



Załącznik nr 2 do „Strategii rozwoju
społeczno-gospodarczego
Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrowiskowej „Lidzbark Warmiński”

Lidzbark Warmiński, czerwiec 2021

Spis treści

Słowniczek	4
1. Wstęp	5
1.1. Geneza powstania dokumentu	5
1.2. Metodologia i partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu	8
1.3. Rozwój polskich uzdrawisk	9
1.3.1. Pojęcie i podział uzdrawisk	9
1.3.2. Lecznictwo uzdrawiskowe w Polsce	14
1.3.3. Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrawisk	17
2. Streszczenie	24
2.1. Tytuł	24
2.2. Lokalizacja	24
2.3. Obszar	24
2.4. Czas trwania	25
2.5. Mapka sytuacyjna / plan obszaru	25
2.6. Cele programu	26
2.7. Środki realizacji celów/ główne planowane przedsięwzięcia i ich orientacyjny koszt	27
3. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze	28
3.1. Elementy charakterystyczne dla uzdrawiska	28
3.1.1. Ogólne informacje o Lidzbarku Warmińskim	28
3.1.2. Turystyka i rekreacja	32
3.1.3. Potencjał turystyki medycznej w województwie warmińsko-mazurskim	41
3.1.4. Uzdrawiskowe strefy ochronne	44
3.1.5. Lecznictwo uzdrawiskowe w Lidzbarku Warmińskim	54
3.1.6. Pozostałe elementy gospodarki	58
3.2. Analiza SWOT	62
3.3. Określenie kluczowych problemów i wyzwań stojących przed przyszłym uzdrawiskiem w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji	68
4. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy i regionu	70
4.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku	70
4.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	71
4.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego	72
4.4. Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025	74
4.5. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030	75

5.	Planowane zadania „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	77
5.1.	Wizja rozwoju Lidzbarka Warmińskiego jako uzdrawiska i ośrodka turystyczno-rekreacyjnego	77
5.2.	Kompleksowość i spójność wewnętrzna „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	87
5.3.	Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć	89
5.4.	Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju Lidzbarka Warmińskiego.....	93
6.	Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	101
7.	Plan finansowy „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	104
8.	Zarządzanie „Planem rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	117
	Załącznik nr 1. Karta projektu	121
	Spis map, rysunków, schematów i tabel	122

Słowniczek

Definicje zamieszczone w „Planie rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” pochodzą z Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych.

Uzdrawisko – obszar, na terenie którego prowadzone jest lecznictwo uzdrawiskowe, wydzielony w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się na jego obszarze naturalnych surowców leczniczych, spełniający warunki, o których mowa w art. 34 ust. 1 (szczegółowo wskazane w podrozdziale 1.3.3. *Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrawisk*), któremu został nadany status uzdrawiska.

Obszar Ochrony Uzdrawiskowej - obszar spełniający warunki, o których mowa w art. 34 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5 (szczegółowo wskazane w podrozdziale 1.3.3. *Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrawisk*), któremu został nadany status obszaru ochrony uzdrawiskowej.

Gmina uzdrawiskowa – gmina, której obszarowi lub jego części został nadany status uzdrawiska w trybie określonym w ustawie.

Lecznictwo uzdrawiskowe – zorganizowana działalność polegająca na udzielaniu świadczeń opieki zdrowotnej z zakresu leczenia uzdrawiskowego albo rehabilitacji uzdrawiskowej, prowadzona w uzdrawisku przez zakłady lecznictwa uzdrawiskowego albo poza uzdrawiskiem w szpitalach i sanatoriach znajdujących się w urządzonych podziemnych wyrobiskach górniczych, przy wykorzystaniu warunków naturalnych, takich jak: właściwości naturalnych surowców leczniczych, właściwości lecznicze klimatu, w tym talassoterapia i subterraneoterapia, oraz właściwości lecznicze mikroklimatu, a także towarzyszące zabiegi z zakresu fizjoterapii.

Rehabilitacja uzdrawiskowa – zorganizowana działalność prowadzoną w uzdrawisku przez zakłady lecznictwa uzdrawiskowego, mająca na celu przywrócenie pacjentowi zdrowia lub możliwej do osiągnięcia dla danego stanu samodzielności ruchowej i społecznej, przy wykorzystaniu naturalnych surowców leczniczych.

Operat uzdrawiskowy – dokument zawierający charakterystykę wyodrębnionego obszaru pod względem możliwości uznania go za uzdrawisko albo obszar ochrony uzdrawiskowej, ze szczególnym uwzględnieniem dostępnych na tym obszarze naturalnych surowców leczniczych i klimatu.

Strefy ochrony uzdrawiskowej – część obszaru uzdrawiska albo obszaru ochrony uzdrawiskowej, określone w statucie uzdrawiska, wydzielone w celu ochrony czynników leczniczych i naturalnych surowców leczniczych, walorów środowiska i urządzeń uzdrawiskowych.

Naturalne surowce lecznicze – gazy lecznicze oraz kopaliny lecznicze, w tym wody lecznicze i peloidy, których właściwości lecznicze zostały potwierdzone na zasadach określonych w ustawie.

Właściwości lecznicze klimatu – czynniki atmosferyczne sprzyjające zachowaniu zdrowia, leczeniu lub łagodzeniu skutków lub objawów chorób.

1. Wstęp

1.1. Geneza powstania dokumentu

Lidzbark Warmiński posiada długą uzdrawiskową tradycję. Przed wojną w mieście istniał Luftkurort „Luftkurort” (co w języku niemieckim oznacza „kurort klimatyczny”), gdzie przyjeżdżali kuracjusze z Niemiec. Miasto w pierwszych dziesięcioleciach XX wieku nazywane było miastem sanatoryjnym, z uwagi na korzystne właściwości powietrza oraz uwarunkowania przyrodnicze.

Lidzbark Warmiński wspominany był w dawnych przewodnikach jako miejsce do wypoczynku i uprawiania turystyki. Działające przed I Wojną Światową – Towarzystwo Upiększania Miasta, dbało o wizerunek i estetykę Lidzbarka Warmińskiego. Wytyczano aleje spacerowe, prowadzące do atrakcyjnych punktów widokowych, dbano o nowe nasadzenia i dekoracyjną zielen. Staraniem lidzbarskiej organizacji, zajmującej się turystyką w okresie międzywojennym, utworzono także liczne szlaki turystyczne. Najpiękniejszy prowadził wąwozem wzdłuż rzeki Symsarny, do dawnego pensjonatu „Waldkurhaus” – dzisiejszego Zacisza Leśnego. To wydarzenie upamiętnia głaz narzutowy z datą 1926, który znajduje się przy trasie spacerowej.¹

Władze samorządowe Lidzbarka Warmińskiego widząc potencjał uzdrawiskowy miasta, dążą dziś do tego, aby ponownie stać się miejscowością uzdrawiskową. Podejmowane były długoletnie działania uzyskania w pierwszej kolejności statusu Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński, a docelowo w przyszłości – uzyskanie statusu uzdrawiska.

Lidzbark Warmiński jest członkiem Stowarzyszenia Uzdrawisk Warmii i Mazur, którego celem jest m.in. popieranie wszelkich akcji zmierzających do rozwoju uzdrawisk z województwa warmińsko-mazurskiego, podejmowanie działań na rzecz ochrony zdrowia, kultury fizycznej i sportu, rekreacji, ochrony środowiska, profilaktyki zdrowotnej, lecznictwa uzdrawiskowego, turystyki, turystyki uzdrawiskowej, spa, wellness oraz beauty i spieranie działań na rzecz rozwoju uzdrawisk termalnych.

Prawna droga do powstania Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

O to, by Lidzbark Warmiński miał obszar ochrony uzdrawiskowej władze miasta zaczęły starania w lipcu 2013 r., na zlecenie miasta Lidzbark Warmiński zostały wykonane badania dotyczące właściwości lecznicze klimatu Lidzbarka Warmińskiego przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. W październiku tego samego roku Lidzbark Warmiński uzyskał świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu², a później także wody³ (chlorkowo-sodowe, hipotermalne).

Kolejnym krokiem było podjęcie przez Radę Gminy Lidzbark uchwały nr XLII/339/2014 z dnia 25 lipca 2014 r. w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie Porozumienia Międzygminnego pomiędzy Gminą Miejską Lidzbark Warmiński a Gminą Wiejską Lidzbark Warmiński dotyczącego nadania części terenu Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński i części Gminy Wiejskiej Lidzbark Warmiński statusu obszaru ochrony

¹ Internet, <http://uzdrawiskolidzbarkwarminski.pl/>

² Świadectwo z dnia 30 października 2013 r. Nr DI- 70-31/2013 wydanym przez "Isk** Akademię Nauk - Instytut Geografii i Zagospodarowania Przestrzennego im. Stanisława Leszczyckiego w Warszawie, wymieniony w obwieszczeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 lipca 2007 r. w sprawie wykazu jednostek uprawnionych do potwierdzenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu (Dz. Urz. MZ z 2007 r. Nr 12, poz. 65)

³ Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu GT-1 w Lidzbarku Warmińskim nr HU-01/WL/2014 z dnia 20 maja 2014 r. wydane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny – Zakład Tworzyw Uzdrawiskowych w Poznaniu

uzdrawiskowej, bowiem część terenów, które weszłyby w planowane osiedle uzdrawiskowe leży właśnie na terenie gminy wiejskiej.

Samorząd Lidzbarka Warmińskiego utworzył pomocniczą jednostkę Osiedla Uzdrawiskowego (w południowej części miasta) posiadającej walory przyrodnicze sprzyjające rozwojowi funkcji turystycznej i uzdrawiskowej, która została potwierdzona uchwałą nr OR.BR.0007.65.2014 oraz nr OR.BR.0007.70.2014 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim. Konieczność wprowadzenia podziału miasta wynika z potrzeby oddzielenia uciążliwych dla funkcji uzdrawiskowej, terenów usługowych i przemysłowych występujących w północnej części Lidzbarka Warmińskiego. Tym samym północna granica planowanego uzdrawiska – obszaru ochrony uzdrawiskowej przebiega po granicy Osiedla Uzdrawiskowego.⁴

Burmistrz Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński i Wójt Gminy Lidzbark Warmiński w dniu 22 sierpnia 2014 r. wystąpili do Ministra Zdrowia z prośbą o wydanie decyzji w sprawie potwierdzenia możliwości prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego na obszarze uznanym za Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

Decyzja Ministerstwa Zdrowia z dnia 14 września 2014 r. potwierdziła możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego na wytyczonym obszarze ochrony uzdrawiskowej, obejmującym część gminy miejskiej, a także tereny na obszarze sołectw Łabno i Medyny.

Zgodnie Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 maja 2016 roku (Dz. U. z 2016r. poz. 757) oraz decyzją nr 80 Ministra Zdrowia znak MZ-OZU-520-1/WS/14 z dnia 10.09.2014r. na obszarze obejmującym Osiedle Uzdrawiskowe Miasta Lidzbark Warmiński oraz dwa sołectwa gminy Lidzbark Warmiński: Medyny i Łabno, utworzony został „Obszar Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”, który obejmuje powierzchnię 1 722,96 ha.

Uchwalono przez dwie rady — miasta i gminy Lidzbark Warmiński — statutu Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”. W przypadku Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński podjęto Uchwałę nr XXVII/207/2016 Rady Miejskiej z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia Statutu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”.

Zgodnie z obowiązującą ustawą uzdrawiskową oraz na podstawie przeprowadzonej analizy gminnej przestrzeni kulturowej i przyrodniczej, z uwzględnieniem aktualnej infrastruktury turystyczno-uzdrawiskowej, aktualnych uwarunkowań planistyczno-przestrzennych, posiadania surowców leczniczych i klimatu leczniczego potwierdzonych stosownymi certyfikatami, gmina miejska Lidzbark Warmiński spełnia łącznie 4 następujące warunki:

- 1) posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych; najcenniejszym zasobem naturalnym omawianego obszaru są wody termalne, udokumentowane i potwierdzone badaniami, oceną i świadectwem.
- 2) posiada klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych; klimat i bioklimat tej części gminy cechuje się właściwościami leczniczymi i profilaktycznymi, które mogą być wykorzystywane

⁴ Zmiany do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński

w leczeniu klimatycznym. Klimat gminy miejskiej Lidzbark Warmiński uzyskał świadectwo potwierdzające jego właściwości lecznicze.

- 3) spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska;
- 4) posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, oraz prowadzi gospodarkę odpadami.⁵

Ze względu na brak zlokalizowanych w strefie „A” zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego w chwili obecnej, gmina nie mogła ubiegać się o status uzdrawiska statutowego. Dopiero rozwój infrastruktury lecznictwa uzdrawiskowego, w tym budowa zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego usytuowanych w strefie „A” ochrony uzdrawiskowej może dać podstawy do uzyskania statusu uzdrawiska i w połączeniu z intensywnym rozwojem turystyki leczniczej dalszy rozwój ośrodka uzdrawiskowego.⁶

Dlatego też, od kilku lat jednym z kierunków rozwoju Lidzbarka Warmińskiego jest uzdrawisko, jak również turystyka. Gmina Miejska Lidzbark Warmiński posiada potężny potencjał przyrodniczo-krajobrazowo-historyczny, który należy wykorzystać do rozwoju turystyki. Gminy uzdrawiskowe muszą obecnie oferować szeroki zakres usług uzupełniających ze sfery profilaktyki zdrowotnej, turystyki i rekreacji. Związane jest to z posiadaniem bogatej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, jak np. szlaki turystyczne i ścieżki zdrowia, boiska i sale do ćwiczeń oraz kąpieliska i baseny. Wymagane jest również zapewnienie atrakcyjnego zaplecza kulturalnego i rozrywkowego, zadbanych obszarów zieleni do rekreacji kuracjuszy i turystów, usług o wysokim standardzie dla typowej turystyki uzdrawiskowej. Osoby przyjeżdżające do miejscowości uzdrawiskowej muszą zatem mieć poczucie i świadomość, iż znajdują się nie tylko w miejscu bogato obdarowanym przez naturę, ale także w miejscu zadbanym w każdym zakresie działalności samorządu gminnego.⁷ Podjęte działania i realizacja projektów infrastrukturalnych zarówno na obszarze ochrony uzdrawiskowej, jak i w mieście, przybliży Gminę Miejską Lidzbark Warmiński do celu, jakim jest uzyskanie statutu uzdrawiska.

Zmiany zachodzące w przestrzeni publicznej miasta są efektem skutecznego pozyskiwania dofinansowania projektów⁸ przez Gminę w perspektywie finansowej 2014-2020. Nowy okres programowania, tj. 2021-2027 jest szansą Lidzbarka Warmińskiego na dalszy rozwój gospodarczy, dlatego też zakłada się ramy czasowe niniejszego dokumentu zbieżne z okresem programowania z uwzględnieniem zasady n+3, czyli do 2030 r.

Opracowywany „Plan rozwoju Ochrony Obszaru Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” przedstawia diagnozę obecnej sytuacji Obszaru, a następnie zdefiniowane cele i wytyczone kierunki rozwoju w perspektywie następnych kilku lat. Celem głównym dokumentu jest strategiczne zaplanowanie działań i przedsięwzięć inwestycyjnych realizowanych nie tylko przez Gminę Miejską Lidzbark Warmiński, ale również przez przedsiębiorców. Budowa infrastruktury uzdrawiskowej i turystyczno-rekreacyjnej przyczynią się do wzmocnienia wizerunku Lidzbarka Warmińskiego, jako przyszłej miejscowości uzdrawiskowej.

⁵ Operat uzdrawiskowy Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej, Lidzbark Warmiński 2014

⁶ Koncepcja zagospodarowania Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej w strefie „A” i „B”, Lidzbark Warmiński, 2016

⁷ J. Hermaniuk, J. Krupa, Współczesne trendy funkcjonowania uzdrawisk - klastering

⁸ Szczegółowe informacje w „Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego”, stanowiąca Załącznik nr 1 do „Strategii społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

1.2. Metodologia i partycypacyjny sposób przygotowania dokumentu

Ze względu na brak ogólnokrajowych, jak również na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego, wytycznych w zakresie opracowania planów rozwoju uzdrawiska/obszaru ochrony uzdrawiskowej, posłużono się „Metodyką przygotowania Planu Rozwoju Uzdrawiska w ramach RPO WM na lata 2014-2020”, będącą Załącznikiem nr 1 do *Regulaminu Oceny Planów Rozwoju Uzdrawisk w ramach RPO Województwa Małopolskiego na lata 2014 -2020*.

Prace związane z kierunkami rozwoju oraz ich wpływu na zmiany w Lidzbarku Warmińskim prowadzone są systematycznie od wielu lat. Miasto organizowało wiele spotkań z mieszkańcami i instytucjami, których celem było ustalenie wspólnych celów rozwoju Miasta.

W dniach 21-25.06.2014 r. zostały przeprowadzone konsultacje z mieszkańcami Miasta Lidzbark Warmiński dotyczących utworzenia Dzielnicy Uzdrawiskowej, jako jednostki pomocniczej Miasta Lidzbark Warmiński. Badaniem objęto łącznie 431 osób, będących mieszkańcami Lidzbarka Warmińskiego. Dodatkowo 16 organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński zadeklarowało chęć wzajemnej współpracy na rzecz rozwoju uzdrawiska.

Prace nad stworzeniem „*Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowego Lidzbark Warmiński*” oparto na partycypacyjno – eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych. Zakres prac nad dokumentem był równoczesny z opracowaniem „*Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030*” obejmował następujące działania:

- Opracowanie elementów stanu obecnego, charakterystycznego dla uzdrawiska.
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych w postaci badania ankietowego w 2020 r. dotyczącego badania rozwoju Lidzbarka Warmińskiego. Wyniki przedstawiono w „*Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*” i mają jedynie charakter poglądowy.
- Opracowanie „*Diagnozy społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego*”, jako załącznika do „*Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030*” na podstawie danych statystycznych, dokumentów gminnych oraz opracowań analitycznych.
- Przeprowadzenie konsultacji społecznych w formie dwóch warsztatów (15.09.2020 r. oraz 06.10.2020 r.) z udziałem przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim, Warmińskiego Stowarzyszenia Przedsiębiorców oraz indywidualnych rozmów. Zakres działań:
 - weryfikacja materiałów analitycznych,
 - opracowanie analizy SWOT,
 - identyfikacja głównych wyzwań rozwojowych,
- Opracowanie projektu i przedstawienie jego w ramach konsultacji społecznych z: lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz mieszkańcami gminy.
- Opracowanie ostatecznej wersji „*Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowego Lidzbark Warmiński*”.
- Przyjęcie „*Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowego Lidzbark Warmiński*” przez Radę Miejską w drodze uchwały.

„*Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński*” został opracowany na podstawie dokumentów Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim, danych statystycznych oraz opracowań branżowych.

Wnioski z ankiet i warsztatów konsultacyjnych zostały przedstawione w podrozdziale 3.2. *Analiza SWOT*, w podrozdziale 3.3. *Określenia kluczowych problemów i wyzwań stojących przed uzdrawiskiem, w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji* oraz wykreowano wizji i celów strategicznych wraz z kierunkami rozwoju miasta.

1.3. Rozwój polskich uzdrawisk

1.3.1. Pojęcie i podział uzdrawisk

Na podstawie dokumentu „*Analiza podaży turystyki zdrowotnej w Polsce*” (Warszawa 2016) stwierdza się, że zwiększające się zainteresowanie turystyką zdrowotną jest uznawane za jedno z najważniejszych zjawisk występujących na rynku usług turystycznych. Wynika to głównie z przemian demograficznych i rosnącej świadomości zdrowotnej. Pojęcie turystyki zdrowotnej rozumiane jest jako ogół stosunków i zjawisk wynikających z pobytu i podróży osób, dla których głównym motywem i celem dominującym jest leczenie, poprawa lub zachowanie zdrowia.

Uzdrawisko to miejscowość bogata w naturalne czynniki lecznicze, do których zalicza się: wody mineralne służące do picia oraz kąpeli leczniczych, borowiny, odpowiednie właściwości klimatyczne, zorganizowana służba zdrowia. W terapii uzdrawiskowej stosuje się różne formy energii występujące w środowisku. Są to: prąd elektryczny, światło, pole magnetyczne, czy ultradźwięki. Podstawą terapii są wody lecznicze, borowina, gazy lecznicze (dwutlenek węgla, siarkowodór) oraz bodźce klimatyczne. Do podstawowych zabiegów leczniczych należą: gimnastyka, inhalacje, kąpiel gazowa CO₂, kąpiel solankowa, kąpiel w wodach leczniczych, laser, masaż klasyczny, masaż podwodny, ultradźwięki, czy zwijania borowinowe.⁹

Podstawowe zadania spełniane przez lecznictwo uzdrawiskowe to:

- Leczenie chorób przewlekłych,
- Prowadzenie rehabilitacji,
- Prowadzenie profilaktyki,
- Prowadzenie edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia.¹⁰

Podział uzdrawisk ze względu na czynniki lecznicze:

- uzdrawisko klimatyczne to uzdrawisko, w którym prowadzona jest zorganizowana działalność lecznicza, wykorzystująca głównie walory klimatu, potwierdzone badaniami naukowymi i mające terenowe urządzania do klimatoterapii;
- zdrojowisko - uzdrawisko, w którym zabiegi z użyciem wody leczniczej należą do podstawowych w działalności leczniczej;
- uzdrawisko borowinowe -uzdrawisko, w którym zabiegi z użyciem borowiny należą do podstawowych w działalności leczniczej;
- uzdrawisko nadmorskie – tallasoterapeutyczne - uzdrawisko, w którym do prowadzenia działalności leczniczej wykorzystywane są specyficzne właściwości klimatu nadmorskiego oraz stosowana jest woda morską;

⁹ Por. I. i T. Kaczyński, *Polska najpiękniejsze uzdrawiska*, Sport i turystyka Muza SA, Warszawa 2006,

¹⁰ Por. I. Ponikowski, *Lecznictwo Uzdrawiskowe. Poradnik dla chorych*, Branta, Bydgoszcz 1996,

- uzdrawisko lecznictwa podziemnego – subterraneoterapeutyczne - uzdrawisko, w którym do celów leczniczych wykorzystywany jest mikroklimat podziemnych wyrobisk, odznaczających się korzystną jonizacją powietrza i obecnością aerozolu leczniczego oraz brakiem w powietrzu alergenów i mikroorganizmów chorobotwórczych;
- Zdrój - dopowiedzenie umieszczone pod nazwą własną miejscowości uzdrawiskowej, identyfikujące tę miejscowość jako zdrojowisko.¹¹

Podział uzdrawisk ze względu na położenie:

- uzdrawisko nizinne - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej do 300 m n.p.m.;
- uzdrawisko podgórskie - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej od 300 m do 500 m n.p.m.;
- uzdrawisko górskie - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej od 500 m do 700 m n.p.m.;
- uzdrawisko wysokogórskie - uzdrawisko położone w terenie o przeciętnej wysokości bezwzględnej powyżej 700 m n.p.m.¹²

Na terenie Polski obecnie 45 miejscowości, rozmieszczonych na obszarze całego kraju w 13 województwach (uzdrawisk nie posiadają województwa: opolskie, wielkopolskie i lubuskie) posiada status uzdrawiska, natomiast 8 miejscowości posiada status obszaru ochrony uzdrawiskowej. Każda miejscowość uzdrawiskowa posiada właściwe sobie, wyjątkowe cechy, które pozwalają na prowadzenie terapii leczniczych przy różnych schorzeniach.

Tabela 1. Wykaz uzdrawisk wraz z kierunkami leczniczymi

Nazwa Uzdrawiska	Kierunki lecznicze
Augustów	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, naczyń obwodowych, osteoporoza
Busko-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, skóry, reumatologiczne, kardiologiczne, nadciśnienie, osteoporoza
Ciechocinek	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, naczyń obwodowych, górnych dróg oddechowych, cukrzyca, otyłość, osteoporoza i choroby kobiece
Cieplice Śląskie -Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, nerek i dróg moczowych, oka i przydatków oka, osteoporoza
Czarniawa-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, kardiologiczne i nadciśnienie, osteoporoza, cukrzyca

¹¹ Operat uzdrawiskowy Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej, Lidzbark Warmiński 2014

¹² j.w.

Dąbki	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, górnych i dolnych dróg oddechowych, endokrynologiczne
Długopole-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, naczyń obwodowych, układu trawienia, krwi i układu krwiotwórczego, cukrzyca
Duszniki-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, naczyń obwodowych, dolnych dróg oddechowych, układu trawienia, osteoporoza i choroby kobiece
Goczałkowice-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, osteoporoza
Gołdap	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, dolnych dróg oddechowych, układu nerwowego, kardiologiczne i nadciśnienie, układu trawienia i choroby kobiece
Horyniec-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, skóry, osteoporoza i choroby kobiece
Inowrocław	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, układu trawienia, kardiologiczne i nadciśnienie, naczyń obwodowych, układu nerwowego
Iwonicz-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, dolnych dróg oddechowych, układu trawienia, otyłość, osteoporoza, choroby kobiece i choroby skóry
Jedlina-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych i górnych dróg oddechowych, układu trawienia, nerek i dróg moczowych
Kamień Pomorski	ortopedyczno-urazowe, neurologiczne, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych dróg oddechowych
Kołobrzeg	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych i górnych dróg oddechowych, endokrynologiczne, cukrzyca, otyłość, osteoporoza i choroby skóry
Konstancin-Jeziorna	układu nerwowego, kardiologiczne i nadciśnienie, górnych dróg oddechowych
Krasnobród	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, otyłość

Krynica-Zdrój	układu nerwowego, reumatologiczne, górnych dróg oddechowych, układu trawienia, nerek i dróg moczowych, krwi i układu krwiotwórczego, cukrzyca i choroby kobiece
Kudowa-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, naczyń obwodowych, układu trawienia, endokrynologiczne, krwi i układu krwiotwórczego
Lądek-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, choroby naczyń obwodowych, osteoporoza, choroby skóry, choroby kobiece
Muszyna-Złockie	reumatologiczne, górnych dróg oddechowych, układu trawienia, endokrynologiczne
Nałęczów	kardiologiczne i nadciśnienie
Piwniczna-Zdrój	reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, układu trawienia
Polanica-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, górnych dróg oddechowych, układu trawienia, kardiologiczne i nadciśnienie
Polańczyk	ortopedyczno-urazowe, dolnych i górnych dróg oddechowych, reumatologiczne, endokrynologiczne, neurologiczne, kardiologiczne, nadciśnienie i cukrzyca
Połczyn-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, choroby układu nerwowego, choroby reumatologiczne, otyłość, osteoporoza, choroby kobiece
Przerzeczyń-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne
Rabka-Zdrój	dolnych i górnych dróg oddechowych, ortopedyczno-urazowe, kardiologiczne i nadciśnienie, skóry, choroby reumatologiczne, otyłość i cukrzyca
Rymanów-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych i górnych dróg oddechowych, reumatologiczne, nerek i dróg moczowych
Solec-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, osteoporoza i choroby skóry
Sopot	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych dróg oddechowych, układu nerwowego, osteoporoza

Supraśl	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych i górnych dróg oddechowych
Swoszowice	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, osteoporoza i choroby skóry
Szczawnica	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, otyłość
Szczawno-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, układu trawienia, nerek i dróg moczowych, cukrzyca, otyłość, osteoporoza
Świeradów-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, naczyń obwodowych, skóry, osteoporoza, kardiologiczne, nadciśnienie, cukrzyca i choroby kobiece
Świnoujście	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, endokrynologiczne, kardiologiczne, nadciśnienie, otyłość, osteoporoza i choroby skóry
Uniejów	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, naczyń obwodowych, skóry
Ustka	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, dolnych i górnych dróg oddechowych, endokrynologiczne
Ustroń	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, kardiologiczne i nadciśnienie, naczyń obwodowych, dolnych i górnych dróg oddechowych, cukrzyca, otyłość, osteoporoza
Wapienne	ortopedyczno-urazowe i reumatologiczne
Wieniec-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, dolnych dróg oddechowych, reumatologiczne, układu nerwowego, kardiologiczne i nadciśnienie, osteoporoza
Wysowa-Zdrój	ortopedyczno-urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne, dolnych i górnych dróg oddechowych, układu trawienia, nerek i dróg moczowych, cukrzyca, otyłość, osteoporoza
Żegiestów-Zdrój	reumatologiczne, układu trawienia, nerek i dróg moczowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia

Tabela 2. Wykaz miejscowości posiadających status obszaru ochrony uzdrawiskowej

Nazwa gminy	Kierunek lecznictwa
Frombork	choroby ortopedyczno-urazowe, choroby reumatologiczne, choroby naczyń obwodowych i choroby układu nerwowego
Latoszyn	choroby ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, neurologiczne
Skierniewice-Maków	choroby ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, układu nerwowego, skóry, otyłość
Czarny Dunajec	choroby ortopedyczno–urazowe, reumatologiczne, ginekologiczne
Lidzbark Warmiński	choroby kardiologiczne i nadciśnienie, ortopedyczno–urazowe, układu nerwowego, reumatologiczne
Miłomłyn	choroby ortopedyczno–urazowe, reumatologiczne, górnych dróg oddechowych, dolnych dróg oddechowych
Kazimierza Wielka	choroby reumatologiczne, osteoporoza, choroby kardiologiczne i nadciśnienie
Górowo Iławeckie	choroby ortopedyczno-urazowe, reumatologiczne, górnych i dolnych dróg oddechowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Zdrowia

Uzdrowiska charakteryzuje zróżnicowana struktura właścicielska: obecnie właścicielami sanatoriów i szpitali uzdrawiskowych są w większości osoby prywatne (między innymi sprywatyzowano 16 dawnych Uzdrawiskowych Przedsiębiorstw Państwowych), 8 przedsiębiorstw skomunalizowano (właścicielami są samorządy wojewódzkie), 2 spółki (w Krynicy-Zdroju i w Rabce-Zdroju) są nadal własnością Skarbu Państwa. Działalność leczniczą w uzdrawiskach prowadzą ponadto sanatoria i szpitale Ministerstwa Obrony Narodowej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Zdrowotnego oraz sanatoria związkowe.¹³

1.3.2. Lecznictwo uzdrawiskowe w Polsce

We wszystkich uzdrawiskach ważnym elementem jest infrastruktura uzdrawiskowa. Urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego to określone w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (Dz.U. 2005 Nr 167 poz. 1399) instrumenty pozwalające na wykorzystanie surowców naturalnych w celach leczniczych. Takimi surowcami są gazy lecznicze (wykorzystywane np. w inhalacjach) oraz kopaliny lecznicze (np. złoża wód podziemnych, z których woda wykorzystywana jest do kuracji pitnych). Do urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego należą pijalnie uzdrawiskowe, tężnie, parki, ścieżki ruchowe, urządzone odcinki

¹³ Raport końcowy Zespołu do spraw opracowania koncepcji zmian w zakresie systemu lecznictwa uzdrawiskowego, 2017

wybrzeża morskiego, lecznicze i rehabilitacyjne baseny uzdrawiskowe oraz urządzone podziemne wyrobiska górnicze.¹⁴

Świadczenia uzdrawiskowe na rynku publicznym w części lub całości finansowane są przez:

- Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ),
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS),
- Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS)
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) - współfinansuje turnusy rehabilitacyjne w uzdrawiskach osobom niepełnosprawnym oraz ich opiekunom.

Najwięcej publicznych usług uzdrawiskowych jest finansowanych z NFZ (ok. ¾ rynku publicznego).

Przez wiele lat oferta uzdrawiskowa była dostępna tylko dla osób posiadających odpowiednie skierowania poprzedzonych szeregiem badań lekarskich, a następnie wielomiesięcznego oczekiwania na wyjazd do sanatorium. Obecnie można skorzystać z oferty komercyjnej uzdrawisk, nie czekając w kolejce na miejsce w placówce.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. zakłady lecznictwa uzdrawiskowego świadczą swoje usługi w ramach 17 kierunków leczniczych, w tym chorób ortopedyczno-urazowych, reumatologicznych, kardiologicznych, endokrynologicznych, układu trawienia i nerwowego, cukrzycy, otyłości, osteoporozy, a także chorób naczyń obwodowych, górnych i dolnych dróg oddechowych, skóry, nerek i dróg moczowych, krwi i układu krwiotwórczego oraz oka i jego przydatków. We wszystkich wymienionych kierunkach udziela się świadczeń na podstawie skierowania na leczenie uzdrawiskowe albo rehabilitację uzdrawiskową lub na podstawie zaświadczenia o braku przeciwwskazań do korzystania z danego rodzaju świadczeń zdrowotnych w danym uzdrawisku.

W końcu 2019 r. funkcjonowało 271 zakładów lecznictwa uzdrawiskowego, które w ciągu roku przyjęły 858,0 tys. kuracjuszy, w tym 782,1 tys. leczonych stacjonarnie i w trybie ambulatoryjnym przyjęto 75,9 tys. pacjentów. W 34 stacjonarnych zakładach rehabilitacji leczniczej opieką medyczną objęto 73,9 tys. pacjentów. W 2019 r. nastąpił wzrost liczby kuracjuszy w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego o 2,3% w porównaniu z 2018 r.¹⁵

Zgodnie z GUS na koniec 2019 r. funkcjonowało 49 szpitali uzdrawiskowych (w tym 6 dla dzieci), 192 sanatoria uzdrawiskowe (w tym 3 dla dzieci i 1 sanatorium w urządzonym podziemnym wyrobisku górniczym), 10 przychodni i 20 zakładów przyrodoleczniczych obsługujących kompleksy uzdrawiskowe. Szpitale i sanatoria uzdrawiskowe w końcu roku dysponowały 45,3 tys. łózkami (wzrost o 1,1% w porównaniu z 2018 r.). Na leczeniu w trybie stacjonarnym przebywało w ciągu roku 782,1 tys. pacjentów (o 2,9% więcej w stosunku do roku poprzedniego). Liczba wykonanych zabiegów leczniczych w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego w 2019 r. wyniosła 38,3 mln (o 3,3% więcej niż w 2018 r.). Zgodnie z GUS kobiety stanowiły 60,8% leczonych stacjonarnie, natomiast osoby w wieku 65 lat i więcej – 48,9%. Średni czas pobytu kuracjusza w opiece stacjonarnej wyniósł 16,1 dnia.

¹⁴ Internet, <https://www.sanatoria.com.pl/>

¹⁵ Główny Urząd Statystyczny, Działalność lecznicza zakładów lecznictwa uzdrawiskowego i stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej w 2019 r.

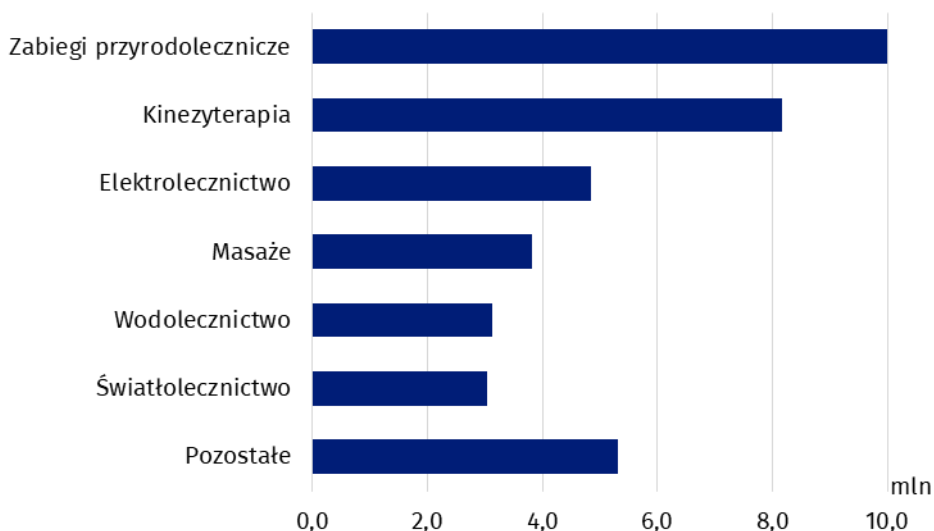
Tabela 3. Działalność zakładów lecznictwa uzdrawiskowego w 2019 r.

Wyszczególnienie	Szpitala uzdrawiskowe	Sanatoria uzdrawiskowe	Przychodnie uzdrawiskowe	Zakłady przyrodolecznicze
Zakłady lecznictwa uzdrawiskowego (stan w dniu 31 XII)	49	192	10	20
Łóżka w tys. (stan w dniu 31 XII)	9,0	36,4	–	–
Pacjenci/kuracjusze leczeni w opiece stacjonarnej w tys.	134,7	647,4	–	–
Średnia liczba dni pobytu pacjentów stacjonarnych	19,1	15,5	–	–
Pacjenci/kuracjusze leczeni w opiece ambulatoryjnej w tys.	7,8	25,5	23,1	19,4

Źródło danych GUS

Zgodnie z GUS w 2019 r. z leczenia w trybie ambulatoryjnym w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego skorzystało łącznie 75,9 tys. pacjentów (o 3,5% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim). Ponad połowę pacjentów ambulatoryjnych stanowiły osoby korzystające z usług przychodni uzdrawiskowych i zakładów przyrodoleczniczych. Podobnie jak w 2018 r. najczęściej udzielano zabiegów przyrodoleczniczych (26,1%), wśród których dominowały zabiegi borowinowe (10,7%) oraz kąpiele mineralne (7,8%). Popularne były również zabiegi kinezyterapii (21,3%) i elektrolecznictwo (12,6%) oraz masaże (10,0%).

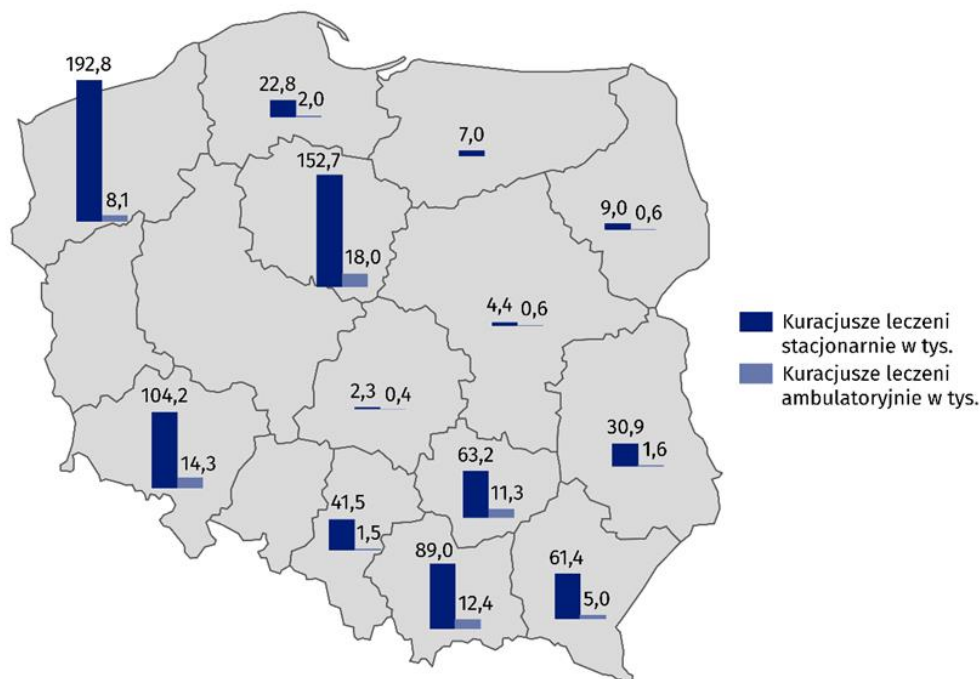
Wykres 1. Zabiegi lecznicze wykonane w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego według rodzaju zabiegu w 2019 r.



Źródło: GUS

Zgodnie z GUS najwięcej kuracjuszy leczyło się w opiece stacjonarnej w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego zlokalizowanych na terenie województwa zachodniopomorskiego (192,8 tys. osób), a w dalszej kolejności kujawsko-pomorskiego (152,7 tys.) oraz dolnośląskiego (104,2 tys.). Łącznie w tych trzech województwach było przyjętych ponad 57% kuracjuszy leczonych stacjonarnie. W skali kraju cudzoziemcy stanowili ponad 6% kuracjuszy leczonych stacjonarnie. Zdecydowana większość (blisko 91%) cudzoziemców przebywała w uzdrawiskach zlokalizowanych na terenach dwóch województw: zachodniopomorskiego i dolnośląskiego.

Mapa 1. Kuracjusze leczeni stacjonarnie i ambulatoryjnie w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego według województw w 2019r.



Źródło: GUS

Zgodnie z GUS w końcu 2019 r. funkcjonowały 34 stacjonarne zakłady rehabilitacji leczniczej, które dysponowały 3,7 tys. łózkami. W ciągu roku w zakładach przyjęto 73,9 tys. pacjentów (o 4,4% więcej w porównaniu z rokiem poprzednim), z czego 62,9 tys. stacjonarnie i 11,1 tys. ambulatoryjnie. Wśród pacjentów leczonych stacjonarnie kobiety stanowiły 55,0%, a osoby w wieku 65 lat i więcej – 36,4%. Średnia liczba dni pobytu pacjentów stacjonarnych wynosiła blisko 14 dni. W stacjonarnych zakładach rehabilitacji leczniczej w ciągu roku wykonano 2,7 mln zabiegów leczniczych, spośród których najwięcej było zabiegów kinezyterapii (38,8%).

1.3.3. Prawne podstawy funkcjonowania polskich uzdrawisk

Pierwsze uregulowania prawne funkcjonowania uzdrawisk w Polsce pochodzą z 1922 r. Była to ustawa z dnia 23 marca 1922 roku o uzdrawiskach (Dz. U. Nr 31, poz. 254 ze zm.). Określała m.in.: jakie obszary należy uważać za uzdrawiska, wprowadzała katalog urządzeń uzdrawiskowych koniecznych dla funkcjonowania każdego uzdrawiska, a także określała, jakie warunki musiały być spełnione, aby dane uzdrawisko mogło zostać uznane za posiadające charakter użyteczności publicznej. Regulacje wprowadzone w 1922 roku uległy zmianie począwszy od 1 stycznia 1967 roku, kiedy weszła w życie ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o uzdrawiskach i lecznictwie uzdrawiskowym (Dz. U. Nr 23, poz. 150 ze zm.). Ostatnie znaczące zmiany wprowadzone zostały na mocy wspomianej już wielokrotnie

ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym z 2005 roku oraz uchwalanych sukcesywnie na jej podstawie rozporządzeń wykonawczych.

Przepisy ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym z 2005 r. zostały kompleksowo znowelizowane na podstawie ustawy z dnia 4 marca 2011 r. zachowując podstawowe kryteria, zapewniające możliwość prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego, zawarte w obowiązującej ustawie, konieczne stało się wprowadzenie zmian doprecyzowujących poszczególne przepisy. W tym celu zaproponowano nowe brzmienie definicji lecznictwa uzdrawiskowego, poprzez wskazanie dwóch charakterystycznych świadczeń udzielanych przez zakłady lecznictwa uzdrawiskowego – leczenia albo rehabilitacji uzdrawiskowej; rozszerzono także powyższą definicję o zabiegi z zakresu fizjoterapii. Zarówno ta, jak i pozostałe zmiany wprowadzone do ustawy, wynikały z doświadczeń kilkuletniego stosowania przedmiotowej ustawy o lecznictwie uzdrawiskowym i miały na celu uzupełnienie istniejącej regulacji, a także eliminację ewentualnych luk prawnych.

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych (dalej Ustawa) szczegółowo określa również:

- zasady nadawania oraz pozbawiania obszaru statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej,
- kierunki lecznicze uzdrawisk,-zasady finansowania oraz warunki prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego,
- zasady finansowania oraz warunki prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego,
- zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrawiskowym oraz zadania, jakie stawiane są gminom uzdrawiskowym.¹⁶

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. rozwiązała problemy:

- lecznictwo uzdrawiskowe stało się integralną częścią ochrony zdrowia, co oznacza, że kwestie uzdrawisk mają swoje umocowanie konstytucyjne,
- wyselekcjonowane zostały zadania gmin uzdrawiskowych, co skutkować będzie w pozyskiwaniu środków na ich realizację,
- stworzono miejscowościom nie mającym statusu uzdrawiskowego możliwość uzyskania tego statusu,
- gminy uzdrawiskowe uzyskały prawo do pobierania opłaty uzdrawiskowej, a nie jak do tej pory opłaty miejscowej,
- na realizację zadań związanych z funkcjonowaniem uzdrawiska i poczynając od 2006 roku budżet Państwa jest zobowiązany wypłacać gminom dotację w wysokości pobranej opłaty miejscowej.¹⁷

Zgodnie z art. 34 Ustawy, status uzdrawiska może być nadany obszarowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiada złoża naturalnych surowców leczniczych o potwierdzonych właściwościach leczniczych na zasadach określonych w ustawie;
- 2) posiada klimat o właściwościach leczniczych potwierdzonych na zasadach określonych w ustawie;

¹⁶ Operat uzdrawiskowy Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej, Lidzbark Warmiński 2014

¹⁷ Internet, <https://samorzad.pap.pl/kategoria/archiwum/zdrowe-paragrafy>, 04.12.2020

- 3) na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrawiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego;
- 4) spełnia określone w przepisach o ochronie środowiska wymagania w stosunku do środowiska;
- 5) posiada infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej, w zakresie transportu zbiorowego, a także prowadzi gospodarkę odpadami.

W przypadku uzyskania statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej, musi być zrealizowany pkt. 3 tj. istnienie zakładów lecznictwa uzdrawiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego na obszarze uzdrawiskowym.

Ustawa w szczególowy sposób określa m.in. zasady oraz warunki prowadzenia i finansowania lecznictwa uzdrawiskowego, kierunki lecznicze uzdrawisk, zasady nadawania obszarowi statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej, jak również określa zadania gmin uzdrawiskowych. Ustawa wprowadza również różne ograniczenia aktywności gospodarczej dla gmin uzdrawiskowych, wyrażając je w postaci nakazów i zakazów określonych działalności w trzech rodzajach stref ochronnych wydzielonych na obszarze uzdrawiska. Strefy te, oznaczone literami „A”, „B” i „C”, określają procentowy udział terenów zielonych w danej strefie, oraz wymieniają katalog nakazów i zakazów dotyczących lokalizacji obiektów znacząco oddziałujących na środowisko oraz wszelkich innych działań z zakresu życia społeczno – gospodarczo - kulturalnego wpływających na właściwości uzdrawiskowe danej stref. ¹⁸

Strefa „A” obejmująca obszar, na którym są zlokalizowane lub planowane zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, a także inne obiekty służące lecznictwu uzdrawiskowemu lub obsłudze pacjenta lub turysty, w szczególności: pensjonaty, restauracje lub kawiarnie, dla której procentowy udział terenów zielonych wynosi nie mniej niż 75%. W strefie „A” jest zabronione:

- 1) lokalizacji zakładów przemysłowych,
- 2) lokalizacji budownictwa wielorodzinnego i jednorodzinnego, z wyjątkiem modernizacji obiektów istniejących, bez możliwości zwiększenia powierzchni ich zabudowy,
- 3) uruchamiania pól biwakowych i campingowych, lokalizacji domków turystycznych i campingowych,
- 4) prowadzenia targowisk, z wyjątkiem punktów sprzedaży pamiątek, wyrobów ludowych, produktów regionalnych lub towarów o podobnym charakterze, w formach i miejscach wyznaczonych przez gminę,
- 5) trzymania zwierząt gospodarskich, w rozumieniu ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz.U. z 2002 r. Nr 207, poz. 1762 oraz z 2004 r. Nr 91, poz. 866),
- 6) prowadzenia działalności rolniczej, w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 54, poz. 535 oraz z 2005 r. Nr 14, poz. 113 i Nr 90, poz. 756),
- 7) organizacji rajdów samochodowych i motorowych,
- 8) lokalizacji stacji paliw, punktów dystrybucji produktów naftowych, nawozów sztucznych, składowisk odpadów stałych i płynnych, składow opał,
- 9) lokalizacji parkingów w liczbie miejsc postojowych większej niż 10% miejsc sanatoryjnych w obiekcie,
- 10) lokalizacji trwałych i tymczasowych obiektów i urządzeń, które mogą utrudniać lub zakłócać przebywanie pacjentów na tym obszarze, a w szczególności: stacji bazowych telefonii

¹⁸ G. Lasek, Uzdrawiska a rozwój lokalny i regionalny – szanse i bariery na przykładzie uzdrawisk świętokrzyskich,

komórkowej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne,

- 11) organizowania imprez masowych, w rozumieniu ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz.U. z 2005 r. Nr 108, poz. 909), zakłócających proces leczenia uzdrawiskowego i działalności o charakterze rozrywkowym zakłócającej ciszę nocną w godz. 22.00-6.00, z wyjątkiem imprez masowych znajdujących się w har-monogramie imprez gminnych,
- 12) lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z odrębnymi przepisami, w szczególności takich jak: warsztaty samochodowe, wędzarnie ryb, garbarnie,
- 13) wszystkich czynności zabronionych, ujętych w wykazie dla strefy ochronnej „B” i „C”.

Strefa „B”, dla której procentowy udział terenów zielonych wynosi nie mniej niż 55%, obejmująca obszar przyległy do strefy „A” i stanowiący jej otoczenie, który jest przeznaczony dla niemających negatywnego wpływu na właściwości lecznicze uzdrawiska lub obszaru ochrony uzdrawiskowej oraz nieuciążliwych w procesie leczenia obiektów usługowych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych i komunalnych, budownictwa mieszkaniowego oraz innych związanych z zaspokajaniem potrzeb osób przebywających na tym obszarze lub objęty granicami parku narodowego lub rezerwatu przyrody albo jest lasem, morzem lub jeziorem, przy czym w strefie ochronnej „B” zabrania się:

- 1) lokalizacji nowych oraz rozbudowy istniejących zakładów przemysłowych, punktów skupu złomu i punktów skupu produktów rolnych,
- 2) lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni większej niż 400 m² z obiektami towarzyszącymi,
- 3) lokalizacji i uruchamiania stacji paliw lub urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne mogących znacząco oddziaływać na środowisko, nie bliżej niż 500 m od granicy obszaru strefy ochronnej „A”, uruchamiania punktów dystrybucji i składowania środków chemicznych, produktów naftowych i innych artykułów uciążliwych dla środowiska,
- 4) wycięcia drzew leśnych i parkowych, z wyjątkiem cięć sanitarnych,
- 5) pozyskiwania surowców mineralnych innych niż naturalne surowce lecznicze,
- 6) prowadzenia robót melioracyjnych mających na celu niekorzystną zmianę istniejących stosunków gruntowo-wodnych,
- 7) lokalizacji parkingów o wielkości powyżej 50 miejsc postojowych dla samochodów osobowych, dostawczych i autobusów,
- 8) wszystkich czynności zabronionych ujętych w wykazie dla strefy ochronnej „C”.

Strefa „C” przyległa do strefy „B” i stanowiąca jej otoczenie, obejmująca obszar mający wpływ na zachowanie walorów krajobrazowych, klimatycznych oraz ochronę złóż naturalnych surowców leczniczych; w strefie ochronnej „C” zabrania się:

- 1) nieplanowanego wycięcia drzew,
- 2) prowadzenia działań powodujących niekorzystną zmianę stosunków wodnych,
- 3) lokalizacji nowych uciążliwych obiektów budowlanych i innych uciążliwych obiektów, w tym zakładów przemysłowych,
- 4) prowadzenia działań mających wpływ na fizjografię uzdrawiska i jego założenia przestrzenne lub właściwości lecznicze klimatu.¹⁹

¹⁹ Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych

Działalność uzdrawisk i lecznictwa uzdrawiskowego regulują, w szczególności, następujące przepisy:

1. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.** (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483) art. 68
Konstytucja stanowi:
 1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia.
 2. Obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, władze publiczne zapewniają równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. (...)
 3. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, (...), osobom niepełnosprawnym i osobom w podeszłym wieku.
2. **Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej** (tj. Dz.U.2016 poz.1638 ze zm.) art. 9 ust. 1. pkt.3
Ustawa wskazuje, iż:
stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne inne niż szpitalne mogą polegać w szczególności na: (...) udzielaniu świadczeń zdrowotnych polegających na działaniach usprawniających, które służą zachowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia.
3. **Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych** (tj. Dz.U.2017 poz.1056)
Ustawa określa:
 1. zasady oraz warunki prowadzenia i finansowania lecznictwa uzdrawiskowego;
 2. kierunki lecznicze uzdrawisk;
 3. zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrawiskowym;
 4. zasady nadawania obszarowi statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej;
 5. zasady pozbawiania obszaru statusu uzdrawiska albo statusu obszaru ochrony uzdrawiskowej;
 6. zadania gmin uzdrawiskowych.Art. 2 pkt.1 oraz pkt. 1a ustawy wskazujące definicje „lecznictwo uzdrawiskowe”, „rehabilitacja uzdrawiskowa”
Art. 4 ust. 1 ustawy:
Lecznictwo uzdrawiskowe jest integralną częścią systemu ochrony zdrowia.
Art. 16 ust. 1 ustawy:
Świadczeniobiorcy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych korzystają z lecznictwa uzdrawiskowego na zasadach określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.
4. **Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych** (Tj. Dz.U.2016 poz.1793)
Ustawa wskazuje (art. 15 ust. 1 oraz ust.2 pkt.8), iż:
 1. Świadczeniobiorcy mają, na zasadach określonych w ustawie, prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, których celem jest zachowanie zdrowia, zapobieganie chorobom i urazom, wczesne wykrywanie chorób, leczenie, pielęgnacja oraz zapobieganie niepełnosprawności i jej ograniczanie.
 2. Świadczeniobiorcy przysługują świadczenia gwarantowane z zakresu: (...) 8) lecznictwa uzdrawiskowego.
5. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 5 stycznia 2012 r. w sprawie kierowania i kwalifikowania pacjentów do zakładów lecznictwa uzdrawiskowego** (Dz. U. 2012 poz. 14)

Rozporządzenie określa:

- podstawę kwalifikowania pacjentów na leczenie uzdrawiskowe przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, zgodnie z jednostką chorobową, stanowiącą wskazanie lub przeciwwskazanie do leczenia w ramach szpitala uzdrawiskowego, sanatorium uzdrawiskowego lub rehabilitacji uzdrawiskowej

6. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie kierowania na leczenie uzdrawiskowe albo rehabilitację uzdrawiskową** (Dz. U. 2011. 142 poz. 835)

Rozporządzenie określa:

- sposób wystawiania skierowania na leczenie uzdrawiskowe albo rehabilitację uzdrawiskową przez lekarza ubezpieczenia zdrowotnego
- tryb potwierdzania skierowania przez lekarza specjalistę balneologii lub medycyny fizykalnej zatrudnionego w OW NFZ
- wzór skierowania

7. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 lipca 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrawiskowego** (Tj. Dz. U. 2015 poz. 2027 ze zm.)

Rozporządzenie określa:

- wykaz oraz warunki realizacji świadczeń gwarantowanych z zakresu lecznictwa uzdrawiskowego
- poziom i sposób finansowania świadczeń gwarantowanych

8. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia wymagań, jakim powinny podlegać zakłady i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego** (Dz. U. 2012 poz. 452 ze zm.)

Rozporządzenie określa:

- wymagania, jakim powinny odpowiadać zakłady lecznictwa uzdrawiskowego
- wymagania eksploatacyjne, funkcjonalne i techniczne, jakim powinny odpowiadać urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego

9. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 kwietnia 2006 r. w sprawie zakresu badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteriów ich oceny oraz wzoru świadectwa potwierdzającego te właściwości** (Dz. U. 2006 nr 80 poz. 565 ze zm.)

Rozporządzenie określa:

- zakres badań niezbędnych do ustalenia właściwości leczniczych naturalnych surowców leczniczych i właściwości leczniczych klimatu, kryteria ich oceny oraz wzór świadectwa potwierdzającego te właściwości

10. **Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 lipca 2011 r. w sprawie naczelnego lekarza uzdrawiska** (Dz. U. 2011 nr 161 poz. 976)

Rozporządzenie określa:

- szczegółowy zakres obowiązków i uprawnień dotyczących sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrawiskowym przez naczelnego lekarza uzdrawiska
- szczegółowe zadania naczelnego lekarza uzdrawiska
- zakres współpracy pomiędzy naczelnym lekarzem uzdrawiska i podmiotami tworzącymi w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej

11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 marca 2006 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania kontroli w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego (Dz. U. 2006 nr 47 poz. 346 ze zm.)

Rozporządzenie określa:

- szczegółowy sposób i tryb przeprowadzania kontroli w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego.²⁰

²⁰ Raport końcowy Zespołu do spraw opracowania koncepcji zmian w zakresie systemu lecznictwa uzdrawiskowego

2. Streszczenie

2.1. Tytuł

„Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

2.2. Lokalizacja

„Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” obejmuje obszar ochrony uzdrawiskowej w granicach administracyjnych miasta, czyli utworzonego Osiedla Uzdrawiskowego, jako jednostki pomocniczej Miasta Lidzbark Warmiński.

W skład wydzielonego Osiedla Uzdrawiskowego na terenie miasta wchodzi:

- część mieszczącej się w granicach administracyjnych miasta strefy uzdrawiskowej „A” (Osiedla Uzdrawiskowego o powierzchni 34,08 ha);
- strefa „B” obejmująca obszar przyległy do strefy „A” i stanowiąca jej otoczenie, wyznaczona w ramach miejskich terenów zurbanizowanych;
- Strefa „C” obejmująca część miasta Lidzbark Warmiński - Osiedla Uzdrawiskowego (z obszarem górniczym o odwiertem GT-1).

Gmina miejska Lidzbark Warmiński położona jest w centrum powiatu lidzbarskiego, w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego.

2.3. Obszar

Powierzchnia obszaru ochrony uzdrawiskowej przyszłego uzdrawiska jest wynosi **1722,96 ha** i jest ograniczona strefą „C” ochrony uzdrawiskowej przebiegająca po granicy administracyjnej miasta Lidzbark Warmiński oraz po granicy 2 sołectw gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński Medyny i Łabno. Na obszarze ochrony uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński” wyodrębniono 3 sfery ochrony uzdrawiskowej:

- Strefę „A” – 119,95 ha, w tym:
 - Część miasta Lidzbark Warmiński – Osiedla Uzdrawiskowego o powierzchni 34,08 ha,
 - Część sołectwa Łabno i Medyny gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński o powierzchni 85,89 ha.Wyliczony wskaźnik terenów zieleni w strefie „A” – 97,69%.
- Strefę „B” – o powierzchni 486,77 ha i wyliczonym wskaźniku terenu zieleni – 91,65%.
- Strefę „C” – o powierzchni 1116,24 ha i wyliczonym wskaźniku biologicznie czynnych – 91,65%.

W skład wydzielonego Osiedla Uzdrawiskowego na terenie miasta wchodzi:

- Część mieszczącej się w granicach administracyjnych miasta strefy uzdrawiskowej „A” (Osiedla Uzdrawiskowego o powierzchni 34,08 ha);
- Strefa „B” obejmująca obszar przyległy do strefy „A” i stanowiąca jej otoczenie, wyznaczona w ramach miejskich terenów zurbanizowanych;
- Strefa „C” obejmująca część miasta Lidzbark Warmiński - Osiedla Uzdrawiskowego (z obszarem górniczym o odwiertem GT-1).

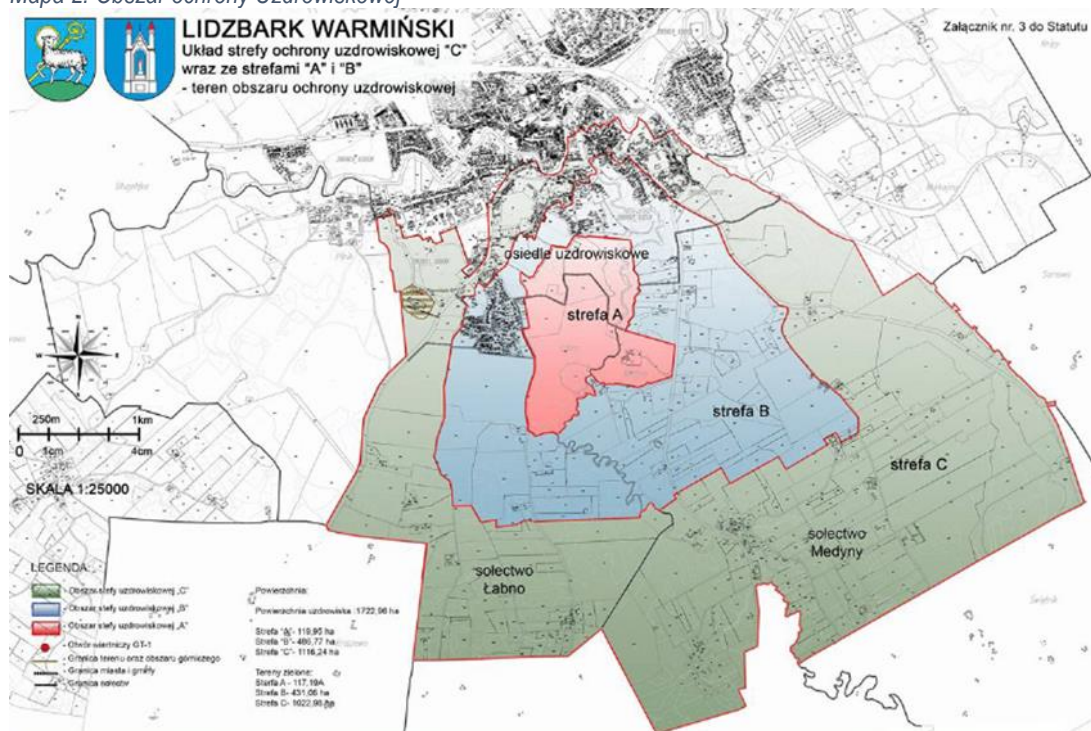
2.4. Czas trwania

Za czas realizacji „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” przyjęto lata 2021 – 2030, co jest zgodne z okresem programowania w Unii Europejskiej (uwzględniając zasadę n+3). Perspektywa czasowa jest zbieżna z krajowymi dokumentami strategicznymi (Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030) oraz z wojewódzkim dokumentem strategicznym (Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego) oraz dokumentem lokalnym (Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030).

2.5. Mapa sytuacyjna / plan obszaru

Pierwsza mapa przedstawia Obszar Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński z wydzielonymi strefami „A”, „B” i „C”

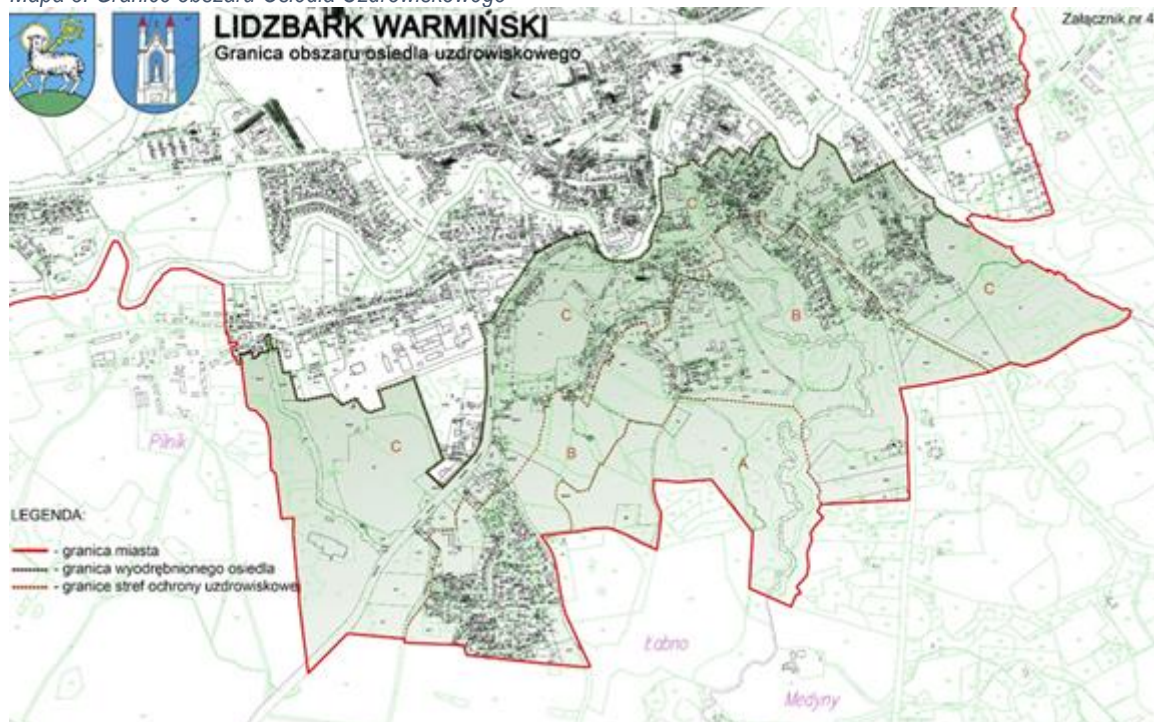
Mapa 2. Obszar ochrony Uzdrawiskowej



Źródło: Uchwała nr XXVI/207/2016 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia Statutu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

Ze względu na to, że Obszar Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński składa się z Osiedla Uzdrawiskowego (jednostka pomocnicza Miasta znajdująca się w strefie „A”, „B” i „C”) oraz dwóch sołectw położonych w gminie wiejskiej Lidzbark Warmiński, „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” wyznacza cele i kierunki na terenach administracyjnych miasta Lidzbark Warmiński. Poniższa mapa przedstawia granice obszaru Osiedla Uzdrawiskowego.

Mapa 3. Granice obszaru Osiedla Uzdrawiskowego



Źródło: Uchwała nr XXVI/207/2016 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia Statutu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

2.6. Cele programu

Cel strategiczny nr 1. Lidzbark Warmiński nowoczesnym miejscem regeneracji i działań profilaktycznych

- Cel operacyjny nr 1.1. Przygotowanie terenów inwestycyjnych i budowa obiektów o charakterze uzdrawiskowym
- Cel operacyjny nr 1.2. Rozwój usług uzdrawiskowych
- Cel operacyjny nr 1.3. Budowa obiektów medycznych i okołomedycznych poza Obszarem Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński wzmacniających potencjał uzdrawiska
- Cel operacyjny nr 1.4. Budowa, modernizacja miejsc sprzyjającym życiu i integracji seniorów

Cel strategiczny nr 2. Lidzbark Warmińskim nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym

- Cel operacyjny nr 2.1. Budowa infrastruktury rekreacyjnej - sportowej
- Cel operacyjny nr 2.2. Podnoszenie jakości i standardu usług hotelowo – gastronomicznych
- Cel operacyjny nr 2.3. Poprawa wizerunku Lidzbarka Warmińskiego, jako miejscowości uzdrawiskowo-turystycznej

Cel strategiczny nr 3. Lidzbark Warmiński miejscem o wysokiej jakości powietrza i środowiska

- Cel operacyjny nr 3.1. Przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska naturalnego
- Cel operacyjny nr 3.2. Poprawa jakości powietrza
- Cel operacyjny nr 3.3. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach

2.7. Środki realizacji celów/ główne planowane przedsięwzięcia i ich orientacyjny koszt

Podczas opracowywania dokumentu „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” zostało zgłoszonych 21 projektów inwestycyjnych, w tym cztery projekty strategiczne, zlokalizowane na terenie Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”.

Tabela 4. Lista projektów strategicznych

Lp.	Tytuł projektu	Typ beneficjenta	Wartość projektu PLN	Wartość dofinansowania ²¹ PLN
1.	Budowa pawilonu zdrowia wraz z pozostałą infrastrukturą uzdrawiskową w Lidzbarku Warmińskim	JST	14 875 057,03	11 132 323,79
2.	Budowa Centrum Aktywności Społecznej	JST	5 500 000,00	4 675 000,00
3.	Accessmedica - Uzdrawisko w Lidzbarku Warmińskim - szansa na poprawę jakości życia z zastosowaniem najnowszych trendów rehabilitacji	Przedsiębiorstwo	20 000 000,00	10 000 000,00
4.	Rozszerzenie usług Term Warmińskich z zakresu rehabilitacji z wykorzystaniem wód termalnych i leczniczych z otworu dolnej jury w Lidzbarku Warmińskim	Przedsiębiorstwo	1 200 000,00	600 000,00

Źródło: Opracowanie własne

Wartość dofinansowania projektów zgłaszanych przez JST – 15 807 323,79 PLN

Wartość dofinansowania projektów zgłaszanych przez przedsiębiorstwa – 10 600 000,00 PLN – 40,14%²² łącznej wartości dofinansowania wszystkich projektów znajdujących się na liście planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć wskazanych w ramach *Planu*.

²¹ Przy założeniu 85% dofinansowania przez JST, a 50% przedsiębiorców

²² Wymóg co najmniej 40% łącznej wartości dofinansowania wszystkich projektów znajdujących się na liście planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć wskazanych w ramach *Planu*.

3. Charakterystyka obecnej sytuacji na obszarze

3.1. Elementy charakterystyczne dla uzdrawiska

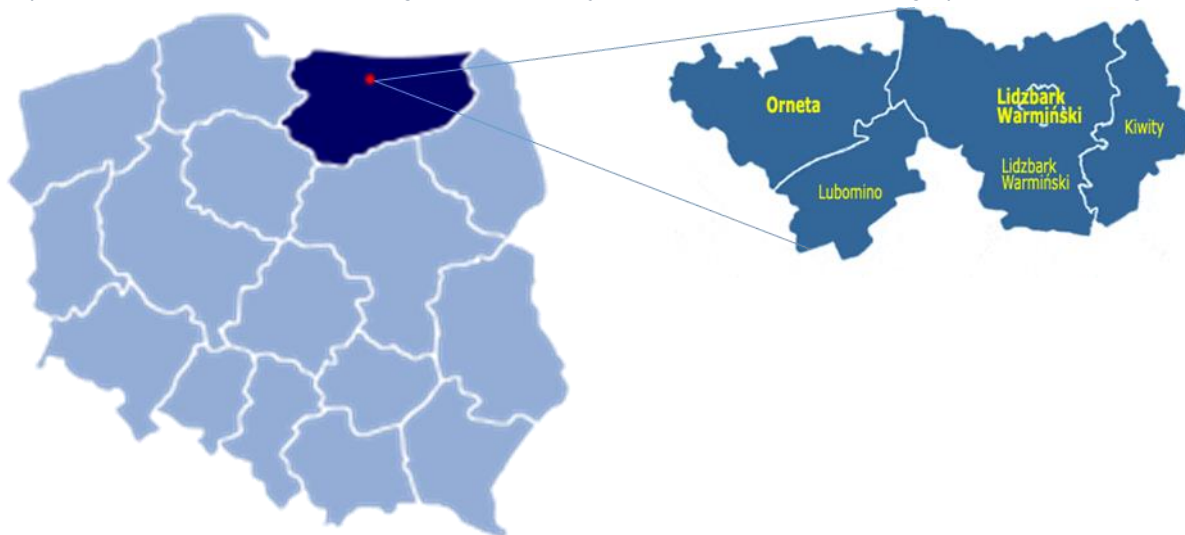
3.1.1. Ogólne informacje o Lidzbarku Warmińskim

Poniższe informacje stanowią analizy i podsumowanie pochodzące z „Diagnozy społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego”, będącej Załącznikiem nr 1 do „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” (styczeń, 2021 r.).

Położenie

Gmina miejska Lidzbark Warmiński położona jest w centrum powiatu lidzbarskiego, w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i graniczy z gminą wiejską Lidzbark Warmiński, w odległości 49 km od miasta wojewódzkiego Olsztyna i około 40 km od przejścia granicznego z Rosją.

Mapa 4. Położenie Lidzbarka Warmińskiego na tle Polski, województwa warmińsko-Mazurskiego, powiatu lidzbarskiego



Źródło: Internet, <https://pl.wikipedia.org> i <http://www.gminy.pl>

Lidzbark Warmiński położony jest na obszarze 1435 ha (14 km²). W skład miasta wchodzi tereny o różnych formach użytkowania. W strukturze użytkowania gruntów dominują obecnie użytki rolne, które stanowią 52% powierzchni miasta, 32% to grunty zabudowane i zurbanizowane razem, natomiast 7% to grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione.

Miasto Lidzbark Warmiński zajmuje znaczną część obrębu Pobrzeży Bałtyckich, którą zajmują mezoregiony Równiny Orneckiej, Równiny Warmińskiej i Niziny Sępopolskiej. Lidzbark Warmiński leży na wysokości od około 57 m n.p.m. w dolinie Łyny po 135,1 m n.p.m. (Góra Krzyżowa), u ujścia rzeki Symsarny do Łyny. Dolina Łyny, w której leży miasto, przecina wysoczyzny morenowe: pagórkowatą, z Górą Krzyżową na południu i płaską w północnej części miasta. Wokół wąwozu rzeki Symsarny, znajduje się stary park miejski miejscami przypominający naturalny las liściasty.²³ Miasto usytuowane jest w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski, którego głównym celem działania jest

²³ Operat uzdrawiskowy Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej, Lidzbark Warmiński 2014

promocja proekologicznego rozwoju oraz zapewnienie wysokiego poziomu środowiska przyrodniczego poprzez utrzymanie zrównoważonego rozwoju struktur przestrzennych.

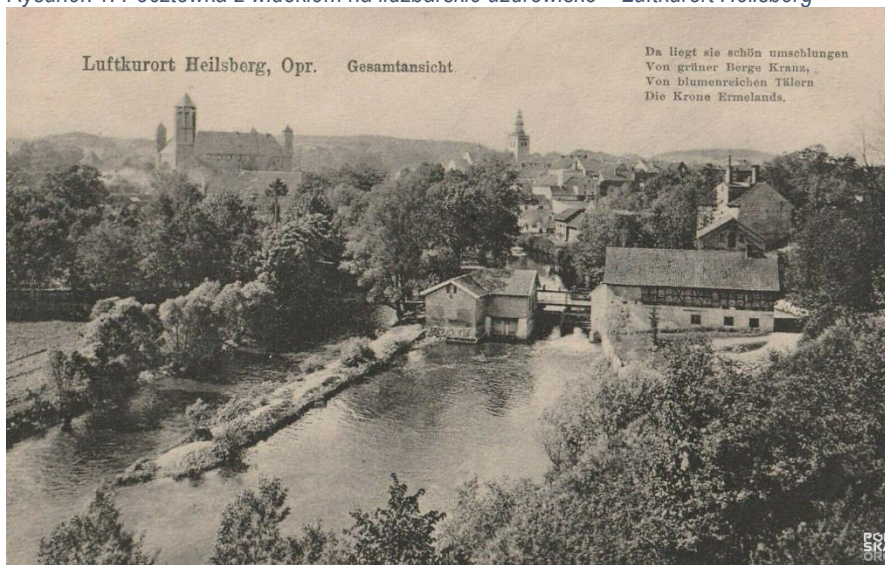
Zarys historyczny

Lidzbark Warmiński położony jest w północnej części historycznej Warmii. Miasto powstało w miejscu pruskiej osady zwanej Lecbarg. Pruski gród w 1240 r. został zdobyty przez Krzyżaków, dwa lata później doszczętnie zniszczony wrócił ponownie pod panowanie Prusów. W kolejnych latach osada wraz z drewnianym zamkiem zbudowanym przez Krzyżaków przechodziła na przemian z rąk pruskich do krzyżackich, by ostatecznie w 1274 r. powrócić z rąk Krzyżaków pod panowanie biskupów warmińskich. W 1308 r. miasto uzyskało prawa miejskie, a do miasta napłynęli osadnicy niemieccy i Polacy ze Śląska. Wkrótce też w zakolu Łyny przy ujściu Symsarny rozpoczęto budowę zamku. Jeszcze w XIV wieku wybudowano ratusz, kościół i szpital oraz rozpoczęto otaczać miasto murami z basztami i bramami. W 1350 r. miasto zostało siedzibą biskupów warmińskich, tutaj skupiły się administracja biskupstwa, życie kulturalne, oświatowe i dyplomatyczne. W 1440 r. Lidzbark Warmiński przystąpił do Związku Pruskiego a mieszkańcy uznali władzę polskiego króla Kazimierza Jagiellończyka, który wypowiedział Krzyżakom wojnę trzynastoletnią. Na mocy traktatu toruńskiego w 1466 r. Prusy Królewskie i Warmia zostały włączone do Korony. Warmia zachowała swój dotychczasowy bardzo korzystny status publicznoprawny. Okres ten związany jest z rozkwitem kultury w mieście. Kolejnym momentem ważnym w historii miasta było wcielenie Warmii w 1772 r. do państwa pruskiego, co wiązało się ze zmianą dotychczasowego statusu. Biskupowi i kapitule odebrano całkowicie władzę terytorialną; kraj podzielono na powiaty.²⁴

Lidzbark Warmiński jako Luftkurort Heilsberg

Lidzbark Warmiński był uzdrowiskiem w pierwszych dziesięcioleciach XX wieku z uwagi na korzystne właściwości powietrza oraz uwarunkowania przyrodnicze. Do miasta (dawniej Heilsberg) przyjeżdżali kuracjusze z całych Niemiec. Niestety nie ma szczegółowych informacji o kurorcie (niem. Luftkurort), zostały jedynie pamiątki w postaci pocztówek.

Rysunek 1. Pocztówka z widokiem na lidzbarskie uzdrowisko – Luftkurort Heilsberg



Źródło: Internet, <https://polska-org.pl/8106106,foto.html?idEntity=7409105>

²⁴ Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030, Lidzbark Warmiński 2021

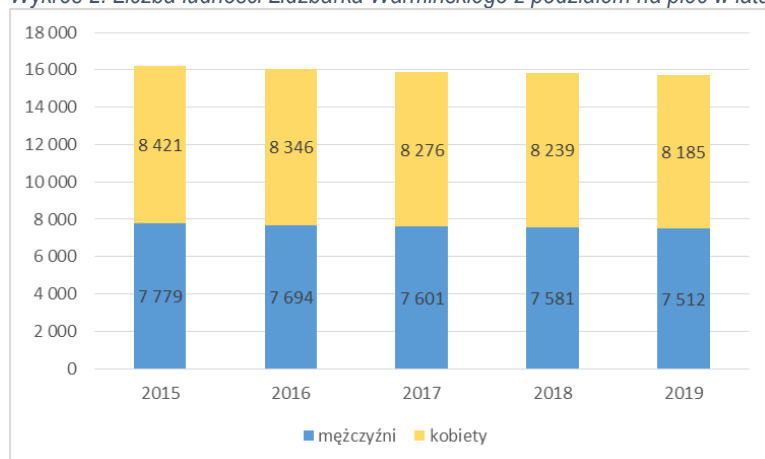
Początki ruchu turystycznego w dawnych Prusach Wschodnich to druga połowa XIX wieku, a prawdziwy rozkwit to okres międzywojenny. Powstają wtedy hotele, pensjonaty, domy gościnne, wydawane są przewodniki, a także wytyczane szlaki wycieczkowe. Rozbudowa sieci kolejowej w Prusach Wschodnich także znacznie rozwinęła i umożliwiła wygodne podróże wakacyjne pociągami. Miasteczka pięknie położone uzyskują status uzdrowisk. Tak też było w przypadku Lidzbarka Warmińskiego, który nazywano uzdrowiskiem klimatycznym (niem. Luftkurort). Jedną z form ówczesnej reklamy były karty pocztowe, które dziś stanowią skarbnicę wiedzy o historii miast, miasteczek miejsc dawnych Prus Wschodnich, których częścią do 1945 była roku Warmia. W ówczesnym Lidzbarku Warmińskim powstaje wówczas nie tylko jeden z obecnie najpiękniejszych przyrodniczo szlaków Warmii; Szlak Doliny Symsarny, ale także wytyczane są inne, a przede wszystkim inicjowane atrakcje turystyczne, zwiększa się ilość hoteli, restauracji, pensjonatów, ukazują się pierwsze przewodniki.²⁵

Demografia

Procesy demograficzne odgrywają istotną rolę w rozwoju społeczno-ekonomicznym. Zachodzące procesy demograficzne są skutkiem głównie dwóch zjawisk: ruchu naturalnego ludności oraz migracji. Ich natężenie ma wpływ m.in. na stan i strukturę ludności, rynek pracy czy system ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Na koniec 2019 r. Lidzbark Warmiński zamieszkiwany był przez 15 697 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosiła 1.094 osób na 1 km² (GUS, 2019). Obserwuje się malejącą gęstość zaludnienia: w 2015 r. wartość ta wynosiła 1 129 osób na 1 km². Zachodzące zjawisko jest związane z malejącą liczbą ludności miasta: od 2015 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się ogółem o 503 osoby, tj. -3,1%.

Wykres 2. Liczba ludności Lidzbarka Warmińskiego z podziałem na płeć w latach 2015 - 2020



Źródło: „Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego”

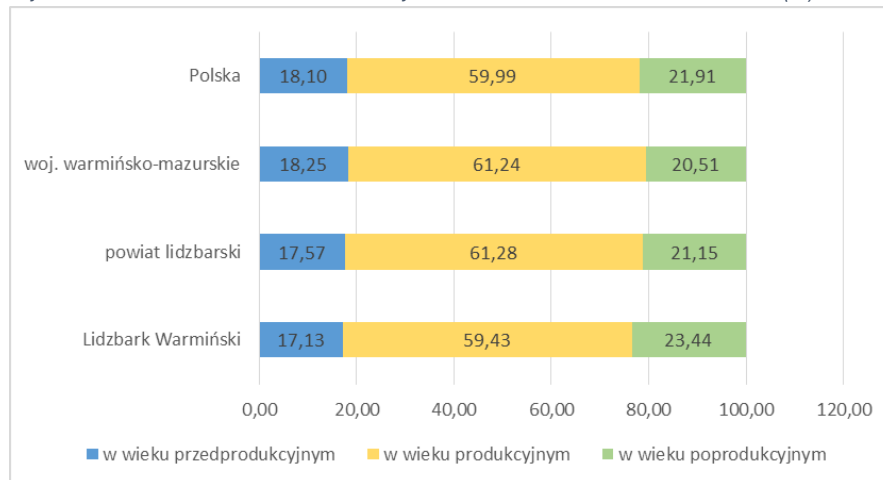
Jednym z czynników determinujących liczbę mieszkańców danego obszaru jest liczba zgonów i urodzeń (-2,86). Na terenie Lidzbarka Warmińskiego można zaobserwować tendencję ujemnego przyrostu naturalnego. Spadek liczby urodzeń obserwowany zarówno w Lidzbarku Warmińskim wynika m.in. ze spadku liczby zawieranych małżeństw – spadek o 0,4% w okresie 5 lat.

Pod względem ekonomicznych grup wieku większość ludności Lidzbarka Warmińskiego stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 59,43% ogółu ludności (GUS, 2019). Na przestrzeni 2015-2019 obserwowac

²⁵ Internet, <https://lidzbark.muzeum.olsztyn.pl>

można zjawisko rosnącego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 1,41% w okresie 5 lat) oraz malejącego odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 1,1% w okresie 5 lat).

Wykres 3. Ludność w wieku ekonomicznym w 2019 r. w Lidzbarku Warmińskim (%)



Źródło: „Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego

Dane z zakresu migracji na terenie Lidzbarka Warmińskiego wskazują na odpływ mieszkańców. Mieszkańcy Lidzbarka Warmińskiego częściej wybierają do zamieszkania miejscowości polskie niż emigrację zagraniczną. Według GUS, w 2019 r. wskaźnik migracji wewnętrznych wyniósł -67 osób, natomiast wskaźnik migracji zagranicznych -9.

Największymi problemami w sferze społecznej w Lidzbarku Warmińskim jest:

- silna depopulacja,
- silna deformacja struktury wiekowej,
- niekorzystna prognoza demograficzna.

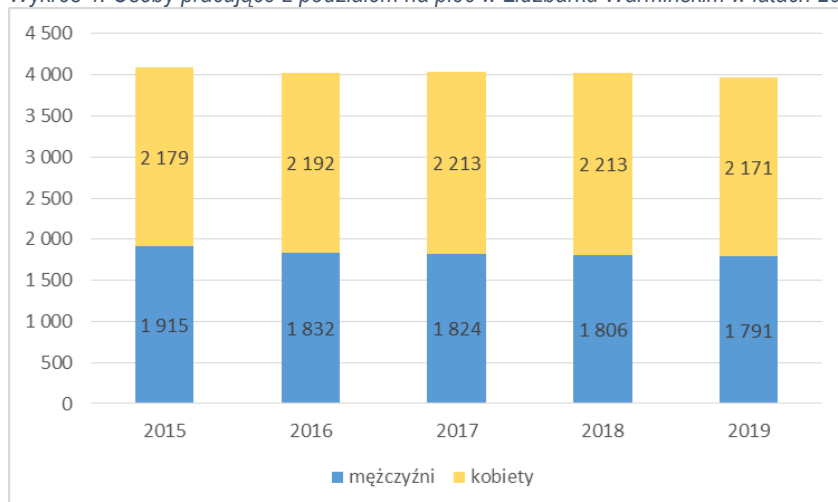
Rynek pracy

Potencjalna liczba osób aktywnie zawodowych²⁶ w Lidzbarku Warmińskim wyniosła w 2019 r. 9 329 mieszkańców (brak informacji o mieszkańcach biernie zawodowych pomniejszający ten wskaźnik).

Na terenie Lidzbarka Warmińskiego pracowało ogółem 3.962 osób, w tym 2 171 kobiet (54,8%) i 1 791 mężczyzn (45,2%, GUS, 2019). Liczba osób pracujących minimalnie ma tendencję spadkową. Jedną z głównych przyczyn są czynniki demograficzne, które przełożyły się na spadek liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrost liczby osób nieaktywnych na rynku pracy. Innym czynnikiem wpływającym na zmniejszającą się liczbę osób pracujących to migracja osób młodych do większych miast w celach zarobkowych.

²⁶ Ogół osób w wieku produkcyjnym wyrażający chęć podjęcia pracy. Do aktywnych zawodowo zalicza się zarówno osoby pracujące, jak i osoby bezrobotne poszukujące pracy i zainteresowane jej podjęciem (<https://rynekpracy.pl/sloownik/aktywni-zawodowo>)

Wykres 4. Osoby pracujące z podziałem na płeć w Lidzbarku Warmińskim w latach 2015-2019



Źródło: „Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lidzbarku Warmińskim stopa bezrobocia w powiecie²⁷ na koniec 2019 r. wyniosła 12,8% (1 709 osób). W latach 2015-2019 stopa bezrobocia w powiecie stopniowo malała (ogółem nastąpił spadek o 9,4%) zgodnie z trendem obserwowanym w województwie (spadek o 7,3%), jak i kraju (spadek o 4,6%).

Liczba osób bezrobotnych w Lidzbarku Warmińskim wynosiła na koniec 2019 r. 484. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Lidzbarku Warmińskim wynosi 5,19% i jest niższy o 3,9% od tego wskaźnika otrzymanego w 2015 r.

3.1.2. Turystyka i rekreacja

Lidzbark Warmiński jest miastem o bogatej historii, ale też z warunkami klimatycznymi i krajobrazowymi, które są idealne dla stworzenia możliwości wypoczynku. Każdy znajdzie tu coś dla siebie. Dla miłośników kultury są możliwości zwiedzania zabytkowego miasta, dla sportowca – idealne miejsca do aktywności sportowej, a dla osób, które chcą się zrelaksować – miejsca wypoczynku w otoczeniu estetycznej przestrzeni. Ofertę turystyczną uzupełniają liczne wydarzenia kulturalne, sportowe i rozrywkowe, w tym o randze ponadlokalnej, a nawet ponadregionalnym np. Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry. W ramach działań Urzędu Miejskiego organizowane są m.in.:

- Festiwal Serów Farmerskich i Tradycyjnych,
- Lidzbarskie Wieczory Jazzowe,
- Festiwal Kultury Myśliwskiej,
- Tydzień Cittaslow,
- Koncerty kameralne,
- Varmia Musica Akademia,
- Koncert Przyjaźni Polsko-Amerykańsko-Kanadyjskiej,
- Zjazd fanów Korony Królów,
- Zawody konne w skokach przez przeszkody,
- Noc Perseidów,
- Bike Festiwal,

²⁷ Brak danych dot. stopy bezrobocia w mieście Lidzbark Warmiński

- Konferencja Modele Rozwoju Miast,
- Cykl koncertów z Państwową Szkołą Muzyczną.

Większość wydarzeń odbywa się w historycznej scenerii lidzbarskiego deptaka przy Wysokiej Bramie, sali widowiskowej Lidzbarskiego Domu Kultury, małym amfiteatrze na Bulwarze oraz Amfiteatrze Miejskim.

Obiekty zabytkowe

Od 1350 r. do końca XVIII w. Lidzbark Warmiński (znany do 1945 roku pod nazwą Heilsberg) był stolicą i największym miastem Warmii. Będąc siedzibą senatorów Prus Królewskich stanowił centrum polityczne, kulturalne i religijne, wpływając w znaczny sposób na gospodarczy rozwój regionu.

Na terenie miasta Lidzbark Warmiński znajduje się 70 obiektów zabytkowych objętych ochroną prawną wynikającą z ujęcia ich w rejestrze zabytków województwa warmińsko-mazurskiego. Miejska ewidencja zabytków miasta Lidzbark Warmiński, poza zabytkami wpisanymi do rejestru zabytków, obejmuje także obiekty nierejestrowe (591 obiektów). W przewadze są to zabytki budownictwa murowanego w typie miejskim (budynki mieszkalne), obiekty użyteczności publicznej oraz sakralne.²⁸ W mieście znajdują się następujące obiekty zabytkowe pełniące również funkcję turystyczną:

- **Zamek Biskupów Warmińskich**, który za dużą wartość artystyczną i historyczną w skali światowej dawniej zaliczany był do zabytków klasy "0" (według nieaktualnej od 1973 r. klasyfikacji zabytków), został wzniesiony w latach 1350-1401 na stosunkowo wąskim półwyspie przy ujściu rzek Symsarny i Łyny. Jego budowę rozpoczął Jan I z Miśni. Z zamkiem związanych jest wiele osobistości, m.in. Jan Dantyszek, Marcin Kromer, Adam Grabowski, Ignacy Krasicki, Mikołaj Kopernik. Dawniej był siedzibą biskupów warmińskich. Obecnie w zamku znajduje się oddział Muzeum Warmii i Mazur, gdzie do zwiedzania udostępnione są: kaplica, wielki i mały refektarz, kapitularz, sala audiencyjna, komnaty biskupie. Corocznie obiekt ten zwiedza 30-40 tys. ludzi. Zamek wraz z przedzamczem stanowią kompleks zamkowy. Na przedzamczu znajduje się pałac biskupa Stanisława Grabowskiego z XVIII wieku, oraz baszta i zabudowania stanowiące zaplecze gospodarcze zamku. W 2011 roku otworzono w przedzamczu czterogwiazdkowy „Hotel Krasicki” z 250 miejscami noclegowymi, 7 salami konferencyjnymi, obserwatorium astronomicznym, SPA oraz biblioteką.

Rysunek 2. Zamek Biskupów Warmińskich



Źródło: <https://lidzbark.muzeum.olsztyn.pl>, Fot. Grzegorz Kumorowicz

²⁸ Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński

- **Dawny kościół ewangelicki** (obecnie cerkiew prawosławna p.w. Apostołów Piotra i Pawła) - najwybitniejszy przykład architektury protestanckiej na Warmii, wybudowany w latach 1818-1823. Projekt budowli wykonano w Wyższej Deputacji Budowlanej (Oberbaudeputation) w Berlinie. Uważa się, że był on inspirowany twórczością Karola Fryderyka Schinkla. W latach 2010-2012 cerkiew była remontowana.

- **Wysoka Brama** (właściwie: przedbramie) - do dzisiaj w Lidzbarku z trzech bram zachowała się jedna. Jest to przedbramie zwane Wysoką Bramą, przy której znajdował się niegdyś barbakan (usunięty w 1868r.). Jest to najbardziej monumentalny zabytek tego typu na Warmii i Mazurach; przypomina Bramę Holsztyńską w Lubecie. Ta gotycka budowla powstała w latach 1466-1478.

Rysunek 3. Wysoka Brama - Lidzbark Warmiński



Źródło: <https://www.podrozepoeuropie.pl/lidzbark-warmiński-zamek-atrakcje/>

- **Mury obronne i układ urbanistyczny** - zaraz po połowie XIV w. zaczęto otaczać miasto murami z basztami i bramami. Od północy powstały masywne mury z licznymi basztami i suchą fosą. O ich trwałości może świadczyć fakt, że zachowały się do dzisiaj. Budowę fortyfikacji zakończono w 1357 r. Układ urbanistyczny podlega ochronie prawnej na obszarze 50-200 m od murów miejskich.

- **Oranżeria Krasickiego**, tzw. oranżeria, barokowo-klasycystyczny pawilon ogrodowy wzniesiony w latach 1711-1724 dla biskupa Teodora Potockiego, rozbudowany ok. 1770 r. dla biskupa Ignacego Krasickiego. W 2013 r. rozpoczęły się prace związane z renowacją obiektu oraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku.

Rysunek 4. Oranżeria Krasickiego w Lidzbarku Warmińskim



Źródło: <https://www.podrozepoeuropie.pl/lidzbark-warmiński-zamek-atrakcje/>

- **Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego** - decyzję budowy kaplicy podjął bp Załuski w 1709 r. jako wotum dziękczynne za odwrócenie epidemii dżumy. Nie wiadomo na jakim etapie za życia Załuskiego tę kaplicę ukończono. Pewnym natomiast jest, że za rządów bpa Ignacego Krasickiego wystawiono obecny kościół według projektu budowniczego Ernesta Mazura.

- **Kościół pw. św. Ap. Piotra i Pawła** - budowę świątyni murowanej zrealizowano w połowie XIV w. w formie trójnawowej, pięcioprzęsłowej hali w miejscu spalonej w 1311 świątyni drewnianej pw. Świętych Apostołów Piotra i Pawła. Kościół posiada sklepienia gwiaździste z końca XIV wieku w nawie głównej i nawach bocznych oraz z XV w. w kaplicach przywieżowych. Wieża kościelna, początkowo niska z nadbudową drewnianą, wybudowana została w ostatnich latach XIV w. i była podwyższana w dwóch kolejnych wiekach. Po pożarze kościoła w 1698 (spłonął dach i wieża) i później wykonanym remoncie na dachu kościoła pojawiła się barokowa sygnaturka, a wieżę kościelną ozdobił hełm zakończony chorągiewką z herbem biskupa Teodora Potockiego. Kościół został rozbudowany w latach 1892-1896, kiedy to od strony wschodniej dobudowano trójnawowe bazylikowe prezbiterium, nową zakrystię i kruchty boczne.

Zachowała się część starej, średniowiecznej zabudowy. Układ urbanistyczny starego miasta jest zachowany.

Lidzbark Warmiński nazywany bywa Miastem Mężów Znakomitych z racji lokalizacji siedziby biskupów warmińskich i ich działalności. Przebywali tu między innymi Mikołaj Kopernik, Książę Poetów Polskich Ignacy Krasicki, poeta polsko-łaciński i dyplomata Jan Dantyszek, historyk Marcin Kromer, sztandarowa postać kontreformacji Stanisław Hozjusz, mecenas sztuki i fundator wielu kościołów Adam Stanisław Grabowski, który po raz pierwszy wydał drukiem znaną w lidzbarskiej rezydencji Kronikę Galla Anonima. Na dworze biskupim, dzięki ich mecenatowi działali różni artyści, kapele dworskie a nawet teatr dworski. W 1807 r. pod miastem rozegrała się jedna z największych na obszarze Polski przedrozbiorowej bitew napoleońskich, upamiętniona napisem na Łuku Triumfalnym w Paryżu.

Oferta kulturalna miasta

Główną jednostką prowadzącą działalność kulturalną na obszarze Lidzbarka Warmińskiego jest **Lidzbarski Dom Kultury**. Jego celem jest prowadzenie działalności kulturalnej polegającej na tworzeniu, upowszechnianiu i ochronie kultury, a w szczególności prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej i zaspakajającej potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechnianie i promocja kultury lokalnej w kraju i zagranicą.

W Lidzbarskim Domu Kultury mieści się również **Kino Ignacy**.

Największą lidzbarską placówką muzealną jest oddział Muzeum Warmii i Mazur – **Muzeum Warmińskie w Lidzbarku Warmińskim**, którego siedziba mieści się w Zamku biskupów warmińskich. W jego zbiorach znajdują się m.in. pamiątki, dokumenty, ikonografie, obrazy i rzeźby pochodzące z regionu. W Muzeum znajduje się dokument II pokoju toruńskiego, dzięki któremu Lidzbark został włączony do Polski. W zamku mieści się wystawa poświęcona jego wielkim mieszkańcom, m.in. Ignacego Krasickiego.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna

- **Amfiteatr** - amfiteatr został wybudowany z okazji obchodu 1000 - lecia państwowości polskiej w 1966r. Obiekt umiejscowiony jest w bezpośrednim sąsiedztwie Zamku Biskupów Warmińskich na terenie

przyległym do ul. Krzywej (ul. Plac Młyński) i rzeki Symsarny. Amfiteatr spełnia istotną rolę w rozwoju kultury w Lidzbarku Warmińskim. Mieszkańcy Lidzbarka przyzwyczajeni są do tej lokalizacji obiektu i kojarzą amfiteatr jako miejsce najciekawszych występów artystycznych. Organizowane są tu różnorodne imprezy lokalne, regionalne jak również o zasięgu krajowym, jak np.: „Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry” transmitowane przez telewizję krajową. W 2018 roku został oddany do użytku nowy zmodernizowany Amfiteatr na 2250 miejsc wraz z budową zaplecza pn. Centrum Rzemiosł i Kultury Warmińskiej, które jest nie tylko zapleczem dla sceny (gdzie między innymi znajdują się garderoby, toalety itp.), ale też miejscem spotkań artystów wywodzących się z lokalnej społeczności.

Rysunek 5. Widok na amfiteatr z wieży widokowej Zamku w Lidzbarku Warmińskim



Źródło: <https://www.podrozepoeuropie.pl/lidzbark-warmiński-zamek-atrakcje/>

- **Termy Warmińskie** - są pierwszym ośrodkiem termalnym zlokalizowanym na północy Polski. Obiekt termalny w wyjątkowy sposób łączy wysoki standard usług hotelowych z bogatą ofertą SPA. Obiekt składa się z części sportowej rekreacyjnej, w której korzystać można z szeregu atrakcji wodnych. Są to m.in. baseny, zjeżdżalnia multimedialna z efektami świetlnymi i akustycznymi, hydromasaże, bicze wodne, a także strefa saun. W hotelowym SPA czeka na Gości szeroka paleta zabiegów. Wszelkie zabiegi bazują na składnikach naturalnych m.in. wodzie termalnej, leczniczym błocie, żurawinie, ziołach czy przyprawach korzennych.

Rysunek 6. Termu Warmińskie



Źródło: <http://www.termywarmińskie.pl/>

- **Parki** – Największym parkiem w mieście jest Park im. Ireny Kwinto, w którym również znajduje się plac zabaw dla dzieci. Organizowane są tu m.in. festyny rodzinne. Kolejnym obszarem rekreacyjno-parkowym

jest sucha fosa w centrum miasta, która została zrealizowana na terenie dawnego parku położonego pomiędzy ul. Krzywą a ul. Wiślaną. Zrewitalizowany park w suchej fosie to nawiązanie do historii i starego parku z połączeniem nowoczesnych rozwiązań.

Rysunek 7. Sucha fosa w Lidzbarku Warmińskim



Źródło: <https://www.podrozepoeuropie.pl/lidzbark-warmiński-zamek-atrakcje/>

- **Bulwar nad Łyną** – oddany do użytku w 2017 r., miejsce wypoczynku, miejsce spotkań lidzbarczan. Znajdują się tu siłownie plenerowe, plac zabaw. Ważnym elementem inwestycji jest scena wraz z widownią umożliwiającą organizację małych koncertów wpisujących się w ideę integracji społecznej. Amfiteatr, który powstał jest to muszla koncertowa, wykonana na wzór opery w Sydney na 300 miejsc w której odbywa się wiele wydarzeń kulturalnych.

Rysunek 8. Bulwar w Lidzbarku Warmińskim



Źródło: <https://lidzbarkwarmiński.wm.pl/628201,Zobacz-co-sie-buduje-w-naszym-mieście.html>, Fot. Michał Misztal

- **Kąpielisko miejskie nad Jeziorem Wielochowskim** - w odległości około 3 km od miasta, można tam dojść specjalnie zbudowaną do tego celu ścieżką spacerową, w przyszłości dojechać komunikacją publiczną. Plaża posiada molo widokowo – spacerowe, są dwie zjeżdżalnie dla dzieci oraz plac zabaw. Na plaży miejskiej znajduje się boisko w siatkówkę plażową. Można również wypożyczyć sprzęt pływający (rowery wodne, kajaki) i opłynąć jezioro. Alejki znajdujące się na plaży przystosowane są dla osób niepełnosprawnych.

Rysunek 9. Kąpielisko miejskie nad Jeziorem Wielochowskim



Źródło: <https://lidzbarkwarminski.wm.pl/446651,Plaza-miejska-jest-juz-otwarta.html>, Fot: Kamil Onyszk

Potencjał turystyczny zostanie wzmocniony przez rewitalizowany dawny dworzec kolejowy. Powstanie tu m.in. informacja turystyczna, punkt gastronomiczny, poczekalnia i WC dla pasażerów i turystów.

Szlaki turystyczne

Szlaki rowerowe:

- Szlak żółty (południowy) – 30 km – Kłębowo(ośrodek Świtez) – Kochanówka (7,6 km) – Strykowo (15,4 km) – Jarandowo (23,3 km) – Kłębowo (ośrodek Świtez 30 km);
- Szlak żółty (północny) – 11,3 km – Lidzbark Warmiński – Koniewo (4,4 km) – Wielochowo (7,1 km) – Lidzbark Warmiński (11,30 km);
- Szlak zielony – 8,5 km – Wielochowo – Jagoty (5,4 km) – Wielochowo (8,5 km);
- Szlak czerwony (zachodni) – 49,7 km – Lidzbark Warmiński – Długoleka – Łaniewo (7,1 km) – Kaszuny (19,0 km) – Babiak (23,3 km) – Bugi (26,2 km) – Runowo (29,5 km) – Workiejmy (34 km) – Nowa Wieś Wielka (39,1 km)-Wielochowo (45,3 km)–Lidzbark Warmiński (49,7 km);
- Szlak czerwony (południowy) – 32,3 km – Lidzbark Warmiński – Łabno (3,5 km) – Jarandowo (7,2 km) – Kochanówka (12,1 km) – Suryty (16,6 km) – Blanki (19,8 km) – jez. Symsar (ośrodek Świtez) (23,7 km) – Medyny (29,2 km) – Lidzbark Warmiński (32,2 km);
- Szlak niebieski – 31 km – Lidzbark Warmiński – Koniewo (4,4 km) – Morawa (12,9) – Napraty (16,1 km) – Stoczek Klasztorny (20,2 km) – Kierwiny (23,2 km) – Sarnowo (26,8 km) – Lidzbark Warmiński (31 km);
- Ścieżka rowerowa szlakiem kolejowym – 28 km – Orneta – Opin – Łaniewo – Lidzbark Warmiński.

Szlaki kajakowe:

- Szlak kajakowy rzeki Symsarny – 23 km – Blanki – jez. Symsar – Medyny – Lidzbark Warmiński;
- Szlak kajakowy rzeki Łyny – 160 km – Olsztyn – Dobre Miasto – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – Sępól.

Rysunek 10. Szlak Kopernikowski

Szlaki piesze:

- Szlak czerwony – Kopernikowski – 236,70 km – Olsztyn – Dobrze Miasto – Lidzbark Warmiński – Mingajny – Pieniężno;
- Szlak czarny - Szlak Doliną Symsarny - szlak czarny jest fragmentem szlaku międzynarodowego, prowadzi przez miasto w kierunku Bisztynek, Reszła, Kętrzyna i dalej kieruje się na wschód. Szlak pokazuje wszystkie walory turystyczne miasta.



Źródło: Operat uzdrawiskowy Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej, Lidzbark Warmiński 2014

Najważniejsze obiekty sportowo-rekreacyjne na terenie miasta:

- Bulwar nad Łyną,
- Park Uzdrawiskowy Doliny Symsarny (więcej w podrozdziale 3.2.3),
- trasy piesze i rowerowe - przez miasto przebiega jeden ze szlaków GreenVelo,
- stadion lekkoatletyczny – piłkarski z oświetleniem (zgodny z normami PZLA i FIFA, o pojemności 1600 osób, z dwoma boiskami (głównym i treningowym), wyposażony w pełną infrastrukturę lekkoatletyczną),
- 2 hale sportowe,
- plaża nad jeziorem Wielochowo,
- skatepark,
- lodowisko,
- boiska sportowe Orlik 2012,
- siłownie zewnętrzne,
- place zabaw,
- strzelnica sportowa,
- 2 przystanie kajakowe,
- tor motorcrossowy i endurowy,
- korty tenisowe.

Analiza potencjału turystycznego Lidzbarka Warmińskiego

Lidzbark Warmiński ze względu na bogactwo przyrodniczo-kulturowe pełni funkcję turystyczną. Do określania wartości funkcji turystycznej w ekonomicznym ujęciu służy szereg mierników. Ze względu na brak szczegółowych danych dotyczących potencjału turystycznego miasta dla obliczenia niektórych wskaźników, uwzględniono w analizie dane dotyczące powiatu lidzbarskiego. Część z nich świadczy

o poziomie zagospodarowania turystycznego, a także o przedsiębiorczości mieszkańców czy zdolności do przyciągnięcia inwestorów zainteresowanych działalnością w branży turystycznej. W niniejszej analizie przedstawiono mierzalne mierniki potencjału turystycznego.

W tym zakresie przedstawiono następujące wskaźniki:

- miejsca noclegowe na 1000 ludności,
- miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności,
- stopień wykorzystania miejsc noclegowych,
- turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności,
- wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w sektorze turystyki na 1000 mieszkańców,
- wskaźnik udziału podmiotów sektora turystyki w podmiotach gospodarczych ogółem.

Tabela 5. Potencjał turystyczny Lidzbarka Warmińskiego

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019
Miejsca noclegowe na 1000 ludności					
powiat lidzbarski	12,60	13,66	15,81	16,66	13,68
woj. warmińsko-mazurskie	27,75	28,58	28,44	28,51	30,15
Polska	18,47	19,50	20,14	20,79	21,51
Miejsca noclegowe całoroczne na 1000 ludności					
powiat lidzbarski	12,60	13,66	15,45	16,04	13,12
woj. warmińsko-mazurskie	15,63	16,91	16,11	16,60	17,30
Polska	12,74	13,58	13,86	14,62	15,08
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych					
powiat lidzbarski	28,3	30,1	27,0	27,4	26,6
woj. warmińsko-mazurskie	30,2	31,9	30,9	31,5	31,8
Polska	36,7	38,1	39,3	40,1	40,6
Liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym					
powiat lidzbarski	3 487	5 256	5 761	6 000	4 938
Turyści korzystający z noclegów na 1000 ludności					
powiat lidzbarski	617,51	726,38	706,73	884,39	789,14
woj. warmińsko-mazurskie	787,00	890,63	880,01	914,26	965,98
Polska	700,62	783,52	832,57	882,40	929,18
Liczba podmiotów gospodarczych w sektorze turystyki na 1000 ludności					
Lidzbark Warmiński	4,1	4,3	5,0	5,0	5,1
powiat lidzbarski	3,6	3,6	3,8	3,8	3,8
woj. warmińsko-mazurskie	4,2	4,3	4,4	4,5	4,7
Polska	5,3	5,4	5,5	5,6	5,8
Udział podmiotów sektora turystyki w podmiotach gospodarczych ogółem					
Lidzbark Warmiński	4,15%	4,24%	4,82%	4,68%	4,65%
powiat lidzbarski	4,38%	4,27%	4,38%	4,26%	4,18%
woj. warmińsko-mazurskie	4,92%	4,93%	4,99%	5,01%	5,03%
Polska	4,85%	4,87%	4,91%	4,93%	4,96%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych²⁹

Analizując zmiany wartości wszystkich przedstawionych wskaźników można stwierdzić, iż poziom funkcji turystycznej w powiecie lidzbarskim wzrasta. Liczba miejsc noclegowych na 1000 ludności, w tym

²⁹ Problem stanowi statystyka Głównego Urzędu Statystycznego, która nie podaje bowiem dokładnych danych dotyczących liczby obiektów noclegowych. Dane są obciążone znacznym marginesem błędu, wynikającym z braku wywiązywania się przez podmioty gospodarcze z obowiązku statystycznego

całorocznych, w powiecie lidzbarskim wzrasta, na przestrzeni 5 lat o 1,08%. Natomiast stopień ich wykorzystania w analizowanym okresie maleje – o 1,7%.

Trzeci miernik określa wskaźnik intensywności ruchu turystycznego, jakim rozwój oferty, infrastruktury i prowadzone działania promocyjne przekładają się na zainteresowanie danym miejscem. Należy zwrócić uwagę, że na przełomie 5 lat liczba turystów korzystających z noclegów w powiecie lidzbarskim wzrosła o 21,75%.

Biorąc pod uwagę fakt, że w latach 2015-2019 nastąpił ogólny wzrost liczby podmiotów gospodarczych, można wywnioskować, że turystyka w Lidzbarku Warmińskim rozwija się słabiej od innych branż, gdyż odsetek przedsiębiorstw działających w sektorze turystycznym w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w Lidzbarku Warmińskim wynosi 4,65% i od 2017 r. ma tendencję malejącą. Szansą na rozwój sektora turystycznego jest powstanie uzdrowiska, który niewątpliwie zwiększy atrakcyjność turystyczną miasta. Polskie uzdrowiska stając się wielofunkcyjnymi centrami zdrowia, turystyki, rekreacji, sportu i kultury okazują się w ten sposób stymulatorami lokalnego i regionalnego rozwoju gospodarczego. Turystyka bowiem ma bezpośredni wpływ na rozwój innych sektorów gospodarki, takich jak np. hotelarstwo, gastronomia, transport, biura podróży, a także pośrednio oddziałuje na inne dziedziny gospodarki, jak przemysł rolno – spożywczy, konfekcyjny i odzieżowy, pamiątkarski, budownictwo, produkcja sprzętu i ekwipunku sportowo – turystycznego, infrastruktura drogowa, sektor bankowy i ubezpieczeniowy.³⁰ Ważnym atutem rozwoju turystycznego miasta jest plan uruchomienia miejskiej komunikacji publicznej łączącej centrum z przyszłym uzdrowiskiem.

3.1.3. Potencjał turystyki medycznej w województwie warmińsko-mazurskim

Generalnie turystyką medyczną określamy „dobrowolne przemieszczanie się do obcego państwa w celu poddania się tam planowanemu leczeniu (dla ratowania zdrowia i życia, czy poprawy jego jakości) z przyczyn finansowych, jakościowych lub z uwagi na niedostępność świadczeń w miejscu zamieszkania (brak personelu, wiedzy, sprzętu lub zbyt długi czas oczekiwania czy ograniczenia prawne) niejednokrotnie połączonym ze zwiedzaniem odwiedzanego miejsca”.³¹ Turystyka medyczna uwarunkowana jest m.in. rozwojem technologii, przemianami demograficznymi, wzrostem świadomości zdrowotnej, nierównościami w dostępie do nowoczesnych metod leczenia, a także problemami systemów opieki zdrowotnej.³²

Polski rynek turystyki medycznej należy do najlepiej rozwijających się w Europie. Przyczyną tego stanu rzeczy są przede wszystkim ceny usług. Niemcy, Brytyjczycy, Norwedzy i Szwedzi poszukują tańszych alternatyw dla drogich zabiegów w zachodnich klinikach. Polska jest krajem, który z jednej strony może zaoferować wysoką jakość usług medycznych, przy jednocześnie niższych cenach, niż te w krajach wysoko rozwiniętych. Liczba turystów medycznych jest trudna do precyzyjnego określenia, jednakże A. Białk-Wolf, szacuje, że w 2018 roku w Polsce było 180 tys. turystów medycznych.³³ W oparciu o analizy Głównego Urzędu Statystycznego, można wskazać, że turysta zagraniczny wydaje w trakcie pobytu

³⁰ G. Lasek, Uzdrawiska a rozwój lokalny i regionalny – szanse i bariery na przykładzie uzdrowisk świętokrzyskich,

³¹ Internet, https://birtm.pl/turystyka-medyczna-w-polsce-podstawowe-informacje/#_ftn1

³² Internet, <https://birtm.pl/region-zdrowia/>

³³ Dane nie uwzględniają osób korzystających z usług spa i wellness. Gdyby wziąć pod uwagę tak szeroko pojętą turystykę zdrowotną, można byłoby mówić o znacznie większej liczbie odwiedzających

w Polsce około 2 770 zł. Na tej podstawie, można określić wartość rynku turystyki medycznej w kraju na poziomie około 500 mln zł.³⁴

Usługi medyczne, uzdrawiskowe, profilaktyczne realizowane są zarówno przez podmioty komercyjne, jak i te kształtujące publiczną służbę zdrowia. W odniesieniu do tej drugiej grupy wyróżnić można następujące rodzaje podmiotów: świadczących ambulatoryjną opiekę zdrowotną oraz stacjonarną opiekę zdrowotną (szpitale ogólne, zakłady opieki zdrowotnej – psychiatryczne, długoterminowej, opiekuńczo-lecznicze, pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja oraz lecznictwa uzdrawiskowego). W 2019 roku w systemie ochrony zdrowia w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowało:

- 1 144 zakładów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej - praktyk lekarskich i przychodni, względem 1186 w 2015 r.;
- 39 szpitali ogólnych (o cztery mniej niż w 2015 r.);
- 12 zakładów stacjonarnej, całodobowej opieki psychiatrycznej (względem 11 w 2015 r.);
- 12 zakładów stacjonarnych zakładów opiekuńczo-leczniczych (względem 10 w 2015 r.);
- 5 zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych;
- 3 hospicja;
- 3 oddziały opieki paliatywnej;
- jedno sanatorium;
- jeden szpital uzdrawiskowy.³⁵

Wydatki na ochronę zdrowia w województwie warmińsko-mazurskim to około 3,16 mld złotych w 2018 r. Można wskazywać, że wydatki na ochronę zdrowia w przeliczeniu na 1 mieszkańca są przeciętne w skali kraju i wynoszą 84,60 zł (najniższa wartość była w województwie łódzkim – 64,4 zł, a najwyższa w mazowieckim – 159,2 zł).³⁶

W Polsce na koniec 2018 r. funkcjonowało 949 stacjonarnych szpitali ogólnych, dysponujących 181,7 tys. łóżek oraz 198 szpitali dziennych (lub inaczej „jednego dnia”) oferujących 1,1 tys. miejsc opieki dziennej. W 2020 roku w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowały 43 szpitale ogólne.

Lecznictwo uzdrawiskowe jest integralną częścią systemu ochrony zdrowia. Prowadzone jest w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego zlokalizowanych w uzdrawiskach, czyli na terenach o szczególnych walorach geologiczno-klimatycznych, wydzielonych w celu wykorzystania i ochrony znajdujących się tam naturalnych surowców leczniczych.³⁷ W 2019 roku w regionie leczyło się 7 tys. kuracjuszy, względem 782,1 tys. w całym kraju.³⁸

W województwie warmińsko-mazurskim zlokalizowane jest jedno uzdrawisko Gołdap (powiat gołdapski) które posiada 480 łóżek. Od 2000 r. posiada on status uzdrawiska o profilu borowinowo – klimatycznym. Znajduje się tu sanatorium, pijalnia wód mineralnych i tężnie oraz nowoczesna infrastruktura uzdrawiskowa z Promenadą Zdrojową, hektarowym placem zabaw, dołkami do mini-golfa, ścieżkami

³⁴ Internet, <https://www.medonet.pl/zdrowie,turystyka-medyczna--obcokrajowcy-chca-leczyc-sie-w-polsce,artykul,1735390.html>

³⁵ Ochrona zdrowia i pomoc społeczna w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2019, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2020.

³⁶ Zdrowie i ochrona zdrowia w 2018r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2019,

³⁷ Warunki życia ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2018, Urząd Statystyczny w Olsztynie, Olsztyn 2019

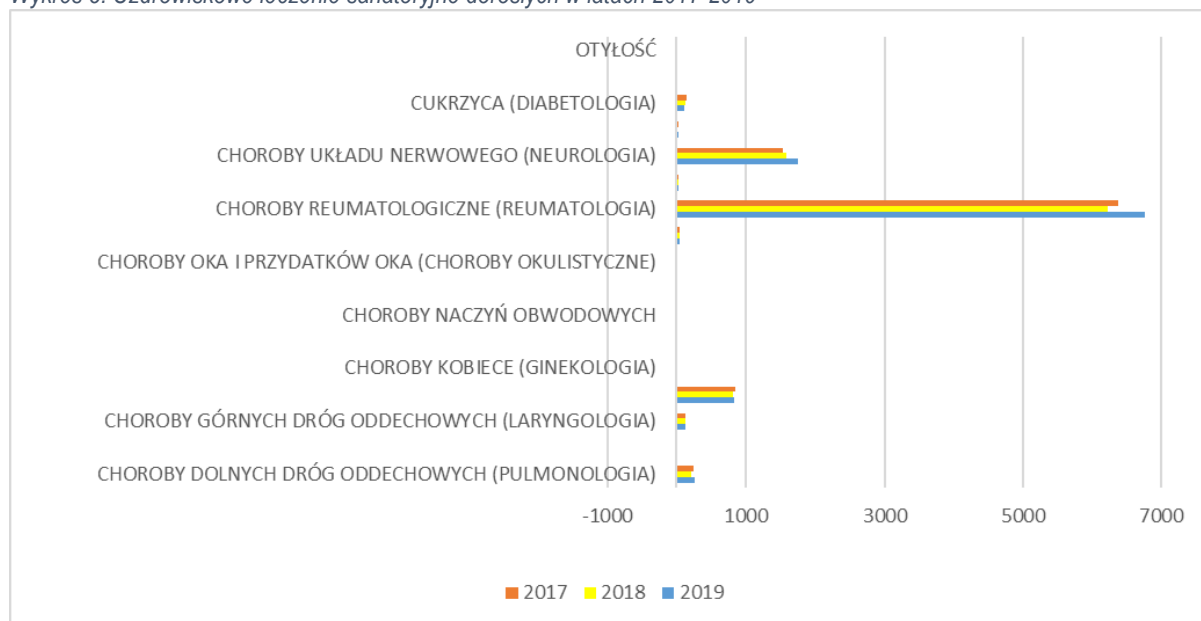
³⁸ Działalność lecznicza zakładów lecznictwa uzdrawiskowego i stacjonarnych zakładów rehabilitacji leczniczej w 2019r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2020

pieszymi i rowerowymi oraz zewnętrznymi urządzeniami do ćwiczeń nad jeziorem i w centrum. Jako uzdrowisko klimatyczno-borowinowe sanatorium bazuje głównie na leczeniu borowinami, których ogromne złoża znajdują się w okolicy pobliskiej wsi Niedrzwica.³⁹

Oferta uzdrawiskowa województwa warmińsko-mazurskiego zostanie uzupełniona o kolejne zakłady lecznicze, ponieważ kolejne gminy starają się pozyskać status uzdrawiskowy. W 2016 r. status obszaru ochrony uzdrawiskowej uzyskał Lidzbark Warmiński, Miłomłyn i Frombork, a w 2019 roku Górowo Iławieckie. W 2020 roku starania o tenże status rozpoczęło Olecko.

Zgodnie z danymi Narodowego Funduszu Zdrowia w 2019 r. 9 972 osób z województwa warmińsko-mazurskiego skorzystało z lecznictwa uzdrawiskowego. Skierowania te najczęściej dotyczyły chorób reumatologicznych (67%), chorób układu nerwowego (17,5%) oraz kardiologicznych (8,3%).

Wykres 5. Uzdrawiskowe leczenie sanatoryjne dorosłych w latach 2017-2019



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych NFZ

Analizy demograficzne wykazują tendencję stałego wzrostu liczebności populacji w wieku poprodukcyjnym. Starzejące się społeczeństwo spowoduje wzrost zachorowalności na choroby naczyniowo – sercowe, neurologiczne, kardiologiczne czy pulmonologiczne. W przebiegu większości chorób przewlekłych oraz po leczeniu fazy ostrej dużej grupy chorób wskazane jest leczenie uzdrawiskowe. Dostępność do świadczeń rehabilitacyjnych, opiekuńczych oraz profilaktycznych wzrasta wciąż nieproporcjonalnie do dużego zapotrzebowania na te świadczenia. W związku z czym rozbudowa infrastruktury uzdrawiskowej w Polsce jest zasadna i właściwa, gdyż lecznictwo uzdrawiskowe należy do grupy najtańszych świadczeń leczniczych i profilaktycznych o potwierdzonej skuteczności.⁴⁰

Obecnie trwają badania nad utworzeniem kolejnej inteligentnej specjalizacji województwa warmińsko-mazurskiego „Zdrowe życie”, obok już istniejących „Żywność Wysokiej Jakości”, „Ekonomia Wody” oraz „Drewo i Meblarstwo”. Celem badania jest zdefiniowanie zasobów i potencjału branży sektora medycznego i okołomedycznego jako inteligentna specjalizacja regionu oraz określenie możliwości

³⁹ Internet, <https://uzdrawiskogoldap.pl/>

⁴⁰ Investin, Diagnoza sektora związanego z medycyną, usługami medycznymi oraz jakością życia, 2021

i ścieżki rozwoju sektora w perspektywie 10 lat. Zatwierdzenie nowej inteligentnej specjalizacji jest szansą dla rozwoju regionu i podmiotów gospodarczych funkcjonujących w województwie warmińsko-mazurskim.

Ruch turystyczny jest związany z rozpoznawalnością regionu. Walory przyrodnicze regionu, czyste środowisko oraz rozbudowana baza hotelowo-noclegowa sprzyjają rozwojowi turystyki na Warmii i Mazurach. O walorach przyrodniczych województwa decydują przede wszystkim duże kompleksy leśne, z Puszczą Piską na czele, liczne jeziora, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe i czyste powietrze – Warmia i Mazury znane są jako „Zielone Płuca Polski”. Prócz tego region słynie także z jezior – na Warmii i Mazurach znajduje się ich ponad 3 tys. Jeziora są połączone kanałami i rzekami, tworząc wielokilometrowy system szlaków wodnych i stanowiąc prawdziwy raj dla żeglarzy. Nic więc dziwnego, że Mazurskie Jeziora były jedynym polskim kandydatem w finale światowego plebiscytu na 7 nowych cudów natury, a ostatecznie jako jedyne miejsce z Europy znalazły się w gronie 14 najpiękniejszych miejsc na Ziemi.⁴¹

Region zdrowia określany jest jako narzędzie do podniesienia atrakcyjności danego miejsca zarówno dla mieszkańców jak i turystów. Można go zdefiniować jako ograniczony geograficznie teren z niezanieczyszczonym środowiskiem naturalnym, dobrą infrastrukturą medyczną i turystyczną, ciekawą ofertą kulturową, dobrze wykształconymi i zdrowymi mieszkańcami dzielącymi podobne wartości i kompetencje, którzy są świadomi szerokiego spektrum przejawów zdrowia obejmujących funkcje fizyczne i umysłowe, sferę duchową, jakość życia, zaangażowanie społecznie i codzienną funkcjonalność. Aby zagwarantować rozwój regionów zdrowia konieczne jest zaangażowanie na rzecz zdrowia istotnych aktorów w regionie, które wyraża się we współpracy, szczególnie z takich obszarach jak edukacja, badania, technologie medyczne, profilaktyka zdrowotna, dostawcy usług medycznych, mieszkańcy, politycy i aktorzy turystyki zdrowotnej.⁴²

Zgodnie z GUS w 2019 r. w szczycie sezonu turystycznego (31 lipca) w województwie do dyspozycji turystów pozostawało 541 obiektów noclegowych (posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych), które zapewniały 43,0 tys. miejsc noclegowych. Ponad połowa (57,4%) to obiekty całoroczne. Na bazę noclegową składało się 218 obiektów hotelowych (hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe) i 323 pozostałe obiekty noclegowe turystyki. W pierwszej grupie dominowały hotele, natomiast wśród pozostałych obiektów najliczniejszą grupą były kwatery agroturystyczne, pokoje gościnne, ośrodki wczasowe oraz zespoły domków turystycznych. W 2019 r. było 1 377,5 tys. turystów, którym udzielono 3 379,5 tys. noclegów. Był to wzrost w stosunku do 2018 r. o 5,3% turystów więcej i o 4,4% więcej udzielonych noclegów.

3.1.4. Uzdrawiskowe strefy ochronne

Powstanie i rozwój uzdrawiska, to długofalowy proces wymagających skoordynowanych działań planistycznych. Obecnie na terenie Lidzbarka Warmińskiego i dwóch sąsiednich sołectw (Łabno i Medyny) zgodnie Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 17 maja 2016 roku (Dz. U. z 2016 r. poz. 757) oraz decyzją nr 80 Ministra Zdrowia znak MZ-OZU-520-1/WS/14 z dnia 10.09.2014 r. utworzony został Obszar Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”.

⁴¹ Internet, <https://invest.warmia.mazury.pl/pl/dlaczego-warmia-i-mazury/nasze-przewagi.html>

⁴² Internet, <https://ibirtm.pl/region-zdrowia/>

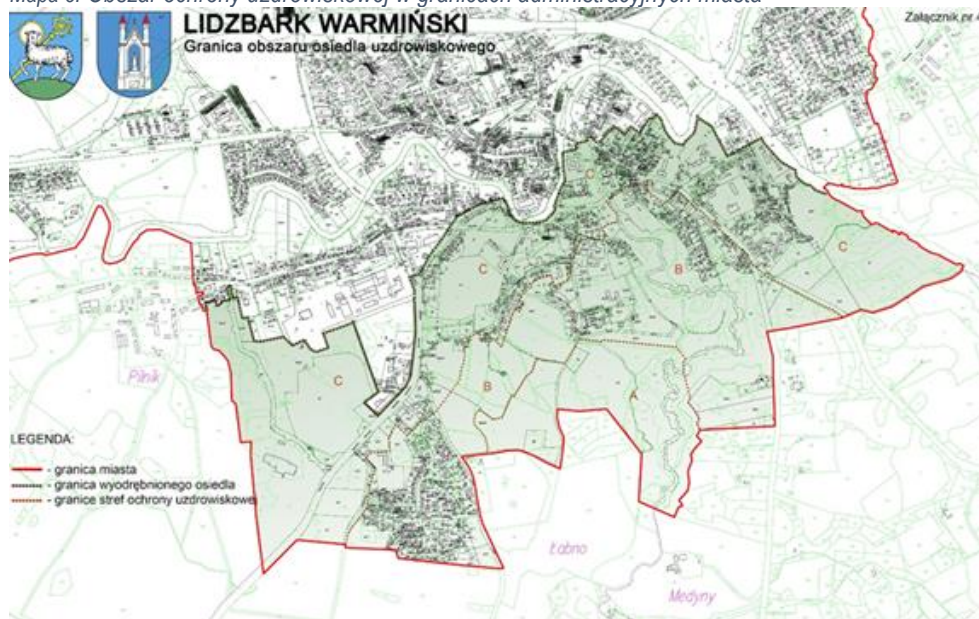
Powierzchnia obszaru ochrony uzdrawiskowej przyszłego uzdrawiska wynosi 1 722,96 ha i ograniczona jest strefą „C” ochrony uzdrawiskowej przebiegająca po granicy administracyjnej miasta Lidzbark Warmiński oraz po granicy 2 sołectw gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński Medyny i Łabno. Na obszarze ochrony uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński” wyodrębniono 3 sfery ochrony uzdrawiskowej:

- Strefę „A” – 119,95 ha, w tym:
 - Część miasta Lidzbark Warmiński – Osiedla Uzdrawiskowego o powierzchni 34,08 ha,
 - Część sołectwa Łabno i Medyny gminy wiejskiej Lidzbark Warmiński o powierzchni 85,89 ha.Wyliczony wskaźnik terenów zieleni w strefie „A” – 97,69%.
- Strefę „B” – o powierzchni 486,77 ha i wyliczonym wskaźniku terenu zieleni – 91,65%.
- Strefę „C” – o powierzchni 1116,24 ha i wyliczonym wskaźniku biologicznie czynnych – 91,65%.

W skład wydzielonego Osiedla Uzdrawiskowego na terenie miasta wchodzi:

- część mieszczącą się w granicach administracyjnych miasta strefy uzdrawiskowej „A” (Osiedla Uzdrawiskowego o powierzchni 34,08 ha);
- strefa „B” obejmująca obszar przyległy do strefy „A” i stanowiąca jej otoczenie, wyznaczona w ramach miejskich terenów zurbanizowanych;
- Strefa „C” obejmująca część miasta Lidzbark Warmiński - Osiedla Uzdrawiskowego (z obszarem górniczym o odwiertem GT-1).

Mapa 5. Obszar ochrony uzdrawiskowej w granicach administracyjnych miasta

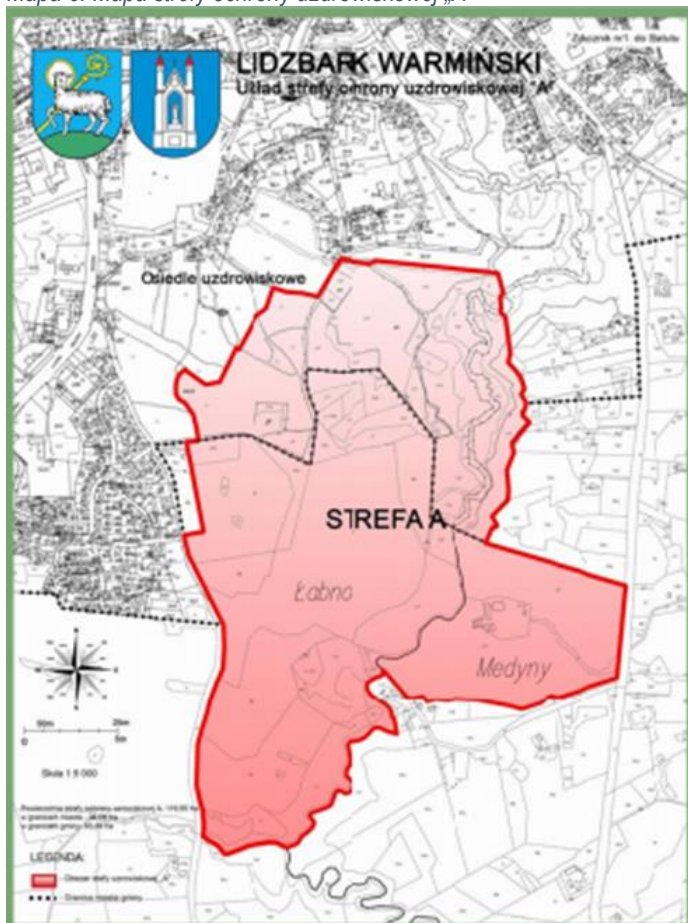


Źródło: Uchwała nr XXVI/207/2016 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia Statutu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Obszar strefy „A” ochrony uzdrawiskowej był terenem niezurbanizowanym, niezamieszkałym i stanowi w głównej mierze grunty orne z dużym udziałem gruntów leśnych. Obszar ten graniczy od północy z terenami „brzegowymi” zurbanizowanymi miasta. Od wschodu i południa zamknięty jest wąwozem i korytem rzeki Symsarny. Zachodnią granicą jest obszar zurbanizowany (osiedle domków jednorodzinnych) i odgradzająca go od strefy „A” ulica Żytnia. Teren ten był własnością Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (dawna Agencji Nieruchomości Rolnej), Gminy Wiejskiej Lidzbark

Warmiński i osób prywatnych⁴³. W chwili obecnej Gmina Miejska Lidzbark Warmiński jest właścicielem gruntów. W części północnej strefy znajduje się kompleks leśny będący historycznym „leśnym parkiem uzdrawiskowym”. Część wschodnia to dolina rzeki Symsarny z głębokim wąwozem (o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych), na którego prawym stoku znajduje się historyczny obiekt turystyczny („Zacisze Leśne”), znakomicie nadający się do rozbudowy i przebudowy na kompleks sanatoryjny. Południowa część strefy to tereny użytkowane rolniczo z południową ekspozycją słoneczną, predysponowane do budowy zakładów i urządzeń lecznictwa uzdrawiskowego.⁴⁴

Mapa 6. Mapa strefy ochrony uzdrawiskowej „A”



Źródło: Uchwała nr XXVI/207/2016 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia Statutu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

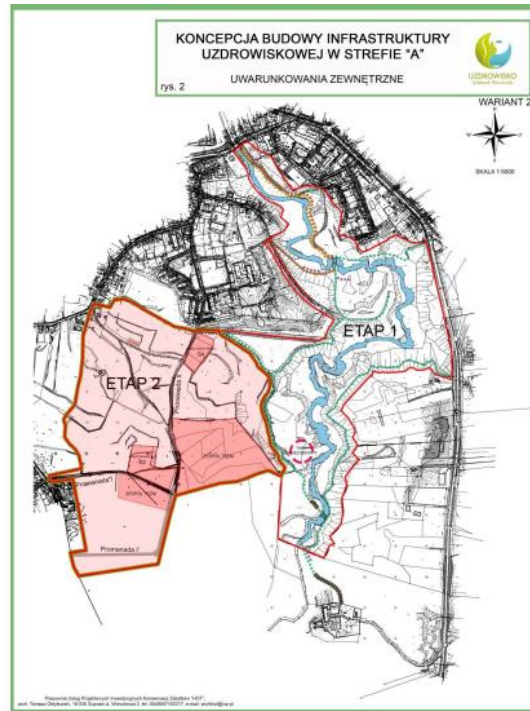
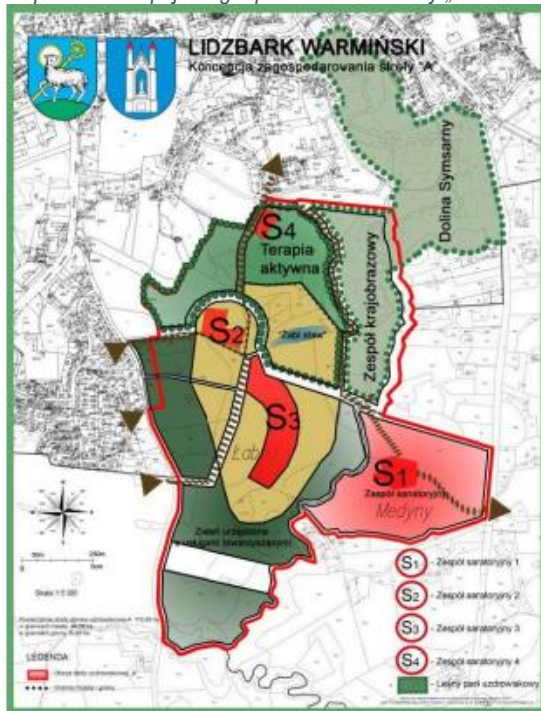
Projekt budowy uzdrawiska zakłada wyodrębnienie trzech zespołów sanatoryjnych (S1, S2, S3) zlokalizowanych w strefie „A” obszaru ochrony uzdrawiskowej odizolowanych od miasta, a jednocześnie powiązanych z miastem ciągami komunikacyjnymi, infrastrukturą techniczną jak również trasami turystycznymi przebiegającymi przez kompleks i dolinę rzeki Symsarny. Poza zespołami sanatoryjnymi planowane jest powstanie zakładu przyrodoleczniczego (S4) świadczącego usługi z zakresu zabiegów ambulatoryjnych lecznictwa uzdrawiskowego, usytuowanego na obrzeżach strefy „A”, na ciągu komunikacji pieszej i pieszo-jezdnej łączącej zespół sanatoryjny z miastem (...) Budowa infrastruktury uzdrawiskowej to nie tylko zakłady lecznictwa uzdrawiskowego takie jak sanatoria uzdrawiskowe, szpitale uzdrawiskowe, zakłady przyrodolecznicze, ale również to urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego m.in.

⁴³ Gmina Miejska odkupiła tereny prywatne o powierzchni 8,49 ha

⁴⁴ Koncepcja Zagospodarowania Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej w strefie „A” i „B”, Lidzbark Warmiński, 2016

łęźnie, ścieżki terapeutyczne, (np. Leśny Park z urządzeniami do kinezyterapii).⁴⁵ Władze samorządowe Lidzbarka Warmińskiego od 2016 r. prowadzą strategię inwestycyjną w zakresie budowy uzdrowiska. Uzdrawisko budowane przez Gminę Miejską Lidzbark Warmiński podzielono na dwa etapy zgodnie z „Konceptcją projektową dla zadania „Budowa infrastruktury uzdrawiskowej w Lidzbarku Warmińskim w strefie „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej”.

Mapa 7. Konceptcja zagospodarowania strefy „A”



Źródło: Konceptcja Zagospodarowania Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej w strefie „A” i „B”, Konceptcja projektowa dla zadania „Budowa infrastruktury uzdrawiskowej w Lidzbarku Warmińskim w strefie „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej

W etapie 1 zagospodarowano kompleks leśny w zespole „Doliny Symsarny” będącego połączeniem komunikacyjnym „zespołu staromiejskiego” miasta z zespołem sanatoryjnym zlokalizowanym w strefie „A” ochrony uzdrawiskowej. Wykonano ciągi komunikacji rekreacyjnej i terapeutycznej oraz urządzenia rekreacyjne i obiekty małej architektury, jak również urządzenia do aktywnego wypoczynku i zabiegów leczniczych jak również z zakresu kinezyterapii – siłownia zewnętrzna.

⁴⁵ Konceptcja Zagospodarowania Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej w strefie „A” i „B”, Lidzbark Warmiński, 2016

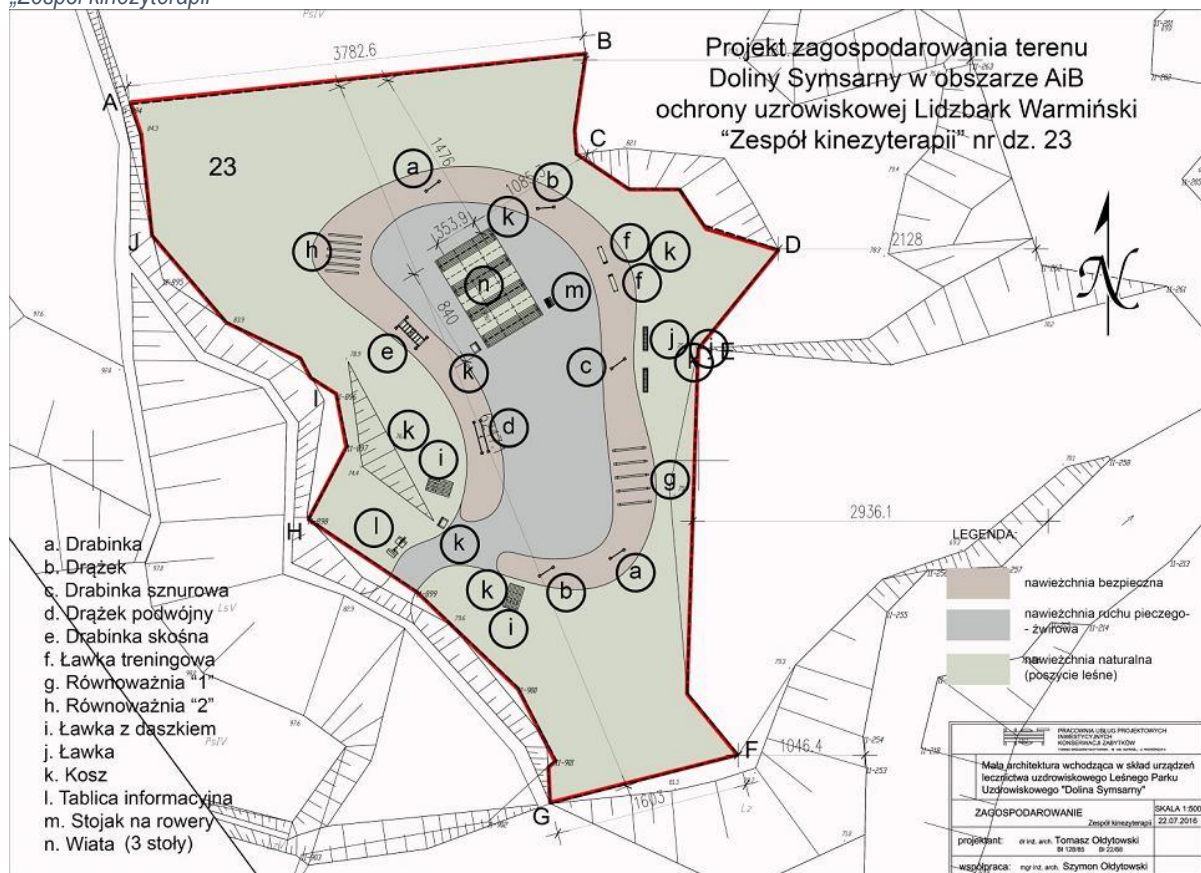
Mapa 8. Projekt zagospodarowania terenu Doliny Symsarny w obszarze A i B ochrony uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński „Ścieżka sensoryczna”



Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Pierwszym etapem powstającego uzdrowiska była realizacja projektu „*Infrastruktura uzdrawiskowa - Leśny park uzdrawiskowy Doliny Symsarny*”. **Park Uzdrawiskowy Doliny Symsarny** położony jest w malowniczym przełomie rzeki, która przez setki lat kształtowała tę dolinę. Ze względu na wyróżniający krajobraz, bogatą florę i faunę oraz walory turystyczno-krajoznawcze, teren od 1992 r. stał się Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny. Park Uzdrawiskowy jest to obszar wypoczynkowy, zawierający różnorodne formy aktywnego spędzania czasu wolnego. Wyposażono go w urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego i elementy małej architektury, łącznie ponad 200 obiektów. Na całym obszarze znajdują się drogowskazy oraz tablice edukacyjne, informujące o miejscach wartych uwagi i ciekawostkach związanych z parkiem. By uprzyjemnić pobyt w parku, zamontowano wiaty, ławki, stoły i stojaki na rowery. Osoby aktywne mogą skorzystać z urządzeń do ćwiczeń w Zespole Kinezyterapii. Mieszkańcy i turyści mogą pobudzić zmysły węchu, słuchu i dotyku, spacerując wzdłuż Ścieżki Sensorycznej. Park Uzdrawiskowy Doliny Symsarny to idealne miejsce na spacer, jogging, nordic walking czy jazdę rowerem.

Mapa 9. Projekt zagospodarowania terenu Doliny Symsarny w obszarze A i B ochrony uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński „Zespół kinezyterapii”

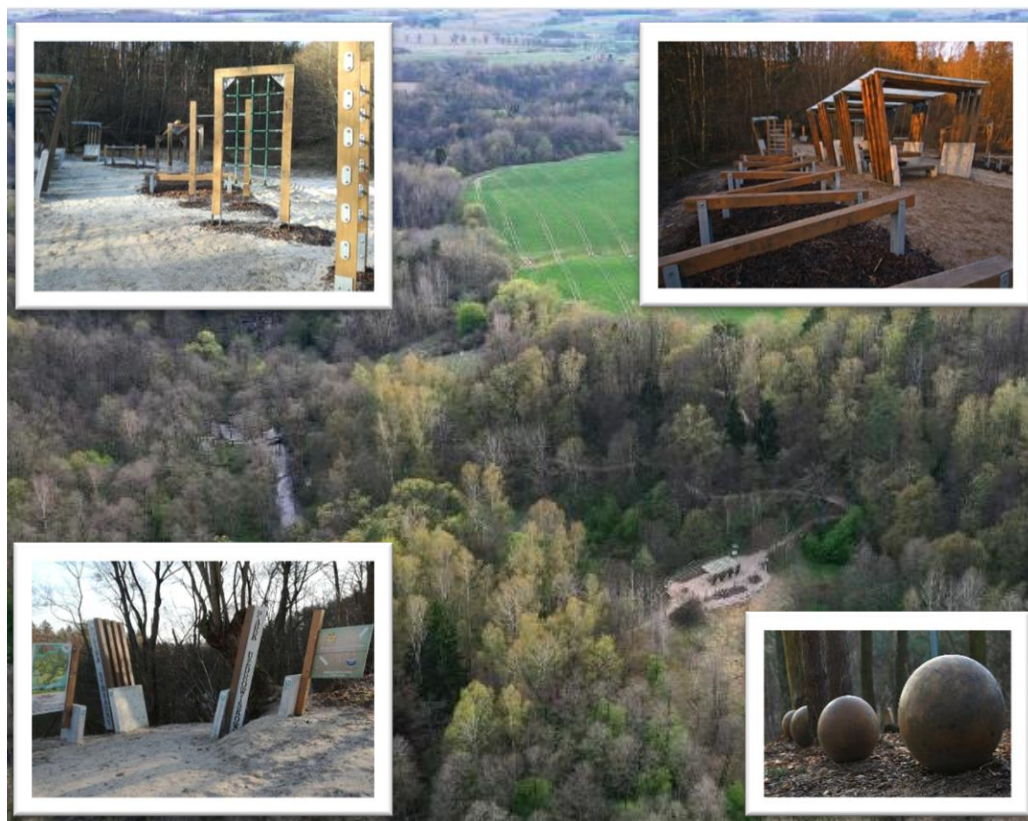


Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Teren parku nazywany jest potocznie „Lidzbarskimi Serpentykami”. Taką nazwę zawdzięcza meandrującej Symsarnie, która jak błękitna wstęga, przecina i owija morenowe pagórki. Niegdyś w Parku mieścił się amfiteatr i kąpielisko, gdzie mieszkańcy całymi rodzinami spędzali czas wolny, brali udział w zabawach i festynach, zażywali kąpeli. Podczas spacerów Lidzbarskie Serpentyki odkrywają także fragmenty historii – zasypaną dziś „Diabłą Jamę”, Górę Okartową – skąd prowadzono już od średniowiecza miejskie wodociągi, pozostałości umocnień „Trójkąta Lidzbarskiego”, dawne miejsce straceń, pomnik bohaterów wojny 1870-1871 czy pozycję rosyjsko – pruską z 1807 roku.⁴⁶

⁴⁶ Internet, <http://uzdrawiskolidzbarkwarminski.pl/>

Rysunek 11. Park Uzdrawiskowy Doliny Symsarny



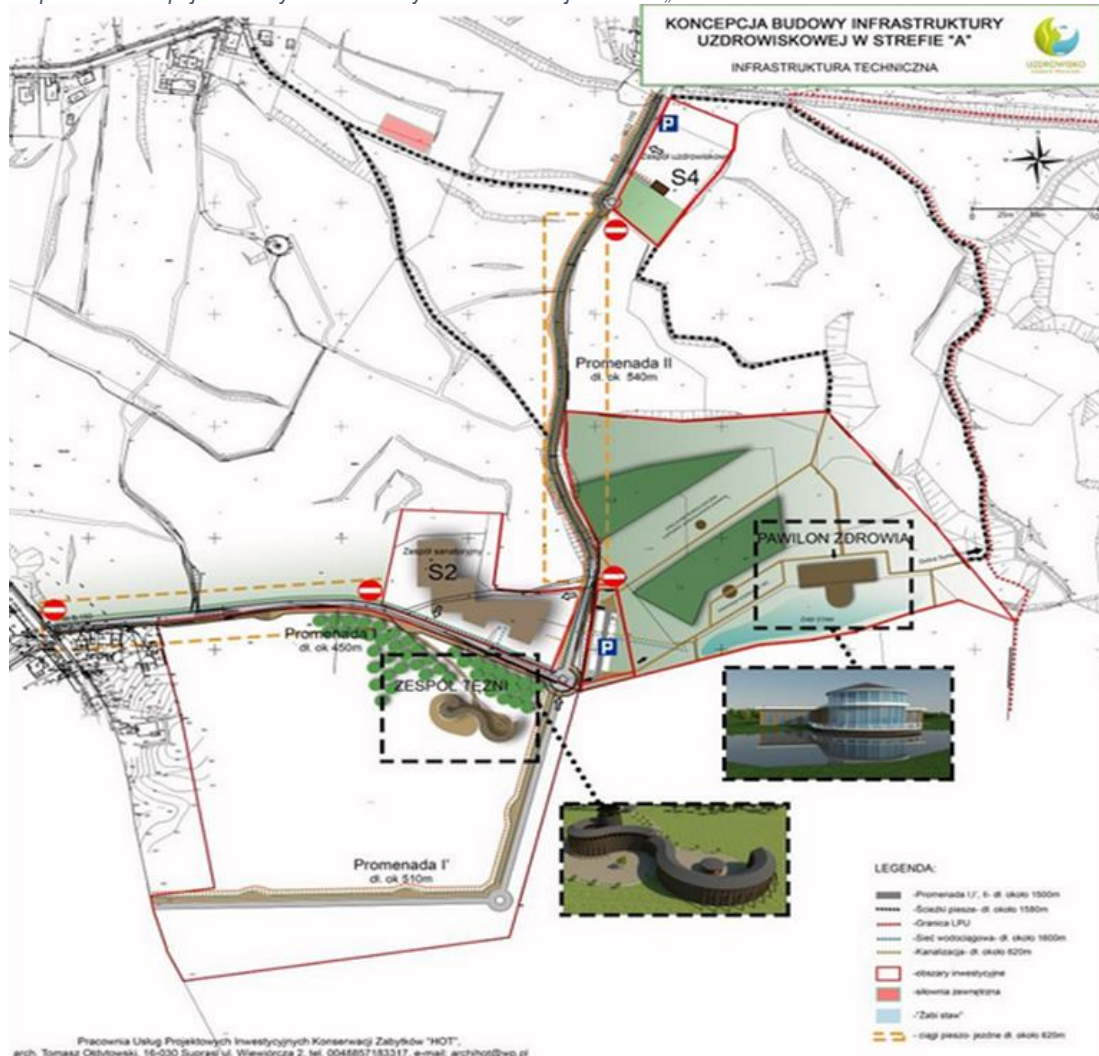
Źródło: Internet, Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim, Fot. Michał Misztal

Etap 2 budowy uzdrawiska to zagospodarowanie przestrzenne ciągów pieszych i budowa promenad, łączących komunikacyjnie zespoły sanatoryjne z miastem, od strony ul. Żytniej (komunikacją kołową i rekreacyjną) oraz od ul. Leśnej (komunikacją rekreacyjną), budowa Tężni Solankowych i Pawilonu Zdrowia nad „Żabim Stawem”, budowa infrastruktury towarzyszącej i parkingów. W etapie tym zaprojektowano budowę niezbędnego uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną podziemną taką jak: sieci wodociągowe, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, budowę kanałów teletechnicznych, oświetlenie promenad oraz zaprojektowanych obiektów, zasilenie elektroenergetyczne stacje transformatorowe, w tym także budowa sieci zasilającej tężnie i pawilon zdrowia w solankę z odwiertu GT1 (Tężnie Warmińskie) oraz system monitoringu bezpieczeństwa i monitoringu jakości powietrza w tym parametrów meteorologicznych.

Zarówno obiekt Tężni jak i projektowanego Pawilonu Zdrowia zostanie zasilany w solankę leczniczą pochodzącą z ujęcia Otwór Lidzbark Warmiński GT-1 położony jest na południowo – zachodnich obrzeżach miasta, na działce nr 45/7 (będącej własnością Powiatu Lidzbarskiego), w odległości 70 m od drogi 51 Olsztyn – Bartoszyce. Zasoby eksploatacyjne ujęcia wód termalnych w Lidzbarku Warmińskim w wysokości 120 m³/h i temperaturze na wypływie 20,7°C, ustalone i zatwierdzone decyzją Ministra Środowiska w dniu 21.02.2012 r. (DGiKGhg-4731-6/6935/7089/12/MJ).⁴⁷

⁴⁷ Koncepcja projektowa dla zadania „Budowa infrastruktury uzdrawiskowej w Lidzbarku Warmińskim w strefie „A” i „B” ochrony uzdrawiskowej

Mapa 10. Koncepcja budowy infrastruktury uzdrawiskowej w strefie „A”



Drugi etap tworzenia uzdrawiska jest możliwy dzięki obecnie realizowanemu projektowi „Budowa infrastruktury uzdrawiskowej w Lidzbarku Warmińskim”, którego celem jest stworzenie publicznej infrastruktury turystyczno-zdrowotnej, która zwiększy atrakcyjność turystyczną zasobów dziedzictwa naturalnego regionu oraz gminy Lidzbark Warmiński. W ramach tej inwestycji wykonano uzbrojenie terenu oraz budowę m.in. łąk z budynkiem technicznym wraz z tarasem widokowym, drogi, promenady wraz z parkingiem, wiaty rekreacyjnej i dużego placu zabaw.

W ramach projektu zostanie nadane terenowi funkcji społeczno-turystycznej (infrastruktura uzdrawiskowa) połączy funkcjonalnie istniejącą już tego typu infrastrukturę usytuowaną wokół doliny Symsarny z Trasami Rowerowymi Polski Wschodniej oraz umożliwi komunikację pomiędzy obszarami wyznaczonymi do rewitalizacji na terenie Miasta Lidzbark Warmiński. Dzięki temu powstaje atrakcyjny turystycznie fragment miasta stwarzający potencjał do tworzenia nowych usług turystycznych. Powstanie możliwość zwiększenia ruchu turystycznego na terenie Lidzbarka Warmińskiego, co przełoży się również na poprawę sytuacji na rynku pracy.

Infrastruktura, która powstaje w ramach niniejszej inwestycji, skomunikuje ze sobą poszczególne obszary miasta (np. Termy Warmińskie, dolinę Symsarny), a szerzej połączy trasę rowerową Green Velo z infrastrukturą turystyczną miasta Lidzbark Warmiński.

Rysunek 12. Budowa infrastruktury uzdrawiskowej – Etap I



Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim, Fot. Michał Misztal

Zbudowana tężnia o długości blisko 100 m kształtem nawiązuje do ślimaka – symbolu Międzynarodowej Sieci Miast Dobrego Życia Cittaslow, której Lidzbark Warmiński jest członkiem już od 2006 r. Inwestycja zasilana będzie wodą solankową z odwiertu.

Rysunek 13. Projekt tężni na Obszarze Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński



Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Teren będzie pełnił funkcję terenu zdrowotnego oraz rekreacyjno-turystycznego. Powstała w ramach projektu infrastruktura będzie dostępna przez cały rok. Zakłada się, iż w wyniku realizacji projektu wzrost liczby odwiedzających infrastrukturę uzdrawiskową wyniesie 5000 osób rocznie.

Strefa „B” Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej

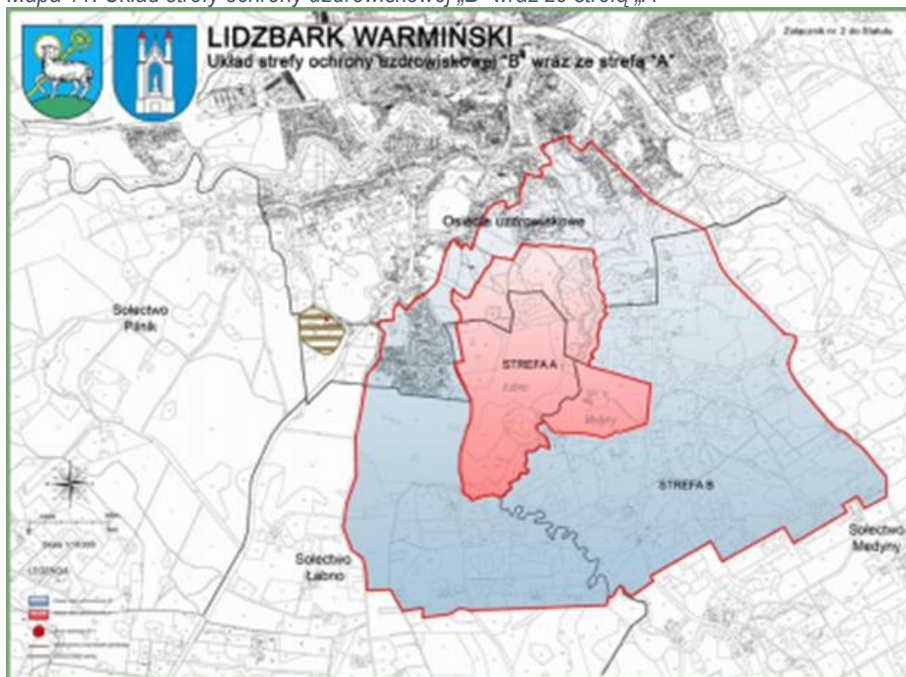
W skład strefy „B” obszaru ochrony uzdrawiskowej wchodzi:

1. część miasta Lidzbark Warmiński - Osiedla Uzdrawiskowego,
2. część sołectwa Łabno i Medyny w gminie wiejskiej Lidzbark Warmiński.

Procentowy udział terenów zielonych w strefie „B” wynosi 88,55 % (431,06 ha). Jej powierzchnia całkowita wynosi 486,77 ha.

Strefa „B” ochrony uzdrawiskowej, przylega i otacza strefę „A”. W strefie „B” znajdują się tereny zurbanizowane miejskie (od strony zachodniej) oraz należące do obszaru gminy (od strony wschodniej). Południowy obszar strefy „B” to tereny użytkowane rolniczo. Północne zaś to tereny leśne i częściowo zurbanizowane. W strefie „B” ochrony uzdrawiskowej dominują tereny upraw rolniczych wraz z towarzyszącymi powierzchniami lasów i jezior.⁴⁸

Mapa 11. Układ strefy ochrony uzdrawiskowej „B” wraz ze strefą „A”



Źródło: Uchwała nr XXVI/207/2016 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia Statutu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

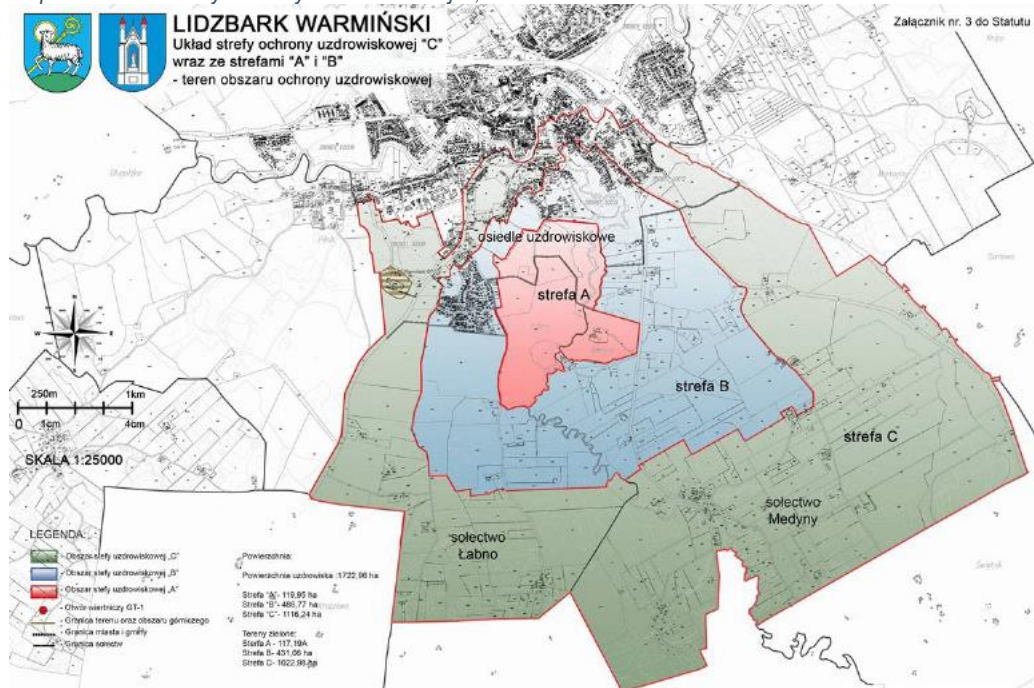
Strefa „C” Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej, przylega i otacza strefę „B”. Obejmuje swoim zasięgiem większość terenów jednostki pomocniczej miasta - Osiedla Uzdrawiskowego oraz sołectwa Medyny i Łabno. Powierzchnia całkowita strefy „C” wynosi 1 116,24 ha. Procentowy udział terenów zielonych w strefie „C” wynosi 91,65 % (1 022,98 ha).

W skład strefy ochrony uzdrawiskowej „C” wchodzi:

1. część miasta Lidzbark Warmiński - Osiedla Uzdrawiskowego (z obszarem górniczym o odwiertem GT-1).
2. część sołectwa Łabno i Medyny w gminie wiejskiej Lidzbark Warmiński.

⁴⁸ Zmiany do Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Lidzbark Warmiński

Mapa 12. Układ strefy ochrony uzdrawiskowej A, B i C



Źródło: Uchwała nr XXVII/207/2016 Rady Miejskiej w Lidzbarku Warmińskim z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie ustanowienia Statutu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

Strefa „C” przebiega granicami: Zachodnią, północną i wschodnią granicą Osiedla Uzdrawiskowego wyodrębnionego z miasta Lidzbark Warmiński oraz wschodnią i południową granicą sołectwa Medyny i południową i zachodnią granicą sołectwa Łabno w gminie wiejskiej Lidzbark Warmiński.

3.1.5. Lecznictwo uzdrawiskowe w Lidzbarku Warmińskim

Właściwości lecznicze klimatu

Podstawowe elementy meteorologiczne, które oddziałują na człowieka to: promieniowanie słoneczne i usłonecznienie, temperatura i wilgotność powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz ruch powietrza i opady. Ważne jest także zanieczyszczenie pyłowe i gazowe powietrza oraz zawartość pierwiastków śladowych i substancji biologicznych w powietrzu.⁴⁹

Na terenie Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński występuje klimat o udokumentowanych właściwościach leczniczych, który charakteryzuje się warunkami bioklimatycznymi przydatnymi dla leczenia klimatycznego, dobrym klimatem akustycznym i poziomem pól elektromagnetycznych odpowiadającym obowiązującym dla uzdrowisk normom oraz parametrom sanitarnym powietrza.

Wieloletnie dane meteorologiczne wskazują, że:

- Liczba godzin ze słońcem jest tylko nieznacznie niższa niż norma usłonecznienia;
- Średnia liczba dni z opadem jest niższa od dopuszczalnej normą klimatycznej;
- Liczba dni z mgłą w półroczu chłodnym jest wyraźnie mniejsza, natomiast w półroczu ciepłym i 2 większa niż przewidziana normą dla uzdrowisk;
- Warunki termiczno-wilgotnościowe spełniają warunki stawiane miejscowościom uzdrawiskowym;

⁴⁹ Właściwości lecznicze klimatu Lidzbarka Warmińskiego

- Okres najdogodniejszy do klimatoterapii trwa w Lidzbarku Warmińskim od kwietnia do początku października. Zależnie od aktualnych warunków solarnych, termicznych, wietrznych i opadowych można wtedy stosować jedną lub kilka form leczenia klimatycznego. W okresie jesienno-zimowym warunki bioklimatyczne mogą być wykorzystywane jedynie do leczenia rehabilitacji i profilaktyki u osób w sile wieku, o sprawnie działającym układzie termoregulacyjnym;
- Poziom podstawowych zanieczyszczeń powietrza jest w większości poniżej norm sanitarnym obowiązujących z uwagi na zdrowe człowieka. Dane ze stacji monitoringu położonych w miastach o podobnej do Lidzbarka Warmińskiego wielkości i stopniu zagospodarowania sugerują, że centrum miejscowości przekroczenia mogą dotyczyć jedynie pyły PM 10 oraz benzo(a)pirenu.⁵⁰

Podstawowe formy leczenia klimatycznego

Biorąc pod uwagę lokalizację uzdrowiska w Lidzbarku Warmińskim oraz aspekty właściwości klimatycznych, zakłada się, iż na terenie uzdrowiska prowadzone będą następujące formy leczenia klimatycznego (klimatoterapii) za pomocą poszczególnych urządzeń leczniczych – projektowanych obiektów budowlanych:

1. Aeroterapia polegająca na kąpielach powietrznych, aktywnej terapii powietrzem o dobrej jakości w trakcie spacerów oraz w trakcie odpoczynku zarówno w pozycji leżącej jak i siedzącej. Dzięki terenowi leśnemu oraz sąsiednim łąkom w powietrzu znajdują się specyficzne substancje zawierające m.in. olejki aromatyczne oraz fitocydy o działaniu bakteriobójczym, bakteriostatycznym, a także uspokajającym, obniżającym ciśnienie krwi oraz działającym leczniczo na górne drogi oddechowe. Dodatkowo w przypadku Lidzbarka Warmińskiego analiza warunków meteorologicznych wskazuje na przewagę wiatrów zachodnich oraz południowo-zachodnich, gwarantujących przy danej lokalizacji dobrą jakość powietrza, a także korzystne warunki termiczno-wilgotnościowe.
2. Helioterapia polegająca na wykorzystaniu promieni słonecznych, tzw. kąpeli słonecznych, poprzez leżakowanie lub siedzenie w miejscu wyeksponowanym na promienie słoneczne.
3. Kinezyterapia polegająca na terapii ruchowej oraz bodźcach klimatycznych będących w ruchu, co zwiększa i wpływa pozytywnie na wentylację płuc, a konieczność dostosowania do zmieniających się warunków otoczenia usprawnia pracę układu oddechowego, krwionośnego, termoregulację ciała, tym samym poprawiając kondycję i odporność organizmu. Ponadto terenoterapia przyczyni się do leczenia chorób narządu ruchu poprzez wzmacnianie układu kostno – mięśniowego za pośrednictwem ćwiczeń o mniejszej lub większej intensywności na obiektach lecznictwa uzdrowiskowego tj. ścieżkach kinezyterapii, promenadach nazywanych ścieżkami zdrowia oraz specjalnie dostosowanych urządzeniach do kinezyterapii aktywnej.
4. Krioterapia polegająca na oddziaływaniu na organizm niskich temperatur powietrza, co wspomaga układ krwionośny, mięśniowy, przyspiesza przemianę materii oraz odporność organizmu. Niniejsze zabiegi prowadzone będą w planowanym budynku Pawilonu zdrowia, w pomieszczeniu grotu solnej
5. Fizykoterapia rehabilitacja za pomocą sprzętu do ćwiczeń.
6. Baleoterapia w postaci aerozoloterapii za pomocą urządzenia tężni zewnętrznej oraz małej tężni zlokalizowanej w budynku Pawilonu zdrowia, do których zostanie doprowadzona woda lecznicza

⁵⁰ Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze klimatu DI-070-31/2013 z dnia 30.10.2013r.

z odwiertu GT-1 o właściwościach mineralnej wody leczniczej 1,75% chlorkowo – sodowej (świadectwo nr HU-01/WL/2014), hipotermalnej.⁵¹

Zgodnie z *Świadectwem potwierdzającym właściwości lecznicze klimatu* DI-070-31/2013, z dnia 30.10.2013r., klimat Lidzbarka Warmińskiego ma właściwości lecznicze i profilaktyczne w odniesieniu do:

- choroby układu krążenia,
- choroby układu narządów ruchu,
- zaburzenia neurologiczne,
- zaburzenia przemiany materii.

Właściwości lecznicze wody

Odwiert GT-1 w Lidzbarku Warmińskim został wykonany do głębokości 1035 m. Czerpie on wodę z utworów dolnojurańskich. Zasoby eksploatacyjne tego odwiertu ustalone w dokumentacji geologicznej wynoszą $Q=120\text{m}^3/\text{h}$, przy depresji $S=7,7\text{ m}$. Temperatura wody zmierzona na wypływie wynosi 21°C .

Wyniki analizy fizyko-chemicznej prób wody pobranych 14.09.2011 r. i 17.04.2014 r. wskazują, że jej skład mineralny jest stabilny. Woda ta zawiera $17\,674,57\text{ mg/dm}^3$ rozpuszczonych składników mineralnych, głównie chlorki (95,66 mwał %) i sól (78,45 mwał %). Spośród składników o swoistych właściwościach farmakodynamicznych oznaczono również jodki w zmiennych stężeniach: $1,49\text{ mg/dm}^3$ (2011 r.) oraz $0,911\text{ mg/dm}^3$ (2014 r.), co kwalifikuje tę wodę jako swoistą jodkową.

Gmina Miejska Lidzbark Warmiński uzyskała świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu GT-1 w Lidzbarku Warmińskim nr HU-01/WL/2014 z dnia 20 maja 2014 r. Zgodnie z wynikami badań właściwości fizyko-chemicznych, chemicznych i mikrobiologicznych wody z odwiertu GT-1 w Lidzbarku Warmińskim zostały spełnione wymagania określone dla mineralnej wody leczniczej, 1,76% chlorkowo-sodowej, hipotermalnej. Woda ta może być wykorzystana do kąpieli indywidualnych – całkowitych lub częściowych oraz zbiorowych w basenach wg wskazań lekarskich.

Oddziaływanie wody z odwiertu GT-1 w kąpieli będzie wynikiem głównie jej składu mineralnego, tj. rodzaju i stężenia rozpuszczonych soli mineralnych a nie temperatury oznaczonej w miejscu wydobycia wody.⁵²

Rozpylany w powietrze aerozol z wody leczniczej, wdychany przez kuracjuszy podczas spacerów lub leżakowania, sprzyjać będzie poprawie zdrowia oraz leczeniu chorób związanych z układem krwionośnym, układem oddechowym, chorobom przemiany materii a także będzie sprzyjać poprawie stanu zdrowia osób podlegających rehabilitacji z uwagi na choroby i urazy m.in. układu kostno-stawowego. Odwiert GT – 1 z którego pochodzi woda został wykonany do głębokości 1035m, woda pochodzi z utworów dolnojurańskich, zasoby eksploatacyjne wynoszą $Q=120\text{m}^3/\text{h}$, depresja $S=7,7\text{m}$. Czerpana woda zawiera $17\,674,57\text{ mg/litr}$ rozpuszczonych składników mineralnych głównie chlorków i sodu oraz zmienne stężenie jodków.⁵³

⁵¹ Internet, <http://uzdrawiskolidzbarkwarminski.pl/>

⁵² Świadectwo potwierdzające właściwości lecznicze wody z odwiertu GT-1 w Lidzbarku Warmińskim nr HU-01/WL/2014 z dnia 20 maja 2014 r.

⁵³ Internet, <http://uzdrawiskolidzbarkwarminski.pl/>

Podstawowe profile lecznicze uzdrawiskowe

Decyzją nr 80 Ministra Zdrowia znak MZ-OZU-520-1/WS/14 z dnia 10.09.2014r. w oparciu o świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców i właściwości lecznicze klimatu ustalono kierunki lecznicze:

- choroby kardiologiczne i nadciśnienie,
- ortopedyczno–urazowe,
- układu nerwowego,
- reumatologiczne.

Uzupełniająca oferta uzdrawiskowa

Wody termalne

Lidzbark Warmiński jako jedyny na terenie województwa warmińsko-mazurskiego ma możliwość utworzenia termalnego ośrodka uzdrawiskowego. Termy Warmińskie są zlokalizowane w strefie „C” ochrony uzdrawiskowej. Są pierwszym ośrodkiem termalnym zlokalizowanym na północy Polski. Pomimo, że wykorzystują złożę certyfikowane wody leczniczej oraz posiadają doskonale zlokalizowaną funkcję rekreacyjną, SPA, zabiegową i hotelową, nie mogą być wliczone do zakładów lecznictwa uzdrawiskowego w planowanym uzdrawisku, ze względu na usytuowanie poza strefą „A” obszaru ochrony uzdrawiskowej.

Z uwagi na położenie i bliskość Term Warmińskich do strefy „A” obszaru ochrony uzdrawiskowej, ta część uzdrawiska będzie rozwijana głównie jako zespół obiektów uzdrawiskowych przeznaczonych dla funkcji lecznictwa uzdrawiskowego pobytowego i ambulatoryjnego. To rozwiązanie umożliwi korzystanie z zabiegów przeprowadzonych w zakładach przyrodoleczniczych, osobom przebywającym zarówno w Termach Warmińskich (strefa „C”) jak i innych obiektach pensjonatowych i hotelowych znajdujących się na obszarze całego uzdrawiska.

Ośrodki Spa & wellness

W Lidzbarku Warmińskim działają dwa ośrodki Spa & wellness, które uzupełniają i rozwijają ofertę uzdrawiskową o posiadane zasoby infrastrukturalne:

1. Termy Warmińskie

- Basen źródłany
- 2 jacuzzi
- Basen z zimną wodą
- Termalny basen zewnętrzny
- 6 gabinetów kosmetycznych
- Sauna fińska
- Sauna parowa
- Saunarium
- Grota aromatyczna
- Grota solna

Sauna parowa to:

- 2 pomieszczenia na masaż podwodny i wirowy

- Masaż podwodny - zabieg z zakresu hydroterapii, wykonywany w formie masażu automatycznego w wannach, w których na pacjenta zanurzonego w wodzie kierowane są z dysz strumienie wody
- Bicze wodne
- Basen źródłany⁵⁴

2. Hotel Krasicki

- Przestronny basen z gejzerem i przeciwprądami
- Relaksujące jacuzzi dla 4 osób
- Kompleks saun; fińska sucha 6 - 8 osobowa, parowa 6 osobowa, infrared na podczerwień 4 osobowa
- Urządzenia fitness; bieżnia, rowerek oraz orbitrek.

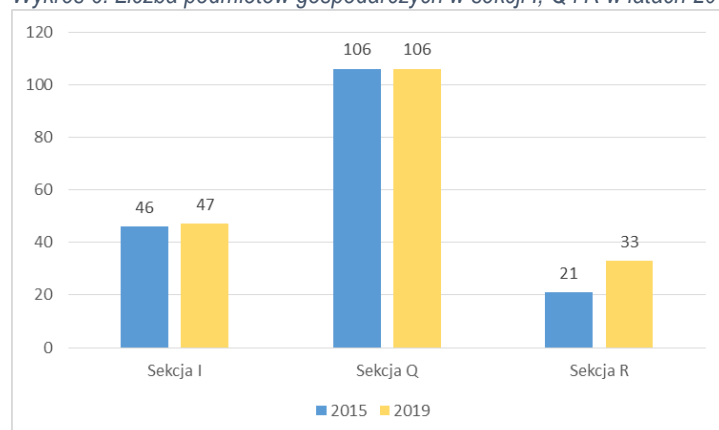
3.1.6. Pozostałe elementy gospodarki

Obiekty uzdrawiskowe budowane są wraz z pełnym uzbrojeniem. Ponadto władze samorządowe przygotowują tereny inwestycyjne na obszarze ochrony uzdrawiskowym pod przyszłe zakłady lecznicze poprzez ich uzbrojenie (infrastruktura wodno-kanalizacyjna, telekomunikacyjna, energetyczna, gazowa, ciepłownicza) i budowę dróg dojazdowych.

Przedsiębiorczość

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2019 r. w Lidzbarku Warmińskim było zarejestrowanych 1 721 podmiotów gospodarczych. Na przestrzeni ostatnich 5 lat liczba przedsiębiorstw wzrosła o 6,7% (108). 92% podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Lidzbarku Warmińskim działa w sektorze prywatnym (1 584). Natomiast w sektorze publicznym, który reprezentuje takie działy jak administracja, bezpieczeństwo publiczne, ochrona zdrowia i edukacja, działa 135 podmiotów gospodarczych. Na terenie miasta nie ma zarejestrowanych przedsiębiorstw państwowych, natomiast zarejestrowane są stowarzyszenia (59) oraz spółdzielnie (6) i fundacje (6). W Lidzbarku Warmińskim na koniec 2019 r. było zarejestrowanych 79 spółek prawa handlowego, w tym 1 spółka akcyjna i 59 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Dodatkowo na terenie miasta funkcjonowało 107 spółek cywilnych, a osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na koniec 2019 r. było 1 119.

Wykres 6. Liczba podmiotów gospodarczych w sekcji I, Q i R w latach 2015 i 2019 w Lidzbarku Warmińskim



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁵⁴ Internet, <http://www.termymwarmińskie.pl/>

Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w sekcjach turystycznych i okołoturystycznych, tj. sekcji I *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* oraz sekcji R *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją* wyniosła 80 w 2019 r. I jest to 13 podmiotów więcej niż w 2015r. Liczba podmiotów, którzy mieli wpisany kod PKD w ramach sekcji Q (*Opieka zdrowotna i pomoc społeczna*) jest niezmienna od 2015 r. i wynosi 106.

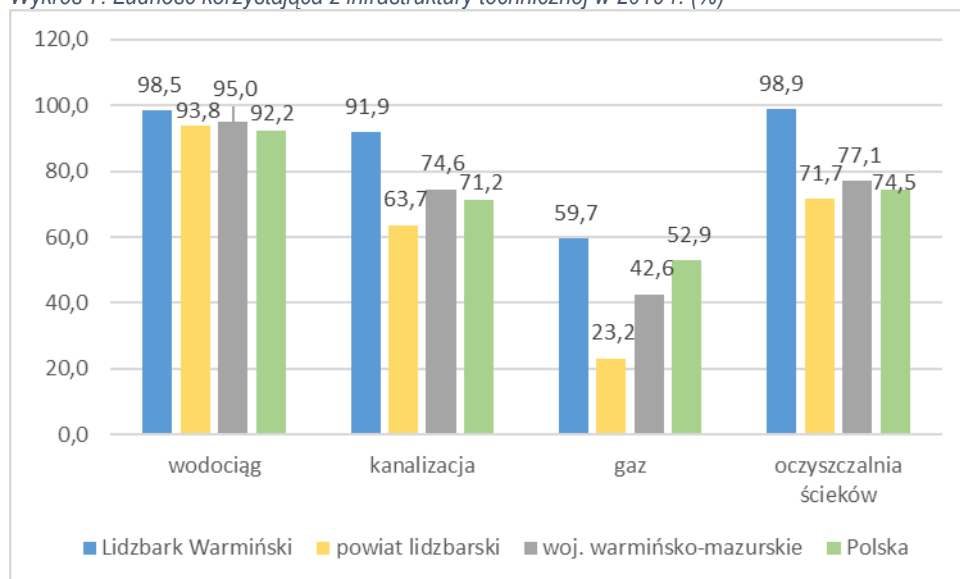
Infrastruktura techniczna

Gospodarka wodno-ściekowa

Poziom infrastruktury technicznej w Lidzbarku Warmińskim jest wysoki na tle powiatu lidzbarskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju. Infrastruktura wodno-ściekowa jest bardzo ważnym elementem jednostek osadniczych i procent ludności korzystającej z infrastruktury w Lidzbarku Warmińskim w 2019 r. wynosił:

- wodociągi - 98,5%,
- kanalizacja – 91,9%,
- oczyszczalni ścieków – 98,9%,
- gaz – 59,7%.

Wykres 7. Ludność korzystająca z infrastruktury technicznej w 2019 r. (%)



Źródło: „Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego”

Zgodnie z GUS długość czynnej sieci rozdzielczej wodociągów wynosił 41,6 km oraz przyłącza – 995 szt. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2019 r. wyniosła 15 468. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca Lidzbarka Warmińskiego wynosiło 28,80 m³.

Największym użytkownikiem wody w mieście w 2019 r. jest przemysł (60,2%, wzrost o 8,1% w stosunku do 2015 r.), następnie gospodarka komunalna. Zużycie wody na 1 mieszkańca Lidzbarka Warmińskiego w 2019 r. wyniosło 111,7 m³, jest to wzrost o 22,47% w stosunku do 2015 r.

W 2019 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Lidzbarku Warmińskim wyniosła 48,4 km oraz było 906 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Liczba korzystająca z sieci kanalizacyjnej wyniosła 14 433 osób.

Gospodarka gazowa

Przez obszar Miasta Lidzbark Warmiński przebiegają gazociągi wysokiego ciśnienia relacji:

- DN 150 PN 6,3 MPa UZU Kunik – UZU Redy, rok budowy 1986,
- DN 100 PN 6,3 MPa UZU redy – SRP Bartoszyce, rok budowy 1987,
- DN 100 PN 6,3 MPa UZU Redy – SRP Górowo Iławeckie, rok budowy 1991.

Na terenie Miasta Lidzbark Warmiński znajdują się dwie stacje gazowe wysokiego ciśnienia:

- Lidzbark Warmiński I o przepustowości 1500 m³/h, rok budowy 1986,
- Lidzbark Warmiński II o przepustowości 1800 m³/h, rok budowy 1999.

Gospodarka energetyczna

Na terenie miasta Lidzbark Warmiński koncesję na wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucję ciepła posiada Veolia Północ Sp. z o.o. Ciepło dostarczane jest do następujących obiektów:

- budynki wielorodzinne i towarzyszące,
- budynki niskie jednorodzinne,
- budynki użyteczności publicznej,
- podmioty gospodarcze i inne.

Ciepło dostarczane jest siecią z kotłowni znajdującej się na terenie miasta Lidzbark Warmiński, w której wykorzystywanym materiałem opałowym jest miał węglowy. Wartość opała spalnego paliwa w roku 2019 oszacowana została przez Veolia Północ Sp. z o.o. na 23,677 GJ/t. Moc zainstalowana kotłowni wynosi 21,6 MW. W latach 2015 –2019 liczba odbiorców indywidualnych ciepła wzrosła o 20. Zużycie ciepła oraz zapotrzebowanie mocy cieplnej również wzrosło. Zużycie paliwa wykorzystywanego w kotłowni miejskiej w 2019 roku wyniosło 5411,10 t.⁵⁵

Gospodarka odpadami

Odpady komunalne selektywnie zebrane oraz zmieszane odebrane od właścicieli nieruchomości oraz pochodzące z Miejskiego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (MPSZOK) przekazywane są do Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie. Odpady przekazywane były za pośrednictwem Stacji przeładunkowej w Medynach, która funkcjonuje w ramach ZGOK. Zagospodarowanie odpadów odbywa się w Zakładzie Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych (ZUOK), gdzie występuje mechaniczno-biologiczne przetwarzanie odpadów komunalnych ukierunkowane na produkcję wysokiej jakości paliwa alternatywnego z odpadów.⁵⁶

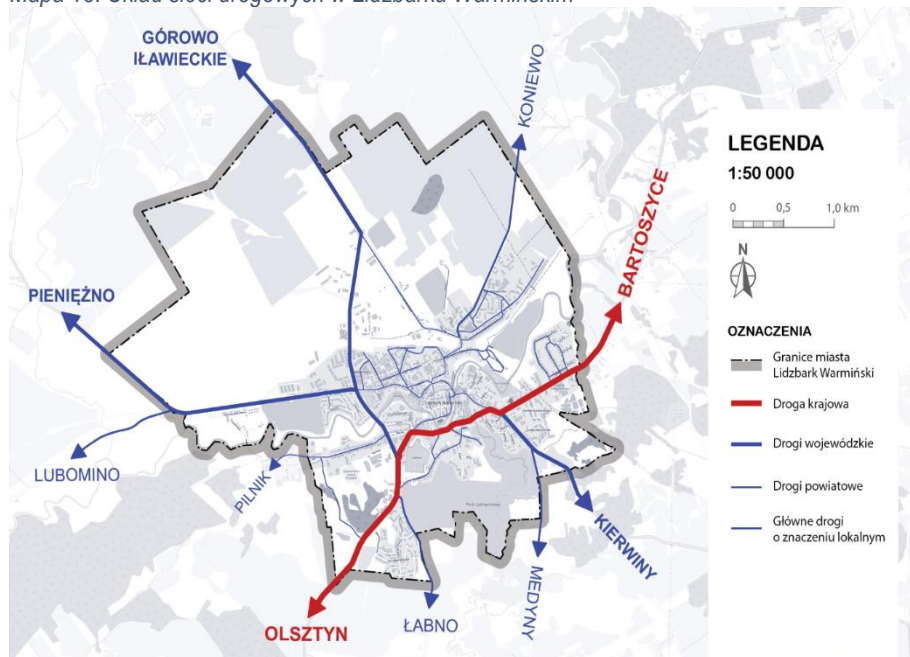
Dostępność komunikacyjna

Lidzbark Warmiński leży poza głównymi szlakami komunikacyjnymi kraju. Sieć dróg (publicznych) w mieście jest stosunkowo dobrze rozwinięta. Podstawowy układ sieci drogowej Lidzbarka Warmińskiego, obejmujący drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne zapewnia dostępność z sąsiednimi miastami powiatowymi.

⁵⁵ Aktualizacja projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Lidzbark Warmiński, 2020

⁵⁶ Diagnoza społeczno-gospodarcza Lidzbarka Warmińskiego, 2021

Mapa 13. Układ sieci drogowych w Lidzbarku Warmińskim



Źródło: Koncepcja w zakresie mobilności i transportu publicznego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński

Najważniejszym szlakiem komunikacyjnym przebiegającym przez miasto jest droga krajowa nr 51 Olsztynek – Olsztyn – Lidzbark Warmiński – Bartoszyce – Bezledy, która umożliwia bezpośrednie połączenia z drogowym przejściem granicznym w Bezledach. Przez miasto przebiegają drogi wojewódzkie: nr 513 Pasłęk – Orneta – Lidzbark Warmiński – Wozławki (w stanie istniejącym przebiega ulicami: Ornecką, Olsztyńską, Warmińską i Wrzosową) oraz nr 511 granica państwa (Rosja) – Górowo Iławeckie – Lidzbark Warmiński (w stanie istniejącym przebiega ulicą Olsztyńską).

Szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego systemu komunikacyjnego ma stan techniczny dróg. Infrastruktura drogowa w Lidzbarku Warmińskim podlega stałej modernizacji. W ostatnich latach dokonano wielu inwestycji służących poprawie bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców, w tym remonty, budowę dróg, chodników, parkingów i oświetlenia. W okresie 2014-2020 miasto wybudowało i wyremontowało ok 20 ulic z chodnikami i ścieżkami rowerowymi.

Ponadto władze miasta będą starały się wyeliminować jak najwięcej samochodów osobowych z miejskich ulic. W mieście powstaną cztery duże parkingi skomunikowane z autobusami miejskimi, które będą również dojeżdżały do przyszłego uzdrowiska.

Położenie komunikacyjne Lidzbarka Warmińskiego względem większych polskich miast:

- Olsztyn – 48,6 km,
- Gdańsk – 149 km,
- Warszawa – 263 km.

Najbliższymi portami lotniczymi realizującymi międzynarodowe połączenia cywilne są lotniska w Szymanach – 103 km, Gdańsku – 167 km i w Warszawie – 226 km.

Środowisko

Lidzbark Warmiński, podobnie jak cały powiat przynależy do obszaru „Zielonych Płuc Polski”. Bogactwem tych ziem są dobre gleby, łagodny klimat, zasoby wód, różnorodność świat roślinnego i zwierzęcego.

Niewiele zmieniony naturalny krajobraz sprzyja tworzeniu obszarów prawnie chronionych w postaci rezerwatów (Rezerwat Bobrów na rzece Pasłęce, ornitologiczny Żegockie Błota) oraz użytków ekologicznych (ornitologiczny pn. Bartniki).⁵⁷

Na terenie miasta występuje Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Łyny i Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Symsarny oraz jeden pomnik przyrody wieloobiektowy „Krań Kamienny imienia Rycerza Herkusa Monte”.

Lesistość Lidzbarka Warmińskiego od 2015 r. kształtuje się na poziomie około 5,6%. Ponadto grunty leśne na terenie Lidzbarka Warmińskiego zajmują 58,59 ha (GUS, 2019). Natomiast udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem Lidzbarka Warmińskiego wynosi 1,5%.

Analizując wyniki pomiarów można stwierdzić, że stan sanitarny powietrza na terenie miasta Lidzbark Warmiński mieści się w dopuszczalnych normach. Uzyskane wyniki pozwalają wysnuć wniosek, że powietrze w obrębie powiatu lidzbarskiego jest dobrej jakości, gdyż dla wszystkich pomierzonych substancji nie przekraczają 25% dopuszczalnych wartości stężeń. Do najważniejszych źródeł zanieczyszczeń powietrza zalicza się emisję spalin związaną z ruchem pojazdów silnikowych (ruch po drogach, ruch w obrębie toru motocrossowego) oraz emisję związaną z indywidualnym ogrzewaniem budynków.⁵⁸

3.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych metod diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się Gmina. Technika ta służy porządkowaniu i analizie informacji oraz pozwala na dokładną analizę wszystkich pozytywnych i negatywnych czynników, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz organizacji. Samo określenie SWOT wywodzi się z języka angielskiego i jest akronimem czterech słów i dzieli się na cztery grupy:

- Strengths – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego sektora,
- Weaknesses – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego sektora,
- Opportunities – szanse: wszystko to, co stwarza dla analizowanego sektora szansę korzystnej zmiany,
- Threats – zagrożenia: wszystko to, co stwarza dla analizowanego sektora niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analizy dokonano w oparciu o:

- wnioski z opisu charakterystyki Lidzbarka Warmińskiego,
- dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych,
- wyniki przeprowadzonych badań ankietowych,
- wyniki warsztatów społecznych przeprowadzonych z pracownikami jednostek organizacyjnych Gminy i pozostałymi interesariuszami

⁵⁷ Program ochrony środowiska dla miasta Lidzbark Warmiński na lata 2004-2010 z perspektywą na lata 2011-2020

⁵⁸ Kierunki zagospodarowania przestrzennego i zasady polityki przestrzennej

znajdujące się szczegółowo w „Diagnozie społeczno-gospodarczej Lidzbarka Warmińskiego” oraz w podsumowaniu najważniejszych informacji sytuacji obecnej w podrozdziale 3.1. *Elementy charakterystyczne dla uzdrawiska.*

Tabela 6. Analiza SWOT

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Obszar uzdrawiska	<p>Posiadany status Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński</p> <p>Realizacja planu budowy uzdrawiska według <i>Koncepcji zagospodarowania obszaru ochrony uzdrawiskowej w strefie „A” i „B”</i> (powstająca infrastruktura uzdrawiskowa i około uzdrawiskowa)</p> <p>Pozyskanie inwestora na budowę szpitala uzdrawiskowego</p> <p>Położenie Term Warmińskich w strefie „C” obszaru ochrony uzdrawiskowej</p> <p>Planowane uruchomienie komunikacji miejskiej dojeżdżającej do uzdrawiska</p> <p>Bliskość granicy z Rosją</p>	<p>Brak statusu uzdrawiska</p> <p>Brak wykreowanej marki uzdrawiskowej</p> <p>Brak wystarczającej infrastruktury uzdrawiskowej</p> <p>Brak wykwalifikowanej kadry medycznej</p> <p>Brak szkolnictwa zawodowego kształcącego na potrzeby branży hotelowo-rekreacyjnej</p> <p>Słaba dostępność komunikacyjna (brak autostrady, dróg ekspresowych)</p> <p>Niski poziom komunikacji międzymiastowej (brak linii kolejowej, przewozów autokarowych)</p>
Obszar środowiskowy	<p>Atrakcyjne położenie geograficzno–przyrodnicze</p> <p>Atrakcyjne warunki krajobrazowe i przyrodnicze, walory objęte ochroną prawną</p> <p>Duże powierzchnie obszarów zielonych</p> <p>Realizowane inwestycje proekologicznych przez Miasto (zakup autobusów elektrycznych, energooszczędne oświetlenia ulic, rejestrowanie zanieczyszczeń powietrza, termomodernizacja budynków publicznych)</p> <p>Wysoki poziom zwodociągowania i skanalizowania miasta</p> <p>Brak czynnych składowisk odpadów na terenie gminy</p>	<p>Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców</p> <p>Duży odsetek mieszkań ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła w większości z kotłami na węgiel</p> <p>Okresowe zanieczyszczenia powietrza</p> <p>Zły stan wód powierzchniowych</p>

Obszar turystyczny	<p>Potencjał turystyczny</p> <p>Rozpoznawalna marka – imprezy kulturalne o zasięgu ponadlokalnym</p> <p>Wysoki poziom bezpieczeństwa w mieście</p> <p>Bogata historia Miasta</p> <p>Dogodne warunki dla rozwoju turystyki</p> <p>Dziedzictwo kulturowe</p> <p>Dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjnej, miejsc wypoczynkowych (bulwar, parki, sucha fosa, boiska wielofunkcyjne, place zabaw, siłownie zewnętrzne)</p> <p>Aktywność społeczna - rozwój infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej w ramach budżetu obywatelskiego</p> <p>Liczne szlaki turystyczne (piesze, kajakowe, rowerowe, w tym Green Velo)</p> <p>Różnorodna oferta spędzenia wolnego czasu dostosowana do różnych grup wiekowych</p> <p>Dobrze funkcjonujące instytucje kultury i sportu</p> <p>Szeroka oferta wydarzeń kulturalno-sportowych organizowanych przez Gminę</p>	<p>Niewystarczająca baza turystyczna na terenie gminy – noclegowa, gastronomiczna</p> <p>Niewystarczająca infrastruktura okołoturystyczna</p> <p>Sezonowość turystyczna</p> <p>Brak odpowiedniej całorocznej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej</p> <p>Negatywne zjawiska demograficzne (malejąca liczba ludności, ujemny przyrost naturalny, migracje, starzejące się społeczeństwo)</p> <p>Niedostateczna promocja miasta jako prężnego ośrodka turystycznego</p>
---------------------------	--	---

Obszar gospodarczy	<p>Brak uciążliwego przemysłu w mieście</p> <p>Dostępne tereny inwestycyjne</p> <p>Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców</p> <p>Tania siła robocza</p> <p>Realizowana strategia inwestycyjna władz Lidzbarka Warmińskiego (realizacja licznych projektów związanych z turystyką, kulturą, rekreacją, sportem, infrastrukturą drogową)</p> <p>Budowanie, rozbudowanie infrastruktury drogowej (drogi, ścieżki pieszo-rowerowe, oświetlenia)</p> <p>Intensywne działania promocyjne podejmowane przez samorząd Lidzbarka Warmińskiego (w szczególności media społecznościowe, media lokalne i regionalne)</p> <p>Przynależność Lidzbarka Warmińskiego do związków i stowarzyszeń międzygminnych, których celem są działania na rzecz rozwoju regionu</p> <p>Dobrze rozwinięta współpraca z miastami partnerskimi</p> <p>Duża liczba prestiżowych nagród i wyróżnień dla Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński</p>	<p>Słaba dostępność komunikacyjna</p> <p>Niedostateczna promocja miasta jako prężnego ośrodka gospodarczego</p> <p>Znikomy napływ kapitału inwestycyjnego</p>
	SZANSE	ZAGROŻENIA

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Obszar uzdrawiskowy</p>	<p>Zmiana statusu „Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej” na status „Uzdrawisko”</p> <p>Pozyskanie nowych inwestorów budujących zabudowę usługową lecznictwa uzdrawiskowego i ochrony zdrowia i współpraca samorządu z inwestorami</p> <p>Tworzenie specjalistycznych zakładów lecznictwa uzdrawiskowego (specjalizacje w ramach wybranych kierunków leczniczych)</p> <p>Rozbudowa kompleksu uzdrawiskowego o inwestycje prywatne</p> <p>Moda na aktywność i zdrowy tryb życia</p> <p>Promowanie prozdrowotnego stylu życia</p> <p>Wspieranie inicjatyw związanych z aktywnością fizyczną seniorów</p> <p>Rosnąca świadomość profilaktyki zdrowotnej</p> <p>Trendy demograficzne (wzrost długości życia: konieczność budowy zaplecza geriatrycznego oraz zaspokajania potrzeb osób niesamodzielnych i niepełnosprawnych, rosnące zapotrzebowanie na świadczenia rehabilitacyjne, wzrost dzietności: konieczność kompleksowego rozwiązywania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży)</p> <p>Rozwijanie i wspomaganie działalności promocyjnej uzdrawisk</p> <p>Rosnąca popularność turystyki uzdrawiskowej</p> <p>Wzrastające potrzeby usług uzdrawiskowych po przebytej chorobie COVID-19</p> <p>Rozwijający się sektor turystyki osób niepełnosprawnych</p> <p>Promowanie województwa warmińsko-mazurskiego, jako nowego regionu w Polsce bogatą ofertą uzdrawiskową</p> <p>Zmiana podejścia NFZ do świadczeń uzdrawiskowych</p> <p>Mała liczba uzdrawisk w województwie warmińsko-mazurskim</p>	<p>Kwestionowanie skuteczności, celowości stosowania i zasadności finansowania metod przyrodolecznictwa</p> <p>Konkurencyjność wieloletnich uzdrawisk</p> <p>Rozwój uzdrawisk w województwie warmińsko-mazurskim</p> <p>Niedofinansowanie (ograniczenie nakładów na lecznictwo uzdrawiskowe, zaprzestanie finansowania świadczeń)</p> <p>Problemy finansowe publicznej służby zdrowia i związane z tym problemy z dostępnością usług</p> <p>Konkurencja obiektów komercyjnych świadczących usługi substytucyjne (ośrodki „SPA & Wellness”, ośrodki „rehabilitacyjne”)</p> <p>Niedobory kadrowe w kraju (lekarze specjaliści, pielęgniarki, fizjoterapeuci)</p> <p>Niedostateczne wykorzystywanie narzędzi związanych z realizacją inwestycji w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego</p> <p>Spadek popytu na usługi uzdrawiskowe</p> <p>Kwestionowanie jakości walorów bioklimatycznych uzdrawisk (jakości powietrza)</p> <p>Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19</p> <p>Brak wytycznych do programów w nowej perspektywie finansowej 2021-2027</p> <p>Brak możliwości finansowania działań uzdrawiskowych dla sektora prywatnego</p>
---	---	---

	Pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych na budowę infrastruktury uzdrawiskowej	
Obszar środowiskowy	<p>Wykorzystanie położenia geograficznego oraz walorów przyrodniczych dla dobrej jakości życia,</p> <p>Rosnąca popularność wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innych rozwiązań prośrodowiskowych</p> <p>Budowa sieci technicznych</p> <p>Dostęp do funduszy UE na inwestycje proekologiczne i infrastrukturalne dla miasta</p> <p>Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców i przedsiębiorstw</p>	<p>Zagrożenia klęskami żywiołowymi - odczuwalne zmiany klimatu, m. in susze, gwałtowne burze, które mogą prowadzić do niekorzystnych zjawisk</p> <p>Wzrost udziału transportu indywidualnego skutkujący rosnącą zanieczyszczeniami komunikacyjnym</p>
Obszar turystyczny	<p>Stworzenie kompleksowej oferty turystycznej (połączenie możliwości rozwoju terenów o potencjale turystycznym z istniejącą bazą obiektów zabytkowych, dziedzictwem kulturowym i sportowo-rekreacyjnym)</p> <p>Stworzenie atrakcyjnych terenów parkowych</p> <p>Promowanie województwa warmińsko-mazurskiego, jako miejsca o dużej atrakcyjności turystycznej</p> <p>Rosnąca popularność turystyki weekendowej</p> <p>Wykreowanie i wypromowanie nowych atrakcji turystycznych w Lidzbarku Warmińskim</p>	<p>Peryferyjność położenia miasta</p> <p>Większa atrakcyjność turystyczna innych ośrodków w województwie warmińsko-mazurskim</p>
Obszar gospodarczy	<p>Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miasta</p> <p>Pozyskanie inwestorów zewnętrznych</p> <p>Realizacja projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych</p>	<p>Słaby rozwój przedsiębiorstw usługowych sektora obsługi ruchu turystycznego</p> <p>Emigracja zarobkowa</p> <p>Niepewność gospodarcza związana z pandemią wirusa COVID-19</p> <p>Brak wytycznych do programów w nowej perspektywie finansowej 2021-2027</p>

Źródło: opracowanie własne

3.3. Określenie kluczowych problemów i wyzwań stojących przed przyszłym uzdrawiskiem w szczególności tych, które stanowią barierę dla rozwoju turystyki i rekreacji

Barierzy dla rozwoju funkcji uzdrawiskowych, turystycznych i rekreacyjnych

W trakcie prac nad dokumentem, a szczególności opracowania szczegółowej analizy SWOT wyróżniono wiele barier dla rozwoju funkcji uzdrawiskowych, turystycznych i rekreacyjnych. Jednak największym problemem jest **pozyskanie strategicznych inwestorów**, którzy wybudują infrastrukturę uzdrawiskową. Dlatego też władze samorządowe Lidzbarka Warmińskiego przygotowują tereny inwestycyjne na obszarze ochrony uzdrawiskowej wraz z pełną infrastrukturą techniczną. Kolejnym problemem jest obecnie **brak możliwości skorzystania ze środków europejskich**, wynikających z zakończenia perspektywy finansowej 2014-2020 i brakiem dokumentacji programowych na nowy okres programowania tj. 2021-2027, co może powodować, że potencjalni inwestorzy wstrzymują się z decyzjami do czasu otrzymania informacji o możliwościach finansowania inwestycji uzdrawiskowej ze środków europejskich.

Ważnym problemem w obszarze turystyki w Lidzbarku Warmińskim jest jej **sezonowość** i związane z tym wysokie koszty funkcjonowania działalności w sezonie tzw. „martwym”. Sezonowość turystyki w mieście wiąże się z **brakiem odpowiedniej infrastruktury i oferty turystycznej** w miesiącach zimowych.

Pomimo wielu sukcesów oraz otrzymanych ogólnopolskich nagród i wyróżnień dla Gminy, nadal wydaje się **niewystarczająca promocja miasta**.

Wyzwania stojące przed przyszłym uzdrawiskiem

Lidzbark Warmiński jest miastem o bogatej historii, ale też z warunkami klimatycznymi i krajobrazowymi, które są idealne dla stworzenia możliwości wypoczynku, rekreacji, rehabilitacji i leczenia. Gmina Miejska Lidzbark Warmiński jest na dobrej drodze, aby stać się uzdrawiskiem. Na dzień dzisiejszy posiada status Ochrony Obszaru Uzdrawiskowego „Lidzbark Warmiński”.

Największym wyzwaniem Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński jest **pozyskanie strategicznych inwestorów** do zakupu działek i wybudowanie na nich odpowiedniej infrastruktury uzdrawiskowej. Dzięki budowie kompleksu obiektów uzdrawiskowych wskazanych w ust. 3 art. 34 Ustawa z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych „na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrawiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego” zostanie osiągnięty cel zasadniczy. Otóż z mocy samej ustawy obszar ochrony uzdrawiskowej jakim jest miejscowość Lidzbark Warmiński **otrzyma status uzdrawiska**.

W dalszej kolejności ważności wyzwań, jakie stoją przed Gminą jest **stworzenie kompletnej i spójnej oferty turystycznej** poprzez poprawę jakości usług noclegowych i gastronomicznych oraz powstania nowych miejsc wypoczynkowo-rekreacyjno-sportowych wykorzystywanych zarówno w sezonie letnim jak i zimowym. Pozwoli to na **stworzenie turystyki całorocznej** w Lidzbarku Warmińskim.

Niewątpliwym trudnym wyzwaniem, jakie stoi przed przyszłym uzdrawiskiem jest **poprawa środowiska**. Wymaga ono współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami i zmiany ich nastawienia oraz zachowania w obszarze środowiskowym.

Kolejnym wyzwaniem Miasta jest **przeprowadzenie skutecznej promocji**, która nie tylko **wzmocni wizerunek miejscowości uzdrawiskowej i atrakcyjności turystycznej**, ale także pozwoli na **zaistnienie na mapie Polski wśród prężnie rozwijających się uzdrawisk**.

4. Nawiązanie do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno-społeczno-gospodarczego gminy i regionu

„Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” jest zgodny z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020” (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym Plan jest zgodny z „Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” oraz ze „Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”.

4.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialności Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku

„Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest „Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”.

W Strategii wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);
- II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);
- III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE).

oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Tabela 7. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” z SOR

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński		Cele szczegółowe* i obszary wspierające** – „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”																		
		Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu					Obszary wspierające						
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6	
1.	1.1		+		+		+	+												
	1.2		+	+			+	+							+					
	1.3						+													
	1.4						+													
2.	2.1							+												

	2.2		+	+				+											
	2.3				+			+											
3	3.1																		+
	3.2							+											+
	3.3							+									+		+

*Obszary: 1. Reindustrializacja, 2. Rozwój innowacyjnych firm, 3. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 4. Kapitał dla rozwoju, 5. Ekspansja zagraniczna, 6. Spójność społeczna, 7. Rozwój zrównoważony terytorialnie, 8. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10. E-państwo, 11. Finanse publiczne, 12. Efektywność wykorzystania środków UE,

**Obszary wspierające: 1. Kapitał ludzki i społeczny, 2. Cyfryzacja, 3. Transport, 4. Energia, 5. Środowisko, 6. Bezpieczeństwo Narodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

4.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

„Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030” (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny i cele szczegółowe polityki regionalnej Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.

1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.

1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.

1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.

1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska.

1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.

1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.

2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.

2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.

3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.

3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Tabela 8. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” z KSRR 2030

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński		Cele szczegółowe „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030”											
		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
1.	1.1	+	+			+		+	+			+	
	1.2.												
	1.3												
	1.4		+										
2	2.1		+										
	2.2		+										
	2.3	+					+	+					
3	3.1	+				+							
	3.2	+				+							
	3.3	+	+			+							

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

4.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

„Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego” jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym Strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Kompetencje przyszłości

- 1.1 Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
- 1.2 Nowoczesne usługi
- 1.3 Profesjonalne organizacje

Cel strategiczny 2: Inteligentna produktywność

- 1.1. Satysfakcjonująca praca
- 1.2. Inteligentna specjalizacja
- 1.3. Wysoka konkurencyjność

Cel strategiczny 3: Kreatywna aktywność

- 3.1 Inspirująca twórczość
- 3.2 Efektywna współpraca
- 3.3 Ukształtowana tożsamość

Cel strategiczny 4: Mocne fundamenty

- 1.1. Silny kapitał społeczny
- 1.2. Optymalna infrastruktura rozwoju
- 1.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

Tabela 9. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” z „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

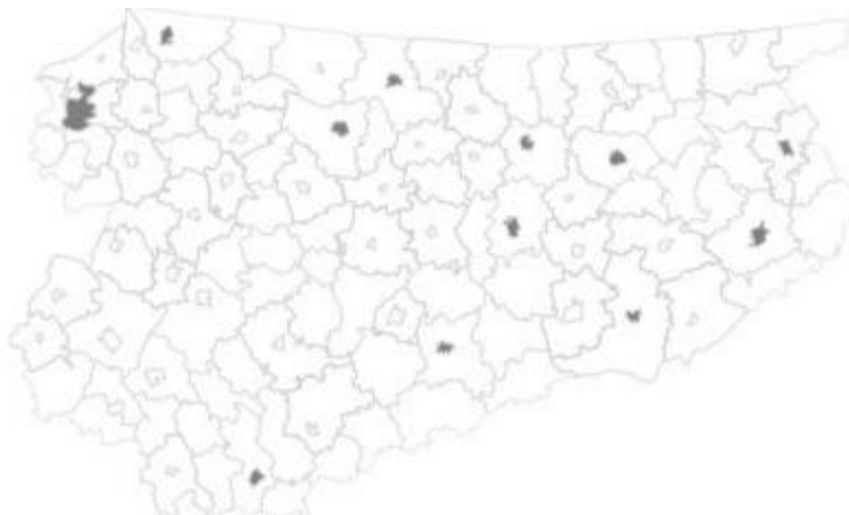
Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński		Cele strategiczne „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”											
		Kompetencje przyszłości			Inteligentna produktywność			Kreatywna aktywność			Mocne fundamenty		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
1	1.1		+		+	+	+					+	+
	1.2	+	+	+			+			+			
	1.3		+			+	+					+	+
	1.4		+				+	+	+			+	+
2	2.1		+			+		+		+			
	2.2		+	+		+							
	2.3		+				+		+				
3	3.1								+			+	+
	3.2								+				+
	3.3												+

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

Zgodnie ze strategią województwa Gmina Miejska Lidzbark Warmiński wskazana jest w dwóch obszarach strategicznej interwencji OSI Miasta CITTASLOW oraz OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Uzyskanie statusu uzdrawiska przez Lidzbark jest uwzględnione jest w drugim obszarze strategicznej interwencji.

OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, to obszar podlegający silnej depopulacji i jednocześnie wyraźnemu wzrostowi zamożności miast. Obszar ten odnotowuje jeden z najniższych wzrostów liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców i niewielki wzrost liczby miejsc pracy i liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców⁵⁹.

Rysunek 14. OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze



Źródło: „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”

⁵⁹ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Dobre relacje edukacja – biznes Profesjonalne zarządzanie w urzędach miejskich Usługi publiczne na wysokim poziomie Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (edukacja, rynek pracy)
Inteligentna produktywność	Silne włączenie w inteligentne specjalizacje regionu Wzmocniona przedsiębiorczość Status uzdrawiska (Lidzbark Warmiński)	Rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (współpraca w zakresie ofert inwestycyjnych, tworzenia przestrzeni dla start-upów i innych małych firm)
Kreatywna aktywność	Zakończone sukcesem procesy rewitalizacyjne Dobre warunki do aktywności mieszkańców w każdym wieku	Rozwinięte relacje funkcjonalne między miastami a ich najbliższym otoczeniem (kultura, przestrzenie aktywne wypoczynku, opieka zdrowotna)
Fundamenty rozwoju	Wysoki kapitał społeczny budowany w oparciu o projekty współpracy włączające różne grupy mieszkańców Wysoka jakość życia Dogodne połączenia komunikacyjne z ośrodkiem regionalnym Wysokie wykorzystanie OZE i czyste środowisko	Rozwinięte połączenia komunikacyjne z Olsztynem

Źródło: Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

4.4. Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

„Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025” podejmuje wyzwania m.in. w zakresie efektywniejszej synergii kultury i turystyki, a także podniesienia kreatywności oraz innowacyjności kadr i struktur branżowych.⁶⁰ Wizja rozwoju turystyki województwie warmińsko-mazurskim Warmia i Mazury - to region unikalny w skali Europy, atrakcyjny dla wypoczynku oraz rozwoju biznesów turystycznych. Celem głównym jest: „Turystyka staje się wiodącą, synergiczną dziedziną gospodarki województwa warmińsko-mazurskiego, wywierając pozytywny wpływ na rozwój wielu innych sektorów gospodarki regionu”. W ramach Strategii rozwoju turystyki założono 4 kierunki strategiczne:

1. Synergia kultury i turystyki
2. Kreatywność w turystyce
3. Turystyka inteligentna

⁶⁰ Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025

4. Eko Trendy w turystyce

Tabela 11. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” ze „Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński	Kierunki strategiczne „Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”			
	Synergia kultury i turystyki	Kreatywność w turystyce	Turystyka inteligentna	Eko Trendy w turystyce
1.	1.1			+
	1.2.			+
	1.3			+
	1.4			
2	2.1	+		+
	2.2			+
	2.3		+	
3	3.1			
	3.2			
	3.3			

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”

4.5. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030

Najważniejszym dokumentem strategicznym na poziomie lokalnym jest „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”. Jedną z wizji Lidzbarka Warmińskiego jest „Lidzbark Warmiński miastem z rozwiniętą funkcją uzdrawiskową, rozpoznawalnym pod kątem turystycznym”. Głównym celem Strategii jest „Poprawa jakości przestrzeni Lidzbarka Warmińskiego, środowiska naturalnego, sfery społecznej oraz poziomu gospodarki lokalnej zapewniając wysoką jakość życia jego mieszkańców”, który będzie realizowany przez 4 cele strategiczne i 18 celów operacyjnych:

1. Zwiększanie atrakcyjności przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego
 - 1.1. Kształtowanie funkcjonalnej i estetycznej przestrzeni publicznej
 - 1.2. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
 - 1.3. Poprawa układu komunikacyjnego i rozbudowa infrastruktury drogowej
2. Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu
 - 2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza
 - 2.2. Racjonalna gospodarka odpadami, w tym usuwanie czynników szkodliwych
 - 2.3. Rozwój infrastruktury wodno-ściekowej
 - 2.4. Edukacja ekologiczna
3. Poprawa jakości życia mieszkańców i oferty usług społecznych
 - 3.1. Rozwój opieki żłobkowej i przedszkolnej oraz bazy oświatowej
 - 3.2. Podnoszenie jakości nauczania i kwalifikacji zawodowych
 - 3.3. Wzrost aktywizacji zawodowej i integracji społecznej

- 3.4. Rozwój oferty kulturalnej i rekreacyjno – sportowej
- 3.5. Rozwój budownictwa mieszkaniowego
- 3.6. Rozwój usług profilaktycznych i zdrowotnych oraz skuteczna polityka społeczna
- 3.7. Rozwój transportu publicznego
- 4. Rozwój gospodarczy oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Lidzbarka Warmińskiego
 - 4.1. Budowa i rozwój uzdrowiska
 - 4.2. Budowa oferty turystycznej
 - 4.3. Tworzenie warunków dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości (np. inkubator przedsiębiorczości, rozwój spółdzielni socjalnych)
 - 4.4. Strategiczne zarządzanie rozwojem Lidzbarka Warmińskiego

Tabela 12. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” ze „Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński		Cele szczegółowe „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczym Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”																
		Zwiększanie atrakcyjności przestrzennej Lidzbarka Warmińskiego			Ochrona środowiska naturalnego i dostosowanie do zmian klimatu				Poprawa jakości życia mieszkańców i oferty usług społecznych							Rozwój gospodarczy oraz zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Lidzbarka Warmińskiego		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	3.4	3.5	3.6	3.7	4.1	4.2	4.3
1.	1.1	+		+	+		+				+		+		+		+	+
	1.2	+							+				+		+			
	1.3			+	+		+				+		+		+	+		+
	1.4	+		+	+		+					+	+		+			
2	2.1	+									+					+		+
	2.2								+							+		
	2.3															+		+
3	3.1	+			+	+	+	+										
	3.2	+			+			+										+
	3.3				+									+				+

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”

5. Planowane zadania „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

5.1. Wizja rozwoju Lidzbarka Warmińskiego jako uzdrowiska i ośrodka turystyczno-rekreacyjnego

Koncepcja rozwoju uzdrowiska powinna opierać się na uwarunkowaniach prawnych, w tym w przyszłości przyjętym statucie uzdrowiska, uwarunkowaniach środowiskowych, konieczności zachowania w stanie nie pogorszonym wybitnych walorów przyrodniczych oraz na uwarunkowaniach związanych z budową oferty uzdrawiskowej. Wszystkie te elementy powinny tworzyć zależny układ i wzmacniać się nawzajem. Dlatego ważnym jest zbudowanie płaszczyzny zrównoważonego rozwoju dla uzdrowiska i obudowanie jej przepisami prawa lokalnego i zasadami działania, które pozwolą na harmonijny rozwój uzdrowiska i jego oferty. Dlatego wizją rozwoju jest:

**Lidzbark Warmiński -
nowoczesnym uzdrowiskiem
z atrakcyjną ofertą turystyki medycznej**

Lidzbark Warmiński położony jest w obszarze „Zielonych Płuc Polski” wokół nieskażonej przyrody, atrakcyjnej także pod kątem rekreacyjnym. Dodatkowym atutem Lidzbarka Warmińskiego są złoża naturalnych surowców leczniczych oraz klimat o właściwościach leczniczych. Te walory dzisiaj i w przyszłości wyznaczać będą kierunki rozwoju gminy, a także stanowić atuty dla osób zamierzających związać swoją przyszłość z uzdrowiskiem. Wizja przyszłości Lidzbarka Warmińskiego wytycza kierunki i cele, które zmierzają do budowania nowoczesnego uzdrowiska, znanego w kraju i poza jego granicami, wykorzystującego dla swojego rozwoju walory przyrodnicze i kulturowe. Lidzbark Warmiński, aby dobrze funkcjonować na rynku krajowym i zagranicznym powinien nastawić się na przygotowanie atrakcyjnej, innowacyjnej i konkurencyjnej oferty obejmującej usługi leczniczo-profilaktyczne, turystyczno-wypoczynkowe, sportowo-rekreacyjne, kulturalne. Istotne jest harmonijne współistnienie różnych funkcji i usług, oparte na zrównoważonym rozwoju całej miejscowości uzdrawiskowej tak, aby nie zaburzać podstawowego jej charakteru, jakim jest profil leczniczy i zdrowotny. Dzisiaj kurort musi oferować możliwie zindywidualizowany i zintegrowany produkt, który będzie odpowiadał potrzebom wymagającego rynku. Przy dużej konkurencji na rynku ofert uzdrawiskowych w Polsce, Lidzbark Warmiński ma szansę zaistnieć na rynku dzięki nowoczesnym inwestycjom, atrakcyjnej ofercie wspomagającej, innowacjom technologicznym i wyjątkowej przyrodzie. Budowa przewagi konkurencyjnej przyszłego uzdrowiska Lidzbark Warmiński powinna opierać się na walorach przyrodniczych, naturalnych i widokowych, przy jednoczesnej rozbudowie oferty turystycznej i okołoturystycznej.

Poniżej przedstawiono cele Programu Rozwoju Uzdrowiska Lidzbarka Warmińskiego. Zdefiniowano cel główny, który realizowany będzie przez trzy cele strategiczne związane z budową bazy uzdrawiskowej, rozwojem nowoczesnej bazy turystyczno-uzdrawiskowej oraz z poprawą jakości środowiska. Każdemu celowi strategicznemu towarzyszą cele operacyjne niezbędnych dla osiągnięcia danego celu.

Cel główny związany jest z budową bazy uzdrawiskowej wraz z jednoczesnym rozwojem bazy

turystyczno-uzdrawiskowej na terenie Lidzbarka Warmińskiego. Bez infrastruktury uzdrawiskowej, takiej jak zakłady lecznicze czy szpitale, a następnie uruchomienie ich działalności, nie będzie możliwe otrzymanie statutu miejscowości uzdrawiskowej.

Lidzbark Warmiński atrakcyjną bazą uzdrawiskowo-turystyczną, dzięki budowie nowoczesnej infrastruktury

Starzejące się społeczeństwo oraz wzrost świadomości zdrowotnej wśród młodych osób, rodzi coraz większe zainteresowanie usługami uzdrawiskowymi oraz turystyczno-zdrowotnymi. Rośnie popyt na usługi medyczne świadczone przez profesjonalną kadrę, w nowoczesnych ośrodkach, wyposażonych w innowacyjny sprzęt.

Turystyka uzdrawiskowa w Europie i na świecie zyskała w ostatnich latach znaczną popularność, wychodząc poza tradycyjną grupę odbiorców, jakimi są osoby starsze. Obecnie z usług zakładów lecznictwa uzdrawiskowego korzysta wiele osób w różnym wieku, chcących zadbać o swoje zdrowie, ale również wśród szukających chwili ciszy, spokoju i relaksu. W związku z tym wiele uzdrawisk wzbogaciło swoją ofertę o aquaparki, ścieżki zdrowia, siłownie plenerowe, sale fitness, lodowiska, korty tenisowe, parki linowe, wyciągi narciarskie, siłownie, centra rehabilitacyjne, tworząc tym samym infrastrukturę dającą możliwości uprawiania wielu sportów i sprzyjającą poprawie kondycji. Ponadto, wychodząc naprzeciw trendom ogólnoswiatowym, w wielu kurortach rozwinięto także zaplecza usług SPA i kosmetycznych, gdzie dostępne są różnorodne zabiegi Wellness.⁶¹

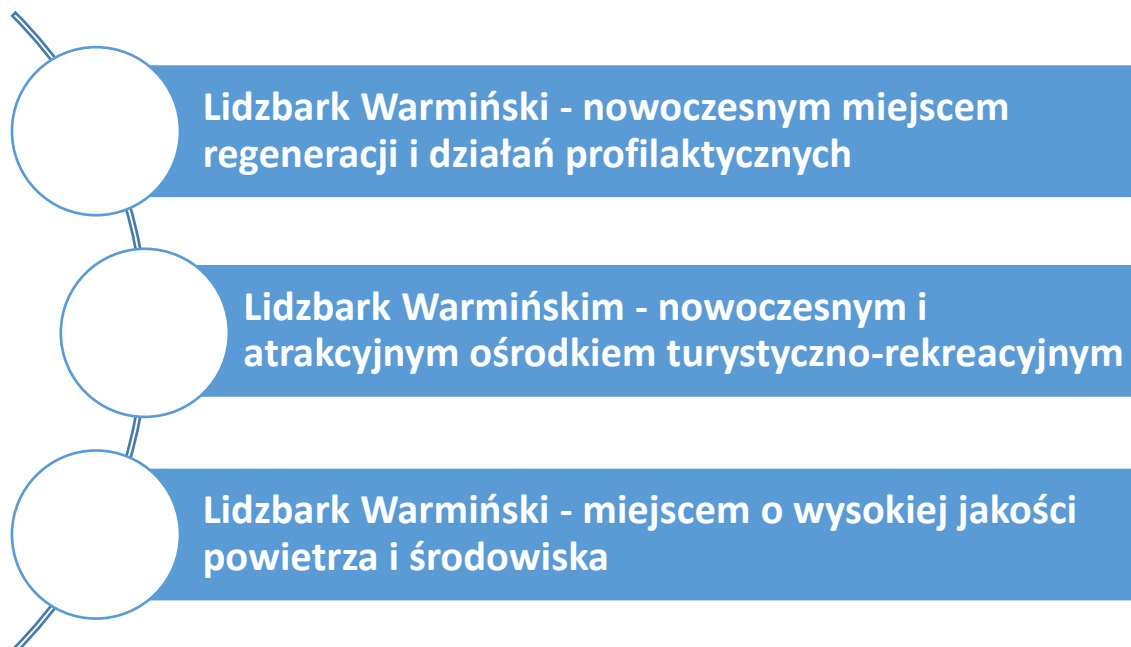
Budowa infrastruktury uzdrawiskowej w Lidzbarku Warmińskim jest odpowiedzią na potrzeby rynku i niewystarczającej liczby obiektów uzdrawiskowych w północno-wschodniej Polsce. Dzięki budowie nowoczesnej infrastruktury uzdrawiskowej, Lidzbark Warmiński będzie atrakcyjną miejscowością uzdrawiskową i może konkurować z innymi uzdrawiskami w tej części regionu. Zgodnie ze współczesnymi trendami, podczas budowania oferty turystycznej powinno się wykorzystywać znane i odwiedzane już obiekty przyrodnicze (np. Park Uzdrawiskowy Doliny Symsarny) oraz obiekty turystyczne (np. Hotel Krasicki w Lidzbarku Warmińskim, Termy Warmińskie, a w niedalekiej przyszłości - łąźnie). Oferta turystyczna miasta jest systematycznie rozbudowywana, wprowadzane są nowe elementy, które łącznie mogą stworzyć ciekawą przestrzeń. Wykonanie infrastruktury uzdrawiskowej jest potrzebnym i oczekiwanym uzupełnieniem zasobów turystycznych miasta. Powstanie uzdrawiska pozwoli na zróżnicowanie oferty turystycznej poprzez nadanie jej wielokierunkowego charakteru, w tym wprowadzenie elementów pozwalających na wydłużenie sezonu turystycznego. Jednocześnie powinno się umiejętnie wykorzystywać zasoby środowiska przyrodniczego miasta na potrzeby zwiększenia atrakcyjności turystycznej, bez ich nadmiernej eksploatacji, tj. w sposób gwarantujący ochronę i zachowanie dla przyszłych pokoleń. Obszar ochrony uzdrawiskowej stanowi dla mieszkańców miasta teren rekreacji codziennej i weekendowej znajdujący się w rejonie osnowy ekologicznej miasta, która wpływa korzystnie na stan czystości środowiska miejskiego, stanowi ważny element kształtowania lokalnych warunków bioklimatycznych.

Niezwykle ważne jest, aby zdefiniowane w *Planie* cele zapewniły kompleksowość i komplementarność działań, w wyniku których powstanie nowoczesna baza uzdrawiskowa.

⁶¹ Internet, <https://podroze.onet.pl/gdzie-na-weekend/uzdrawiska-w-polsce/bxb9yr6>

Na potrzeby „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” zdefiniowano 3 cele o charakterze strategicznym związane z budową infrastruktury uzdrawiskowej, z budową oferty turystyczno-rekreacyjnego, a także z poprawą jakości środowiska. Każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano cele operacyjne i kierunki działań.

Schemat 1. Cele strategiczne „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”



Cel strategiczny nr 1. Lidzbark Warmiński nowoczesnym miejscem regeneracji i działań profilaktycznych

Najważniejszym zadaniem, jakie stoi przed Lidzbarkiem Warmińskim jest uzyskanie przez Miasto statutu uzdrawiska. Żeby tak się stało, musi być spełniony ostatni warunek, jaki brakuje na dzień dzisiejszy Gminie do uzyskania wyróżniającej się nazwy miejscowości z członkiem Zdrój, tj. spełnienie pkt. 3 ust. 1 art. 34 Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrawiskowym, uzdrawiskach i obszarach ochrony uzdrawiskowej oraz o gminach uzdrawiskowych „na jego obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrawiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrawiskowego, przygotowane do prowadzenia lecznictwa uzdrawiskowego”. Gmina Miejska Lidzbark Warmiński będzie kontynuowała zadania w tworzeniu infrastruktury uzdrawiskowej, ale zakłada również, że pozyska inwestorów na budowę zakładów leczniczych i szpitala. Niewątpliwie szansą na ich pozyskanie jest kompleksowe przygotowanie terenów pod przyszłe obiekty uzdrawiskowe. Całość obszaru uzdrawiska powinna być zagospodarowana w sposób estetyczny i funkcjonalny. Obszar i obiekty na obszarze ochrony uzdrawiskowej muszą być dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wybudowanie tylko niezbędnej infrastruktury, a następnie uzyskanie statutu uzdrawiska nie pozwoli na osiągnięcie założonych wskaźników – liczby odwiedzających uzdrawisko. Potrzebna jest profesjonalna promocja nowego uzdrawiska.

Dodatkowo, potrzebny jest systematyczny rozwój uzdrawiska wprowadzenie nowych usług medycznych i okołomedycznych, które będą przeciągały coraz to większą liczbę kuracjuszy.

Ważnym elementem rozwijającym usługi uzdrawiskowe, jest współpraca z jednostkami badawczymi na przykładzie Łądko Zdroju, zarządzającego przez “Uzdrawisko Łądek-Długopole” S.A.. Ostatnio

wdrożonym przykładem innowacji organizacyjnej jest utworzenie w 2018 r. w strukturach Spółki ośrodka badawczo rozwojowego. Celem powołanego ośrodka jest specjalizacja Spółki Uzdrawisko Łądek-Długopole, standaryzacja w lecznictwie uzdrawiskowym, podniesienie poziomu bezpieczeństwa w procesie leczenia, prowadzenie systematycznych badań w zakresie poziomu satysfakcji wśród kuracjuszy, pracowników i traktowanie ich jako źródła do wprowadzania ulepszeń i zmian, przygotowywanie i wdrażanie projektów badawczych w zakresie lecznictwa uzdrawiskowego, modernizacja obiektów Jerzy i Wojciech, integrowanie środowiska balneologicznego i fizjoterapeutycznego na Dolnym Śląsku oraz systematyczna współpraca z jednostkami naukowymi, działalność innowacyjna w obszarze promocji zdrowia i lecznictwa uzdrawiskowego.⁶²

Ponadto pojawienie się w 2019 r. w Chinach koronawirusa SARS-CoV-2 i wywoływanej przez nią pandemii i choroby COVID-19, a następnie występujących skutkach przebytej choroby, jest szansą na wprowadzenie nowej oferty uzdrawiskowej, tj. rehabilitacji pocovidowej. Obecnie, w przypadku przedłużających się powikłań związanych z przebytą chorobą, takich jak ograniczenie wydolności oddechowej oraz spadku wydolności krążeniowej, zaleca się zastosowanie specjalistycznej rehabilitacji ukierunkowanej na wzrost ogólnej wydolności organizmu. Eksperti z dziedziny medycznej są zgodni, że popyt na takie usługi będzie wzrastać przez następne lata.

Ważnym składnikiem uzdrawiska są jej kadry. Należy zadbać o to, aby w uzdrawisku pracowali kompetentni pracownicy z kwalifikacjami. Rekomenduje się zwiększenie oferty edukacyjnej, szkoleń i kursów dostosowując ją do wymogów nowego kierunku rozwoju miasta.

Równocześnie rekomenduje się budowę Centrum sportu i rekreacji, z którego będą mogli skorzystać mieszkańcy, turyści i kuracjusze. Centrum takie powinno promować zdrowy styl życia społeczeństwa poprzez organizację konferencji, kongresów o randze ponadregionalnej. Niektóre miejscowości uzdrawiskowe idą w ślady zachodnioeuropejskich kurortów i starają się przyciągnąć na swój teren biznesmenów, polityków i działaczy społecznych, organizując imprezy o zasięgu nie tylko regionalnym, ale także krajowym czy międzynarodowym. Uzdrawiska organizują spotkania biznesowe, targi, giełdy, wystawy i prezentacje, integrując się z branżą turystyczną w regionalnych oraz lokalnych organizacjach turystycznych. Dobrymi przykładami takich działań jest Krynica (Forum Ekonomiczne i Forum Regionów), Ciechocinek (Forum Gospodarcze), Augustów (Międzynarodowe Forum Gospodarcze „Polska – Wschód”, Forum „Polska spółdzielczość mleczarska w Unii Europejskiej – szanse i zagrożenia”) czy Polanica-Zdrój (Międzynarodowe Targi Uzdrawiskowo-Turystyczne NATURA SANAT).⁶³

Ważne jest zarówno leczenie, rehabilitacja, ale i zapobieganie i profilaktyka zdrowotna. Wdrażanie programów profilaktycznych „W zdrowym ciele zdrowy duch” powinny być organizowane przez funkcjonujące instytucje w Lidzbarku Warmińskim, w tym fundacje i stowarzyszenia.

Pomimo istniejących placówek i działań skierowanych dla seniorów w Lidzbarku Warmińskim, Gmina z uwagi na fakt zjawiska jakim jest starzejące się społeczeństwo i wzrostu zapotrzebowania na usługi dla osób starszych, w najbliższych latach będzie rozwijać politykę prosenioralną. Jednym z głównych kierunków działania będzie budowa Osiedla senioralnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą (sklepy, przychodnie, apteki, miejsca wypoczynku). Zadaniem będzie przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i poprzez miejsca wypoczynku i rekreacji zwiększyć ich aktywność.

⁶² J. Tutaj, Innowacje w przedsiębiorstwie uzdrawiskowym

⁶³ J. Górna, Miejska turystyka uzdrawiskowa i kierunki jej ewolucji w Polsce

Zaplanowane działania w ramach celu strategicznego nr 1. *Lidzbark Warmiński nowoczesnym miejscem regeneracji i działań profilaktycznych* są najważniejsze z punktu widzenia budowy i rozbudowy przyszłego uzdrawiska oraz nowego wizerunku Lidzbarka Warmińskiego jako miejscowości uzdrawiskowej. Uzyskanie statutu uzdrawiska, wypromowanie jego oraz systematycznie podnoszenie liczby odwiedzających kuracjuszy i turystów, to wzrost dochodu gminy.⁶⁴ Turystykę uzdrawiskową charakteryzuje: mniejsza podatność na sezonowość, dłuższy średni okres pobytu w zakładach uzdrawiskowych, wyższe średnie przychody ze względu na świadczenie dodatkowych usług w ramach kuracji oraz wysoki szacowany mnożnik zatrudnienia – 100 stanowisk pracy w turystyce uzdrawiskowej generuje ponad 200 nowych miejsc pracy w pozostałych działach gospodarki. Rozwój tej formy turystyki stwarza więc wyjątkową szansę dla polskich uzdrawisk, które posiadają nie w pełni wykorzystany, ogromny potencjał gospodarczy. Pozytywne doświadczenia krajów, które postawiły na rozwój turystyki uzdrawiskowej, dowodzą, że może stać się ona podstawowym stymulatorem rozwoju regionalnego oraz generatorem nowych miejsc pracy.⁶⁵

Cel szczegółowy nr 1. będzie realizowany przez 4 cele operacyjne skierowane bezpośrednio na budowę infrastruktury i usług uzdrawiskowych, jak również budowę infrastruktury i usług wspomagających działalność uzdrawiskową, ale znajdujących poza Obszarem Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”.

Tabela 13. Cele operacyjne celu strategicznego nr 1

Cel operacyjny nr 1.1.	Przygotowanie terenów inwestycyjnych i budowa obiektów o charakterze uzdrawiskowym
Kierunek działań	Przygotowanie terenów inwestycyjnych pod przyszłe zakłady lecznictwa uzdrawiskowego, urzędzenia lecznictwa uzdrawiskowego, szpitale i inne budynki w których prowadzone będą świadczenia zdrowotne Pozyskanie inwestorów Budowa infrastruktury uzdrawiskowej Budowa nowych atrakcji i urzędzeń uzdrawiskowych Zagospodarowanie przestrzeni publicznych wokół obiektów uzdrawiskowych Obszar i obiekty na OOU dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami Intensyfikacja działań promocyjnych oferty uzdrawiskowej
Zakładane efekty	Zwiększenie dostępności do specjalistycznego lecznictwa uzdrawiskowego Poprawa zdrowotności mieszkańców i kuracjuszy Podniesienie standardu świadczonych usług leczniczych Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami

⁶⁴ J.Górna, Miejska turystyka uzdrawiskowa i kierunki jej ewolucji w Polsce

⁶⁵ j.w.

	<p>Stworzenie wizerunku Lidzbarka Warmińskiego jako miejscowości uzdrawiskowej</p> <p>Poprawa dostępności informacji o uzdrawisku</p> <p>Zwiększenie estetyki Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński</p> <p>Zagospodarowanie terenów nieużytkowych</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Lidzbarka Warmińskiego</p> <p>Wzrost dochodów Gminy</p>
Cel operacyjny nr 1.2.	Rozwój usług uzdrawiskowych
Kierunek działań	<p>Wprowadzenie nowych usług medycznych</p> <p>Współpraca z jednostkami badawczymi</p> <p>Rehabilitacja pocovidowa</p> <p>Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy</p>
Zakładane efekty	<p>Rozwój nowych usług</p> <p>Kompetentne kadry turystyczne</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy</p> <p>Dostosowanie usług do skutków choroby COVID-19</p>
Cel operacyjny nr 1.3.	Budowa obiektów medycznych i okołomedycznych poza Obszarem Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński wzmacniających potencjał uzdrawiska
Kierunek działań	<p>Budowa Centrum sportu i rekreacji</p> <p>Rozwój usług medycznych i okołomedycznych w Lidzbarku Warmińskim</p> <p>„W zdrowym ciele, zdrowy duch” profilaktyka prozdrowotna</p>
Zakładane efekty	<p>Zdrowsze społeczeństwo</p> <p>Wzmocnienie wizerunku Lidzbarka Warmińskiego jako ośrodka medycznego</p>
Cel operacyjny nr 1.4.	Budowa, modernizacja miejsc sprzyjającym życiu i integracji seniorów
Kierunek działań	<p>Powstanie placówek i usług służącej osobom starszym</p> <p>Budowa infrastruktury przyjaznej osobom w podeszłym wieku</p>
Zakładane efekty	<p>Wysoka jakość usług opiekuńczych</p> <p>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych</p>

Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny nr 2. Lidzbark Warmińskim nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym

Obok budowy obiektów i usług uzdrawiskowych równie ważnym działaniem dla władz samorządowych powinno być działanie w kierunku stworzenia kompletnej i spójnej oferty turystycznej. Gmina nie jest w stanie sama zrealizować tego celu. Potrzebuje współpracy z szeroką grupą podmiotów działających w sektorze turystycznym i okołoturystycznym, z tymi którzy prowadzą usługi noclegowe, gastronomiczne, ale również z podmiotami, którzy kierują usługami rozrywkowymi, sklepami z pamiątkami, obiektami socjalno-usługowymi (poczta, salony kosmetyczne, ochrona zdrowia, WC i inne). Ze względu na to, że coraz większe jest zainteresowanie sportem przez Polaków, konieczna jest budowa lub modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, ale nie tylko nastawionej na sporty letnie. Należy wzbogacić ofertę o obiekty sportowe pozwalające do uprawiania sportów zimowych, co umożliwi stworzenie całorocznej oferty turystycznej. Budowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej powinna być dostosowana do każdej grupy wiekowej oraz osób z niepełnosprawnościami.

Budując ofertę turystyczną należy dążyć do podniesienia jakości usług przede wszystkich tych, dzięki którym turyści zostają na dni kilka w mieście – hotele, motele, pensjonaty. Jakość usług można wzbogacać poprzez modernizację obiektów noclegowych, ale również dzięki wprowadzaniu nowych usług (np. zabiegowych, rozrywkowych, w tym dla małych dzieci). Jednocześnie należy dążyć do podniesienia jakości usług oferowanych przez punkty gastronomiczne (restauracje, kawiarnie, bary). Ważnym elementem podniesienia jakości tych obiektów powinna być zatrudniona kompetentna kadra, która mogłaby podnosić swoje kwalifikacje podczas szkoleń i kursów zawodowych.

Odpowiednia promocja usług uzdrawiskowych i turystycznych na rynku regionalnym i ponadregionalnym, wzmacnia wizerunek miasta, jako miejscowości uzdrawiskowo-turystycznej. Niezbędnym również działaniem jest inwentaryzacja posiadanych zasób turystycznych, w tym katalogu obiektów gastronomicznych i noclegowych. Jednym z elementów nowoczesnej promocji najciekawszych miejsc w mieście są internetowe mapy turystyczne (wraz z wizualizacją obiektów i wycieczkami 3D).

Realizacja założonych działań w ramach celu strategicznego nr 2. *Lidzbark Warmińskim nowoczesnym i atrakcyjnym ośrodkiem turystyczno-rekreacyjnym* pozwoli na wzmocnienie wizerunku i atrakcyjności Lidzbarka Warmińskiego w skali ponadregionalnej, a w skali lokalnej - niewątpliwie rozwój społeczno-gospodarczy miasta.

Tabela 14. Cele operacyjne celu strategicznego nr 2

Cel operacyjny nr 2.1.	Budowa infrastruktury rekreacyjnej - sportowej
Kierunek działań	Rozbudowa letniej oferty sportowo-rekreacyjnej Budowa nowej infrastruktury i rozwinięcie oferty sportów zimowych Tworzenie nowych atrakcji turystyczno-krajobrazowych Tworzenie odpowiedniej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dostosowanej dla wszystkich grup wiekowych

	<p>Budowa infrastruktury sportowej (np. boiska, place zabaw, skate parki, ośrodek narciarski)</p> <p>Budowa camperowiska</p>
Zakładane efekty	<p>Rozwój zróżnicowanej, całorocznej oferty turystycznej i sportowo-rekreacyjnej</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy w branży turystycznej i okołoturystycznej</p> <p>Poprawa wizerunku Lidzbarka Warmińskiego, jako miasta turystycznego</p> <p>Wzrost ruchu turystycznego</p>
Cel operacyjny nr 2.2	Podnoszenie jakości i standardu usług hotelowo - gastronomicznych
Kierunek działań	<p>Modernizacja obiektów hotelowo – gastronomicznych</p> <p>Dostosowanie oferty edukacyjnej do rynku pracy</p>
Zakładane efekty	<p>Zwiększenie oferty turystycznej</p> <p>Rozwój bazy gastronomicznej i noclegowej</p> <p>Utworzenie nowych miejsc pracy w branży turystycznej i okołoturystycznej</p> <p>Kompetentne kadry turystyczne</p> <p>Poprawa wizerunku Lidzbarka Warmińskiego, jako miasta turystycznego</p> <p>Wzrost ruchu turystycznego</p> <p>Wzrost dochodów Gminy</p>
Cel operacyjny nr 2.3	Poprawa wizerunku Lidzbarka Warmińskiego, jako miejscowości uzdrowiskowo-turystycznej
Kierunek działań	<p>Realizacja projektów kulturalnych, artystycznych, o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym</p> <p>Szeroka, nowoczesna promocja Gminy oraz produktów turystyczno-uzdrowiskowych na rynku regionalnym i ponadregionalnym</p> <p>Sieciowanie i współpraca branży turystyczno-rekreacyjnej</p> <p>Aktualizacja inwentaryzacji najciekawszych elementów okolicznego krajobrazu i przyrody</p> <p>Aktualizacja materiałów informacyjnych o turystyce w Lidzbarku Warmińskim (bazy noclegowej i gastronomicznej,</p> <p>Stworzenie internetowych map turystycznych (wraz z wizualizacją obiektów i wycieczkami 3D)</p>

	<p>Wykreowanie produktów turystycznych z kompleksową ofertą</p> <p>Stworzenie rozpoznawalnej marki o zasięgu ponadlokalnym</p> <p>Współpraca partnerska z innymi JST w celu wzajemnej promocji</p> <p>Kształtowanie prawidłowych postaw mieszkańców w zakresie wspólnego rozwoju miasta</p>
Zakładane efekty	<p>Rozwój systemu zarządzania produktami i bazą turystyczną, informacji</p> <p>Poprawa wizerunku Lidzbarka Warmińskiego, jako miasta turystycznego</p> <p>Rozpoznawalność Lidzbarka Warmińskiego</p> <p>Wzrost ruchu turystycznego</p> <p>Poczucie wspólnoty społecznej wśród mieszkańców</p> <p>Rozwijanie współpracy z innymi JST i podmiotami</p> <p>Zwiększenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez podniesienie jakości życia mieszkańców</p> <p>Wzrost dochodów Gminy</p>

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny nr 3. Lidzbark Warmiński miejscem o wysokiej jakości powietrza i środowiska

Zapobieganie negatywnym dla zdrowia skutkom degradacji środowiska wpisuje się w sferę zadań publicznych związanych z ochroną zdrowia, łącząc bezpośrednio ochronę zdrowia z ochroną środowiska. Ten związek między ochroną środowiska a ochroną zdrowia znajduje się z kolei bezpośrednio odzwierciedlenie m.in. w treści ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oaz o gminach uzdrowiskowych.⁶⁶

Ważne dla Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński jest realizacja zadań z zakresu środowiska z różnych dziedzin: wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, emisji zanieczyszczeń. Działania te będą kontynuowane ze szczególnym uwzględnieniem jakości powietrza. Tylko 1/3 gmin uzdrowiskowych w Polsce prowadzi kompleksowe badania jakości powietrza. Większość z nich nie sprawdza, czym mieszkańcy palą w piecach. Tak wynika z monitoringu przeprowadzonego przez sieć obywatelską Watchdog. Niemal żadna z ankietowanych gmin nie wydaje pieniędzy z opłaty uzdrowiskowej na przedsięwzięcia mające za zadanie walkę ze smogiem.⁶⁷

Do najważniejszych zaplanowanych zadań można zaliczyć wymianę systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych oraz użyteczności publicznej, termomodernizację budynków publicznych i prywatnych oraz zakup taboru niskoemisyjnego. Dodatkowo Miasto zwiększy działania edukacyjne wśród mieszkańców, zmierzające do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych pochodzących z ogrzewania budynków komunalnych, mieszkalnych i procesów przemysłowych.

⁶⁶ D. Trzcicka, Ochrona środowiska a status uzdrowiska w świetle prawa planowania przestrzennego

⁶⁷ Internet, <https://portalkomunalny.pl/gminy-uzdrawiskowe-nie-dbaja-o-powietrze-alarmujace-wyniki-ankiet-390510/>

Tabela 15. Cele operacyjne celu strategicznego nr 3

Cel operacyjny nr 3.1.	Przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska naturalnego
Kierunek działań	<p>Budowa sieci kanalizacji sanitarnej</p> <p>Budowa, rozbudowa i przebudowa zbiorników retencyjnych</p> <p>Likwidacja „dzikich wysypisk śmieci”</p> <p>Zwiększenie tempa usuwania i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest</p> <p>Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów, w szczególności niebezpiecznych</p> <p>Budowa zbiornika retencyjnego</p> <p>Ochrona terenów zielonych</p> <p>Prowadzenie edukacji ekologicznej podnoszącej świadomość społeczną w dziedzinie racjonalnej gospodarki wodnej i odpadami komunalnymi, stosowanie odnawialnych źródeł energii</p> <p>Zastosowanie odnawialnych źródeł energii w budynkach stanowiących własność publiczną</p>
Zakładane efekty	<p>Zwiększenie liczby osób korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury technicznej</p> <p>Zmniejszenie powierzchni terenów zdegradowanych przez odpady</p> <p>Poprawa stanu środowiska naturalnego</p> <p>Ograniczenie zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych</p> <p>Zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest z terenu gmin</p> <p>Większa świadomość ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców</p>
Cel operacyjny nr 3.2.	Poprawa jakości powietrza
Kierunek działań	<p>Zakup czujników badających jakość powietrza</p> <p>Monitoring stanu powietrza</p> <p>Termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych</p> <p>Wymiana systemów grzewczych w budynkach mieszkalnych oraz użyteczności publicznej</p> <p>Zakup taboru niskoemisyjnego</p> <p>Działania edukacyjne zmierzające do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych pochodzących z ogrzewania budynków komunalnych, mieszkalnych i procesów przemysłowych</p> <p>Utrzymanie, pielęgnacja oraz urządzenie terenów zieleni na osiedlach mieszkaniowych i wokół obiektów użyteczności publicznej</p>

Zakładane efekty	<p>Minimalizacja emisji zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do powietrza</p> <p>Rozwój ekologicznych źródeł energii</p> <p>Dbalność o stan zadrzewień oraz realizowanie nasadzeń</p> <p>Ochrona obszarów cennych przyrodniczo</p> <p>Większa świadomość ekologiczna mieszkańców i przedsiębiorców</p> <p>Poprawa stanu środowiska naturalnego</p>
Cel operacyjny nr 3.3.	Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
Kierunek działań	Zakup taboru komunikacyjnego niskoemisyjnego
Zakładane efekty	<p>Zwiększenie taboru komunikacyjnego</p> <p>Zwiększenie liczby osób korzystających z komunikacji publicznej</p> <p>Zwiększenie atrakcyjności miasta poprzez połączenia uzdrawisko-centrum</p> <p>Minimalizacja emisji zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do powietrza</p>

Źródło: opracowanie własne

5.2. Kompleksowość i spójność wewnętrzna „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Komplementarność należy do istotnych aspektów „Planu rozwoju Ochrony Obszaru Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi projektami skutkować może lepszym i bardziej efektywnym działaniem zmierzającym do rozwoju uzdrawiska.

Różnorodność działań podejmowanych w ramach rozwoju uzdrawiska, a także wszelkich działań około uzdrawiskowych (turystyczno-rekreacyjnych), zarówno z listy projektów podstawowych, jak i dodatkowych gwarantują komplementarność działań podejmowanych na obszarze Lidzbarka Warmińskiego.

„Planu rozwoju Ochrony Obszaru Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” w zakresie listy projektów podstawowych, jak i dodatkowych, obejmuje wiele różnych kierunków działań, których realizacja pozwoli stworzyć konkurencyjną ofertę uzdrawiskową, jak również wpłynie na ożywienie i rozwój całego regionu.

Kompleksowość Planu poprzez wskazanie projektów w różnych wymiarach przyczyniają się do budowania marki Lidzbarka Warmińskiego jako uzdrawiska i jego oferty turystyczno-uzdrawiskowej. Należy zwrócić uwagę, jak wiele zadań i projektów zdefiniowanych na poziomie listy zadań dodatkowych, wpisuje się w cele „Planu rozwoju Ochrony Obszaru Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”, co jest potwierdzeniem ich przekrojowości i szerokiego oddziaływania na szereg zjawisk związanych z rozwojem Lidzbarka Warmińskiego.

Istotne jest, iż działania samorządu poprzez ingerencję w przestrzeń publiczną, stwarzają warunki do rozwoju i budowania oferty turystyczno-uzdrawiskowej. Jest to szczególnie widoczne w „Lokalnym

Programie Rewitalizacji miasta Lidzbarka Warmińskiego”, którego cele służyły również rozwojowi Miasta, zarówno w zakresie społecznym, jak i kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym oraz środowiskowym.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna w „Planie rozwoju Ochrony Obszaru Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” została zapewniona dzięki skupieniu projektów (więcej podrozdział 3.1.4. *Uzdrawiskowe strefy ochronne*) wybranych do realizacji wspólnego celu na wyznaczonym obszarze ochrony uzdrawiskowej, którego efektem ma być powstanie uzdrawiska.

Komplementarność problemowa

W „Planie rozwoju Ochrony Obszaru Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” zapewniona została komplementarność problemowa. Wybrane do realizacji przedsięwzięcia są ze sobą wzajemnie powiązane, a także wzajemnie się dopełniają. Zadania infrastrukturalne, związane z budową oraz modernizacją budynków służących rozwojowi turystyczno-uzdrawiskowemu w Lidzbarku Warmińskim.

Miasto w ostatniej perspektywie finansowej (2014-2020) zrealizowało wiele inwestycji wzbogacając zasoby turystyczne. Najważniejsze projekty komplementarne z zakresu działań związanych z rozwojem turystyczno-uzdrawiskowym:

1. „Zagospodarowanie brzegów Łyny do mostu na ul. Olsztyńskiej do mostu na ul. Kopernika” – dzięki realizacji projektu powstał Bulwar (więcej 3.1.2 *Turystyka i rekreacja*).
2. „Zagospodarowanie suchej fosy” (więcej 3.1.2 *Turystyka i rekreacja*).
3. Infrastruktura rekreacyjna - projekt obejmuje działania rewitalizacyjne obszarów miasta Lidzbark Warmiński dla terenów w pobliżu ul. Orneckiej. W ramach inwestycji obszar projektu zostanie zagospodarowany na cele rekreacyjne. Głównym celem obiektu będzie zapewnienie prawidłowych warunków dla aktywnego spędzania wolnego czasu, poprawa sprawności fizycznej i stanu zdrowia społeczności lokalnej oraz promocja aktywnego trybu życia.
4. „Wsparcie miejsc promocji kultury poprzez budowę sceny i widowni plenerowej oraz organizację imprez kulturalnych w Lidzbarku Warmińskim” - Przedmiotem inwestycji była rozbudowa zadania sceny i widowni plenerowej w Lidzbarku Warmińskim. Wybudowana infrastruktura stworzyła możliwość organizacji imprez kulturalnych w szczególności: Festiwalu Kultury Warmińskiej, Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Regionalnej, Festiwalu Kina Niezależnego, Napoleonów Kultury – Jarmarku Ginących Zawodów, Lidzbarskich Wieczorów Jazzowych. Dzięki realizacji projektu nastąpiła poprawa oferty oraz wzrost wizerunku miasta w regionie, co bezpośrednio przełożyło się na zwiększenie atrakcyjności miasta dla jego mieszkańców i odwiedzających turystów.
5. „Aktywizacja społeczno-zawodowa poprzez modernizację amfiteatru oraz budowę Centrum Rzemiosł i Kultury Warmińskiej” (więcej 3.1.2 *Turystyka i rekreacja*).

Komplementarność przedmiotowa:

Komplementarność przedmiotowa, to działania i projekty uzupełniające się, które co do zasady realizowane są przez podmioty z podobnych branż – mowa tu szczególnie o przedsiębiorstwach turystycznych, hotelarskich, ale także związanych z działalnością kulturalną oraz samorządzie, który poprzez wielość swoich decyzji, działań i interwencji stwarza warunki lepszego rozwoju przedsiębiorcom i organizacjom działającym na obszarze Lidzbarka Warmińskiego.

Projekty komplementarne:

1. Termy Warmińskie - kreatywnie i aktywnie

2. Adaptacja Przedzamcza Zamku Biskupów Warmińskich w Lidzbarku Warmińskim na wielofunkcyjny hotel w standardzie (****)
3. Rozbudowa budynku Hotelu Pod Kłobukiem w Lidzbarku Warmińskim o segment B z funkcją konferencyjną jako rozszerzenie zakresu działalności gospodarczej PPHU MAGOR Janusz Górecki
4. Historia i piękno – ogrody Biskupa Ignacego Krasickiego. Renowacja cmentarza komunalnego w Lidzbarku Warmińskim
5. Rozwój mobilności i transportu publicznego Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński.

5.3. Lista planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć

Projekt nr 1

Tytuł projektu: *Budowa pawilonu zdrowia wraz z pozostałą infrastrukturą uzdrawiskową w Lidzbarku Warmińskim*

Wnioskodawca: Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Lokalizacja: strefa „A” Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

Realizacja celu: 1.1, 1.2, 2.1

Opis projektu: W ramach projektu, w pobliżu tężni powstanie pawilon zdrowia, w którym zlokalizowano pomieszczenia z urządzeniami leczniczymi, diagnostycznymi i rehabilitacyjnymi, pomieszczenie do ćwiczeń, węzły higieniczno-sanitarne i socjalne, pomieszczenia socjalne administracyjne, pomieszczenie małej tężni do aerozoloterapii i helioterapii, z pomieszczeniami do fizykoterapii i ćwiczeń rehabilitacyjnych, rekreacyjnymi, z pomieszczeniem grotu solnej do krioterapii i aeroterapii oraz pozostałym wyposażeniem, w tym urządzenia i sprzęt diagnostyczny oraz rehabilitacyjno-relaksacyjny. Istotne jest to, że obiekt będzie prowadził zabiegi lecznicze w okresie całorocznym. Ponadto zaprojektowano dwie promenady – trasy kinezyterapii, które będą złożone ze ścieżek zdrowia, tzn. ścieżki do terenoterapii pieszej i ruchowej wraz z parkingami oraz przy ul. Leśnej – trasa terenoterapii pieszej. Uzupełnieniem promenad będzie mała architektura (ławki, kosze na śmieci oraz infokiosk. Kolejnym etapem jest budowa układu kinezyterapii aktywnej rowerowy układ wysiłkowy. Ważnym elementem projektu jest przebudowa zbiornika naturalnego, jako odtworzenie istniejącego stawu naturalnego o nazwie „Żabi Staw” wraz z budową układu drewnianych ścieżek terenoterapii wzdłuż linii brzegowej stawu. Uzupełnieniem całego obszaru będzie zagospodarowanie terenu wokół budynku Pawilonu zdrowia oraz wzdłuż promenad poprzez nasadzenie zielenią oraz budowę obiektów małej architektury w postaci drzew i krzewów, placu zabaw i parkingu oraz typowe wyposażenie parkowe (ławki, kosze na śmieci, lamp oświetleniowych).

Przewiduje się, że liczba turystów korzystających ze wspartej infrastruktury co roku będzie na poziomie 40 000. Wraz z rozwojem uzdrawiska w Lidzbarku Warmińskim, spodziewany jest wzrost osób odwiedzających do 48 956 w 2030 r. Natomiast liczba osób odwiedzających Pawilon zdrowia będzie na poziomie 4 250 osób rocznie i w 2030 r. osiągnie 5 204 osób.

Rysunek 15. Projekt „pawilonu zdrowia” na Obszarze Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński
Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim



Źródło: Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Projekt nr 2

Tytuł projektu: *Budowa Centrum aktywności społecznej – strefa A*

Wnioskodawca: Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Lokalizacja: strefa „A” Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

Realizacja celu: 1.4, 2.1

Opis projektu: Budowa centrum aktywności społecznej poprzez utworzenie miejsca do spotkań, warsztatów i działań stowarzyszeń kulturalnych, sportowych i kulinarnych, rękodzieła wraz z wyposażeniem sal do warsztatów.

Projekt nr 3

Tytuł projektu: *Accessmedica - Uzdrawisko w Lidzbarku Warmińskim - szansa na poprawę jakości życia z zastosowaniem najnowszych trendów rehabilitacji*

Wnioskodawca: Accessmedica Sp. z o.o. sp. k.

Lokalizacja: strefa „A” Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

Realizacja celu: 1.1, 1.2

Opis projektu: W ramach Lidzbarskiego Centrum Zdrowia powstanie zakład przyrodolecznicy i rehabilitacyjny, który obsłuży do 400 pacjentów dziennie (stacjonarnych oraz ambulatoryjnych) oraz hotel z częścią żywieniową dla 250 osób. Inwestycje powstanie w bezpośrednim sąsiedztwie powstającej już łąki oraz promenady (zespołów sanatoryjnych S2 – Mapa nr 7 i 11).

Projekt nr 4

Tytuł projektu: *Rozszerzenie usług Term Warmińskich z zakresu rehabilitacji z wykorzystaniem wód termalnych i leczniczych z otworu dolnej jury w Lidzbarku Warmińskim*

Wnioskodawca: Termy Warmińskie Sp. z o.o.

Lokalizacja: strefa „C” Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński

Realizacja celu: 1.2

Opis projektu: Rozszerzenie usług z zakresu rehabilitacji z wykorzystaniem wód termalnych i leczniczych z otworu dolnej jury w Lidzbarku Warmińskim. Oferta skierowana do osób szukających poprawy kondycji fizycznej i psychicznej oraz przywrócenia sprawności przy dysfunkcjach aparatów ruchowych. Osoby te otrzymają możliwość skorzystania z kuracji w komfortowych warunkach. W ofercie kompleksowa rehabilitacja z wykorzystaniem zabiegów z zakresu:

- hydroterapii z wykorzystaniem wód termalnych i leczniczych,
- fizykoterapii,
- kinezyterapii.

Hydroterapia z wykorzystaniem wód termalnych i leczniczych to metoda leczenia bodźcowego polegająca na zewnętrznym stosowaniu wody o różnych postaciach.

Rodzaje usług:

- hydromasaż
- masaż podwodny z wykorzystaniem dyszy
- kąpiel perełkowa z hydromasażem
- masaż wirowy
- okłady Fango

Fizykoterapia to rodzaj fizjoterapii wykorzystującej w celach leczniczych zjawiska fizyczne takie jak prąd elektryczny, światło, ultradźwięki na zmienione chorobowe miejsca. Celem fizykoterapii będzie usprawnienie mięśni po urazach, na przykład złamaniach oraz uśmierzanie bólu, a co za tym idzie poprawa komfortu życia w przewlekłych schorzeniach.

Rodzaje usług:

- krioterapia
- leseroterapia
- masaże fizjoterapeutyczne
- ultradźwięki

Kinezyterapia - czyli leczenie ruchem. Podstawą zabiegów z dziedziny kinezyterapii będą różnego rodzaju ćwiczenia lecznicze, inaczej nazywane gimnastyką leczniczą z wykorzystaniem przyrządów do ćwiczeń. Celem zabiegów z zakresu kinezyterapii jest przywrócenie pacjentowi częściowej lub pełnej sprawności i stanowić będą przygotowaniem do dalszej rehabilitacji.

Rodzaje usług:

- gimnastyka grupowa
- gimnastyka ogólnousprawniająca indywidualna z wykorzystaniem przyrządów do ćwiczeń
- ćwiczenia oddechowe
- zajęcia z wykorzystaniem terapii dźwiękowej
- zajęcia z wykorzystaniem koloroterapii
- zajęcia z wykorzystaniem aromaterapii
- ćwiczenia na przyrządach
- ćwiczenia w wodzie
- ćwiczenia na kręgosłup.

5.4. Lista dodatkowych projektów i przedsięwzięć kluczowych z punktu widzenia kompleksowego rozwoju Lidzbarka Warmińskiego

Poniżej przedstawiono projekty dodatkowe, które są realizują cele „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Tabela 16. Lista projektów dodatkowych

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Lokalizacja	Czas realizacji	Oczekiwane rezultaty	Beneficjent	Realizacja celu szczegółowego
1.	Centrum Sportowe – Ośrodek treningowy przy ul. Polnej	Rozbudowa obecnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz budowa pełnowymiarowego zadaszego boiska ze sztuczną trawą oraz lodowiskiem. Budowa zaplecza hotelowego i konferencyjnego wraz z parkingiem oraz budowa drogi ze ścieżkami rowerowymi, biegnącymi ul. Astronomów do Centrum Sportowego. Budynek zostaną wykonane w technologii pasywnej	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2024-2026	Powstanie nowej bazy sportowo-rekreacyjnej służącej kuracjom, turystom oraz mieszkańcom	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	1.3 2.1
2.	Wspólne działania organu doradczego burmistrza ds. zdrowia w zakresie aktywności sportowej i zdrowia	Wspieranie działań z zakresu edukacji zdrowotnej oraz profilaktyki zdrowotnej oraz inicjowanie aktywności sportowych	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2027	Inicjowanie wydarzeń sportowych i	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	1.3

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

					profilaktyka zdrowotna		
3.	Osiedle Seniora	<p>Projekt zakłada budowę osiedla senioralnego (socjalnego) w formie domków jednorodzinnych parterowych w zabudowie szeregowej. Wybudowane zostaną również Dom Seniora i punkt apteczny oraz przychodnia lekarska. Projekt łączy elementy infrastrukturalne (budowa budynków, uzbrojenie terenu w sieć wodociagową, kanalizacji sanitarnej, deszczowej, droga dojazdowa z ciągiem pieszo-rowerowym) z nowoczesną technologią stosowaną w budownictwie tj. z zastosowaniem fotowoltaiki, inteligentnych systemów bezpieczeństwa i zarządzania domem BIM. Projekt będzie spełniał bardzo ważną funkcję społeczną – integrację osób starszych.</p>	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2022-2026	<p>Powstanie infrastruktury służącej osobom starszym.</p> <p>Zwiększenie aktywności społecznej osób starszych.</p>	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	<p>1.3</p> <p>1.4</p>

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

4.	Aktywizacja seniorów w Klubie Seniora	Celem Klubu Seniora będzie aktywizacja i integracja seniorów, tworzenie nowych więzi społecznych (często lokalnych), poprawienie kondycji psychofizycznej za sprawą oferowanych zajęć	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2027	Integracja i aktywizacja społeczna seniorów	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	1.4
5.	Lidzbark Warmiński bez wad postawy – korekta wad postawy i promocja zdrowia fizycznego i psychicznego wśród dzieci i młodzieży	Wdrażanie programów profilaktycznych zdrowia	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2024-2027		Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	1.4
6.	Budowa wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy plaży nad jeziorem Wielechowskim	Projekt obejmuje budowę camperowiska wraz z infrastrukturą wraz z kontenerową oczyszczalnią ścieków, wykonanie boiska do gry w piłkę nożną plażową oraz wyciągarkę do nart wodnych.	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2026-2028	Powstanie nowej infrastruktury rekreacyjnej służącej kuracjom, turystom oraz mieszkańcom	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	2.1
7.	Zadaszenie skateparku i lodowiska wraz z rozbudową urządzeń	Projekt obejmuje wykonanie zadaszenia skateparku i lodowiska wraz z rozbudową urządzeń sportowych i zakup lodowiska, kontenera z	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2022	Powstanie nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej służącej	Gmina Miasto Lidzbark Warmiński	2.1

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

		sanitariatem i szatnią oraz biurowiec administracyjny			kuracjom, turystom oraz mieszkańcom		
8.	Góra Krzyżowa Bis	Projekt obejmuje wykonanie infrastruktury sportowej związanej ze sportami zimowymi.	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2028-2030	Powstanie nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej służącej kuracjom, turystom oraz mieszkańcom	Gmina Miasto Lidzbark Warmiński Powiat lidzbarski	2.1
9.	Park przy targowisku	Zadaszenie lodowiska wraz z lodowiskiem, parkingiem, sanitariami, wypożyczalnią sprzętu	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2022-2023	Powstanie nowej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej służącej kuracjom, turystom oraz mieszkańcom	Gmina Miasto Lidzbark Warmiński	2.1
10.	Rewitalizacja dawnego dworca kolejowego w Lidzbarku Warmińskim etap II	W ramach rewitalizacji zostanie przeprowadzona przebudowa bryły budynku w celu wprowadzenia następujących funkcji obiektu: - hostel	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2022-2024	Powstanie nowej funkcji turystycznej zrewitalizowanego dworca	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	2.1

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

		<ul style="list-style-type: none"> - stacja ładowania pojazdów elektrycznych - pomieszczenia warsztatów zanikających zawodów - zagospodarowanie przestrzeni w koło dworca wraz z przystankami autobusowymi oraz mała architektura. 					
11.	Rewitalizacja gościńca Wysoka Brama	Konserwacja i rewitalizacja obiektu zabytkowego „Wysoka Brama”, który teraz nie jest wykorzystywany turystycznie i gospodarczo. Poszerzenie oferty turystycznej przez przystosowanie obiektu do prowadzenia działalności turystycznej i kulturalnej.	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2022-2023	Poszerzenie oferty turystycznej przez przystosowanie obiektu do prowadzenia działalności turystycznej i kulturalnej	PRIMI BIS Sp. Z.o.o.	2.1
12.	"Renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła"	<p>Renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła</p> <p>Zakres zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dezynfekcja i odtruwanie od drzewojadów, - wymiana elementów stalowych, - wymiana pokrycia dachowego, 	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2025-2026	Renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła	Parafia / Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	2.1

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

		- naprawa i uzupełnienie konstrukcji,					
13.	Budowa ciągów jezdnych oraz rowerowo – pieszych na byłych terenach kolejowych (nasypie kolejowym)	Wykorzystanie nasypów kolejowych jako terenów rekreacyjnych – traktów pieszych i rowerowych a także ciągu jezdnego.	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2022-2023	Powstanie nowych miejsc rekreacji	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	2.1
14.	Ochrona bioróżnorodności przy ul. Olsztyńskiej - Wiejskiej	Zachowanie i ochrona bioróżnorodności na terenach przy rzece Łynie to przede wszystkim uporządkowanie zieleni, ochrona cennych rodzimych gatunków flory i fauny. Na podmokłych obszarach znajdować się będą wiszące pomosty dla pieszych oraz przystań kajakowa.	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2023-2024	Zachowanie i ochrona bioróżnorodności	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	3.1
15.	Budowa zbiornik retencyjnego	Budowa zbiornik retencyjnego	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2026-2030	Ochrona środowiska	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	3.1
16.	Rozbudowa taboru niskoemisyjnego – zakup dodatkowych pojazdów	Zakup pojazdów niskoemisyjnych	Lidzbark Warmiński - strefa OOU	2022-2024	Rozbudowa taboru komunikacji miejskiej	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	3.2 3.3

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

17.	Farma fotowoltaiczna	Budowa farmy fotowoltaicznej w ramach której zostaną wykonane: - przygotowanie terenu i postawienie konstrukcji do zamontowania, - zakup niezbędnych elementów budowy instalacji PV tj. panele fotowoltaiczne, falownik, kable solarne i złącza	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2026-2028	Spadek emisji gazów cieplarnianych dzięki budowie farmy fotowoltaicznej	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński / Operator w partnerstwie publiczno - prywatnym	3.1
18.	Wymiana oświetlenia ulicznego na inteligentne i energooszczędne	Wymiana lamp oświetlenia ulicznego na oświetlenie LED. Zmniejszenie zanieczyszczeń w środowisku poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2020-2021	Spadek emisji gazów cieplarnianych dzięki wymianie oświetlenia ulicznego	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	3.1
19.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1	Projekt obejmuje termomodernizację budynku Szkoły Podstawowej nr 1	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2023	Minimalizacja emisji zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do powietrza	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	3.2
20.	Inteligentny system zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych	Projekt zakłada budowę inteligentnego systemu zbierania odpadów komunalnych. Budowa gniazd	Lidzbark Warmiński	2022 – 2026	Zoptymalizowanie ilości odpadów	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	3.1

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

		z koszami na selektywne odpady z systemem audiowizualnym i odczytywania elektronicznego poziomu napełnienia koszy. Celem zoptymalizowania ilości odpadów przeznaczonych do recyklingu przewiduje się budowę na terenie miasta kompostowników do odpadów zielonych oraz zakup sprzętu do rozdrabniania zbieranych gałęzi.	(poza strefą OOU)		przeznaczonych do recyklingu		
21.	Wymiana pieców w budynkach użyteczności publicznej na niskoemisyjne	Wymiana pieców opalanych węglem na piece zasilane paliwem niskoemisyjnym lub energią odnawialną.	Lidzbark Warmiński (poza strefą OOU)	2026-2030	Minimalizacja emisji zanieczyszczeń i substancji szkodliwych do powietrza	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński	3.2

Źródło: opracowanie własne

6. Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” należy posłużyć się wskaźnikami ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR). Poniżej przedstawiono przykładowe wskaźniki stanowi katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu oraz produktu umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania Planu:

- wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. liczba wspartych obiektów);
- wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających ze wspartych obiektów).

Podanie szczegółowych wartości wskaźników nie jest możliwe ze względu na brak studium wykonalności, opracowanego z dokładnością wymaganą dla projektów skierowanych już do realizacji. Dane te zostaną uzupełnione na etapie aplikowania o środki unijne.

Tabela 17. Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Wskaźniki	Miernik wskaźnika	Źródło danych
Produktu		
Liczba wspartych jednostek infrastruktury uzdrawiskowej	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	odwiedziny/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie	szt.	Przedsiębiorstwa
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba wspartych jednostek infrastruktury sportowej	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba wspartych jednostek infrastruktury senioralnej	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Liczba zrewitalizowanych obiektów, na obszarach miejskich	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarów	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Powierzchnia obszarów zrekultywowanych	ha	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych	kWh/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Długość utworzonych szlaków turystycznych	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba gatunków objętych projektem	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem	szt.	Parafia/ Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Długość wspartej infrastruktury rowerowej	km	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Pojemność obiektów małej retencji	m ³	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS	osoby	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie	osoby	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Rezultatu		
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	EPC	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury	osoba/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej	osoba/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej	osoba/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych/ nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE	MWh/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	Mg CO2/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła	MWh/rok	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim/ inne podmioty
Przewidywana liczba osób korzystających ze ścieżek rowerowych i/lub szlaków turystycznych objętych projektem	osoba	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Objętość retencjonowanej wody	m ³	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu	szt.	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim
Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne	osoby	Urząd Miejski w Lidzbarku Warmińskim

Źródło: opracowanie własne

7. Plan finansowy „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w „Planie rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:
 - dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności),
 - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
 - inne krajowe i zagraniczne środki finansowe,
 - krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Programu Polskie Uzdrawiska
3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe,
 - inne.
4. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania *Planu*, w tym sektora prywatnego.

Tabela 18. Plan finansowy „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Lp.	Nazwa /opis zadania/	Okres realizacji	Oczekiwane wskaźniki produktu i rezultatu	Całkowity koszt inwestycji w PLN	w tym		Podmiot realizujący projekt
					Planowane dofinansowanie w PLN	Wkład własny w PLN	
PROJEKTY Z LISTY ZADAŃ PODSTAWOWYCH							
1.	Budowa pawilonu zdrowia wraz z pozostałą infrastrukturą uzdrawiskową w Lidzbarku Warmińskim	2021	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury uzdrawiskowej [szt.]</p> <p>Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne [odwiedziny/rok]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby/rok]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy [EPC] – etaty</p>	14 875 057,03	11 132 323,79	3 742 733,24	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

2.	Budowa Centrum Aktywności Społecznej	2027-2029	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [szt.]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby/rok]</p>	5 500 000,00	4 675 000,00	825 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
3.	Accessmedica - Uzdrawisko w Lidzbarku Warmińskim - szansa na poprawę jakości życia z zastosowaniem najnowszych trendów rehabilitacji	2022-2024	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury uzdrawiskowej [szt.]</p> <p>Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby/rok]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy [EPC] – etaty</p>	20 000 000,00	10 000 000,00	10 000 000,00	Accessmedica Sp. z o.o. s.k.

4.	Rozszerzenie usług Term Warmińskich z zakresu rehabilitacji z wykorzystaniem wód termalnych i leczniczych z otworu dolnej jury w Lidzbarku Warmińskim	2021-2026	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury [szt.]</p> <p>Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie [szt.]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby/rok]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy [EPC] – etaty</p>	1 200 000,00	600 000,00	600 000,00	Termy Warmińskie Sp. z o.o.
PROJEKTY Z LISTY ZADAŃ DODATKOWYCH							
1.	Centrum Sportowe – Ośrodek treningowy przy ul. Polnej	2024-2026	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury sportowej [szt.]</p> <p>Powierzchnia obszarów zrekultywowanych [ha]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p>	10 000 000,00	8 500 000,00	1 500 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

			<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej [os/rok]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy [EPC] – etaty</p>				
2.	Wspólne działania organu doradczego burmistrza ds. zdrowia w zakresie aktywności sportowej i zdrowia	2027	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS [osoby]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]</p> <p>Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne [osoby]</p>	300 000,00	255 000,00	45 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
3.	Osiedle Seniora	2022-2026	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury senioralnej [szt.]</p> <p>Powierzchnia obszarów zrehabilitowanych [ha]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p>	30 000 000,00	25 500 000,00	4 500 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

			<p>Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby/rok]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy [EPC] - etaty</p>				
4.	Aktywizacja seniorów w Klubie Seniora	2027	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba osób w wieku 50 lat i więcej objętych wsparciem w programie [osoby]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu [szt.]</p>	400 000,00	340 000,00	60 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
5.	Lidzbark Warmiński bez wad postawy – korekta wad postawy i promocja zdrowia fizycznego i psychicznego wśród dzieci i młodzieży	2024-2027	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba osób objętych programem zdrowotnym dzięki EFS [osoby]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób, które dzięki interwencji EFS zgłosiły się na badanie profilaktyczne [osoby]</p>	500 000,00	425 000,00	75 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

6.	Budowa wielofunkcyjnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej przy plaży nad jeziorem Wielechowskim	2026-2028	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]</p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury sportowej [szt.]</p> <p>Powierzchnia obszarów zrekultywowanych [ha]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury [osoby/rok]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy [EPC] – etaty</p>	4 000 000,00	3 400 000,00	600 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
7.	Zadaszenie skateparku i lodowiska wraz z rozbudową urzędzeń	2021	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury sportowej [szt.]</p> <p>Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]</p> <p>Powierzchnia obszarów zrekultywowanych [ha]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p>	800 000,00	680 000,00	120 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

			Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej [osoby/rok]				
8.	Góra krzyżowa bis	2028-2030	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury sportowej [szt.]</p> <p>Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]</p> <p>Powierzchnia obszarów zrekultywowanych [ha]</p> <p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej [osoby/rok]</p> <p>Liczba nowo utworzonych miejsc pracy [EPC] – etaty</p>	5 000 000,00	4 250 000,00	750 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński/ Powiat Lidzbarski
9.	Park przy targowisku	2022-2023	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych jednostek infrastruktury sportowej [szt.]</p> <p>Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych [szt.]</p> <p>Powierzchnia obszarów zrekultywowanych [ha]</p>	1 500 000,00	1 275 000,00	225 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

			<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej [osoby/rok]</p>				
10.	Rewitalizacja dawnego dworca kolejowego w Lidzbarku Warmińskim etap II	2022-2024	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zrewitalizowanych obiektów, na obszarach miejskich [szt.]</p> <p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarów [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych budynków publicznych [osoba]</p>	3 000 000,00	2 550 000,00	450 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
11.	Rewitalizacja gościńca Wysoka Brama	2022-2023	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]</p>	5 535 000,00	2 767 500	2 767 500	PRIMI BIS Sp. Z.o.o.
12.	Renowacja wieży kościoła pw. św. Piotra i Pawła	2025-2026	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [szt.]</p>	500 000,00	425 000,00	75 000,00	Parafia/ Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

			<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba osób korzystających z obiektów zasobów kultury objętych wsparciem [osoby/rok]</p>				
13.	Budowa ciągów jezdnych oraz rowerowo – pieszych na byłych terenach kolejowych (nasypie kolejowym)	2022-2023	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Długość wspartej infrastruktury rowerowej [km]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Przewidywana liczba osób korzystających ze ścieżek rowerowych i/lub szlaków turystycznych objętych projektem [osoba]</p>	3 000 000,00	2 550 000,00	450 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
14.	Ochrona bioróżnorodności przy ul. Olsztyńskiej - Wiejskiej	2023-2024	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Długość utworzonych szlaków turystycznych [szt.]</p> <p>Liczba siedlisk/zbiorowisk roślinnych objętych projektem [szt.]</p> <p>Liczba gatunków objętych projektem [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Przewidywana liczba osób korzystających ze ścieżek rowerowych i/lub szlaków turystycznych objętych projektem [osoba]</p>	2 000 000,00	1 700 000,00	300 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

15.	Budowa zbiornik retencyjnego	2026-2030	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Pojemność obiektów małej retencji [m3]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Objętość retencjonowanej wody [m3]</p>	2 000 000,00	1 700 000,00	300 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
16.	Rozbudowa taboru niskoemisyjnego – zakup dodatkowych pojazdów	2022-2024	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zakupionych jednostek taboru pasażerskiego w publicznym transporcie zbiorowym komunikacji miejskiej [szt.]</p> <p>Szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych [Mg CO2/rok]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Liczba przewozów komunikacją miejską na przebudowanych i nowych liniach komunikacji miejskiej [szt./rok]</p>	1 000 000,00	850 000,00	150 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
17.	Farma fotowoltaiczna	2026-2028	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE [szt.]</p> <p>Szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych [Mg CO2/rok]</p>	5 000 000,00	4 250 000,00	750 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński/ Operator w partnerstwie publiczno-prywatnym

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

			<p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Produkcja energii cieplnej z nowo wybudowanych / nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE</p>				
18.	Wymiana oświetlenia ulicznego na inteligentne i energooszczędne	2020-2021	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [MWh/rok]</p>	1 000 000,00	850 000,00	150 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
19.	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 1	2023	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków [szt.]</p> <p>Zmniejszenie rocznego zużycia energii pierwotnej w budynkach publicznych [kWh/rok]</p> <p><u>Wskaźniki rezultatu</u></p> <p>Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [GJ/rok]</p>	6 000 000,00	5 100 000,00	900 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński
20.	Inteligentny system zbiórki i zagospodarowania	2022 – 2026	<p><u>Wskaźniki produktu</u></p> <p>Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych [szt.]</p>	18 000 000,00	15 300 000,00	2 700 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej „Lidzbark Warmiński”

	odpadów komunalnych		<u>Wskaźniki rezultatu</u> Liczba osób objętych selektywnym zbieraniem odpadów [osoby]				
21.	Wymiana pieców w budynkach użyteczności publicznej na niskoemisyjne	2026-2030	<u>Wskaźniki produktu</u> Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła [szt.] <u>Wskaźniki rezultatu</u> Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej [MWh/rok]	2 000 000,00	1 700 000,00	300 000,00	Gmina Miejska Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne

8. Zarządzanie „Planem rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”

Zarządzenie „Planem rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” będzie odbywało się w takiej samej formule, jak w przypadku zarządzania dokumentem pt. „Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” i będzie składało się z trzech podstawowych etapów:

- wdrażanie,
- monitorowanie,
- aktualizacja.

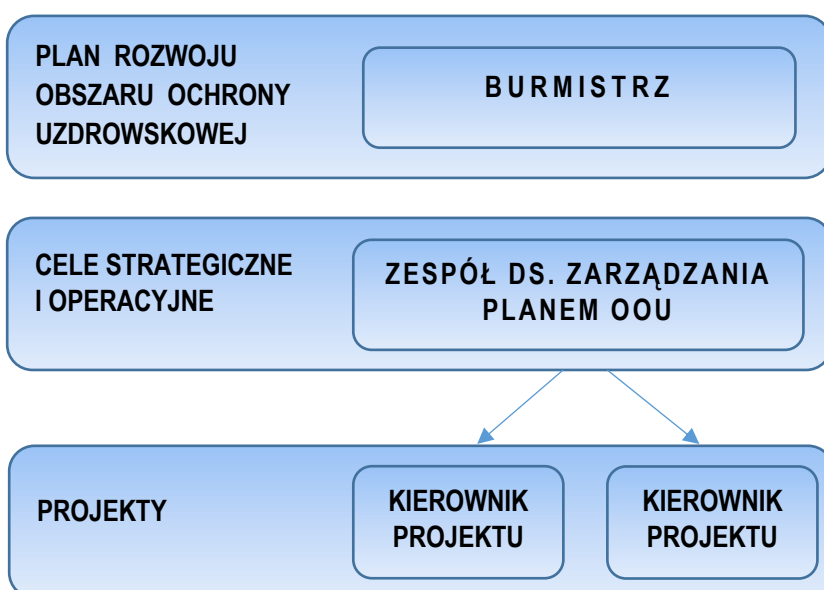
Wdrażanie

Z uwagi na mniejszy zakres Planu niż „Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030” rekomenduje się uproszczenie wdrażania niniejszego dokumentu.

Pierwszym etapem wdrażania Planu jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”. Dokument jest uchwalany przez radę miasta, natomiast burmistrz jest odpowiedzialny za całościowy nadzór, który zatwierdza wybór projektów oraz decyduje o zaangażowaniu finansowym, kadrowym i organizacyjnym Gminy w ramach każdego celu strategicznego.

W rozwój Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński i realizacji celów i kierunków Planu powinni zostać zaangażowane podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy miasta. Należy wszystkim umożliwić zgłaszanie przedsięwzięć poprzez wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 1), a następnie sprawdzenie kart przez Zespół ds. zarządzania Planem Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej spójności z Planem i zaopiniowanie.

Schemat 2. Struktura zarządzania „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”



Źródło: opracowanie własne

Za realizację poszczególnych zadań zapisanych w Strategii odpowiada specjalnie powołany Zespół ds. zarządzania Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej (składający się z pracowników referatów Urzędu Miejskiego w Lidzbarku Warmińskim), do którego należy:

- dopilnowanie, aby projekty planowane w ramach *Planu* były ujmowane w wieloletnich programach inwestycyjnych Gminy Miejskiej Lidzbark Warmiński,
- ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji *Planem*,
- zapewnienia zgodności realizacji *Planu* z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
- monitorowanie *Planu*,
- dokonywanie ewaluacji *Planu*,
- dokonywanie aktualizacji *Planu*,
- dokonywanie wszelkich czynności niezbędnych do prawidłowej realizacji założeń *Planu*.
- opracowywanie i składanie wniosków.

Natomiast Kierownicy projektów zarządzają poszczególnymi projektami, do których należy:

- określenie zadań dla zespołu projektowego,
- zlecanie zadań projektowych,
- kontrolowanie postępu prac w projekcie w celu utrzymania zgodności projektu z założonym planem,
- sporządzanie raportów dotyczących postępów w projekcie,
- zarządzanie zmianami,
- odbieranie poszczególnych zadań,
- rozliczenie projektu.

Monitorowanie

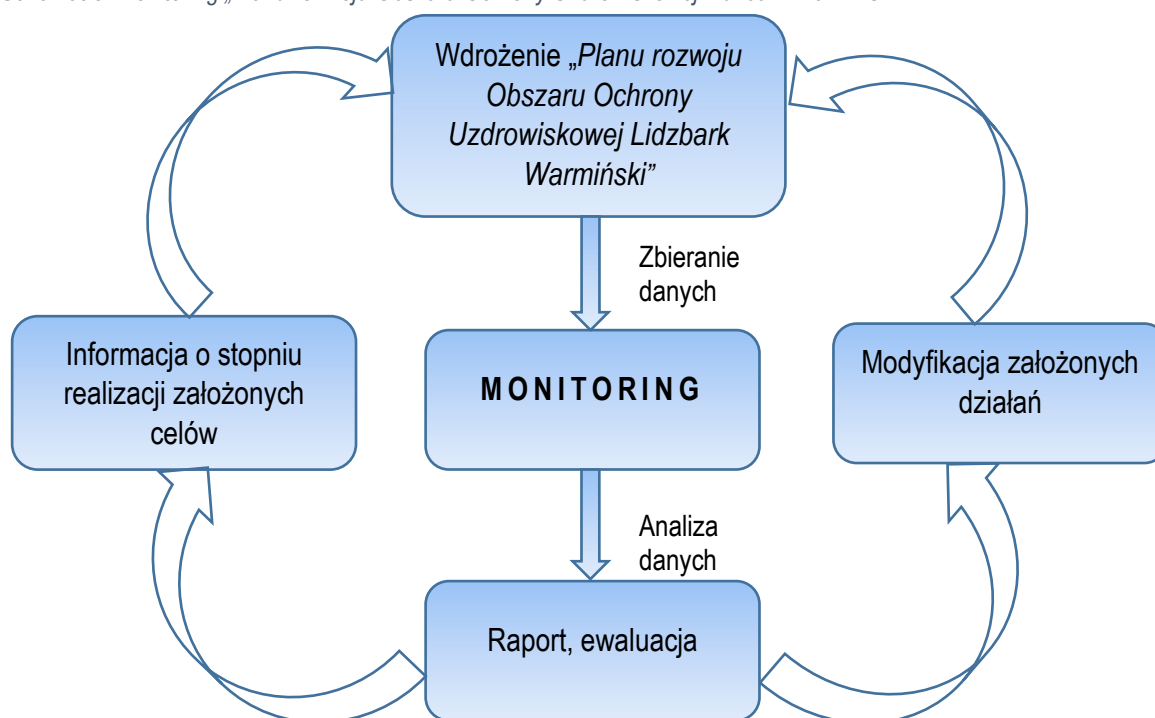
Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem realizacji „*Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński*”. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań realizacyjnych w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji i obejmuje: harmonogram, budżet oraz zaplanowane rezultaty poszczególnych zadań. Za monitoring odpowiada Zespół ds. zarządzania Planem Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej.

System monitorowania dokumentu powinien odbywać się na bieżąco, natomiast zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

Monitoring obejmuje następujące działania:

- zbieranie i analizowanie danych,
- wnioski, raport i ewaluacja.

Schemat 3. Monitoring „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”



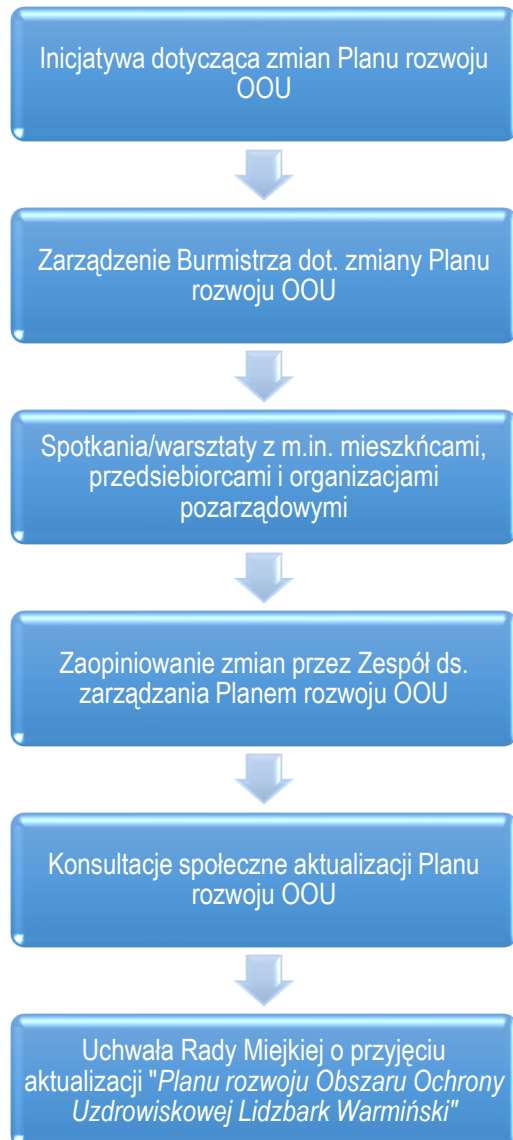
Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja

Aktualizacja dokumentu powinna być dokonana przede wszystkim w przypadku uzyskania przez Gminę Lidzbark Warmiński statusu uzdrawiska. Dodatkowo, należy zaktualizować *Plan*, kiedy zostaną zgłoszone projekty i przedsięwzięcia, które są spójne z celami dokumentu. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie Projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego *Planu*. Karta Projektu powinna zawierać minimum elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność z *Planem*, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt. Natomiast w przypadku pojawienia się nowego kierunku rozwoju obszaru ochrony uzdrawiskowej, należy zaktualizować cele strategiczne i operacyjne *Planu*. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez Zespół ds. zarządzania *Planem* Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej.

W przypadku zasadniczych zmian w dokumencie „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” należy uchwałą Rady Miejskiej zaktualizować zapisy *Planu*. Aktualizacja *Planu* powinna odbywać się według poniższego schematu.

Schemat 4. Proces aktualizacji „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”



Źródło: opracowanie własne

Załącznik nr 1. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN, %)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja*</i>		<i>Akceptacja*</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Burmistrza</i>

* w przypadku realizacji projektu realizowanego przez Gminę Miejską Lidzbark Warmiński

Źródło: opracowanie własne

Spis map, rysunków, schematów i tabel

Mapa 1. Kuracjusze leczenia stacjonarnie i ambulatoryjnie w zakładach lecznictwa uzdrawiskowego według województw w 2019r.	17
Mapa 2. Obszar ochrony Uzdrawiskowej	25
Mapa 3. Granice obszaru Osiedla Uzdrawiskowego.....	26
Mapa 4. Położenie Lidzbarka Warmińskiego na tle Polski, województwa warmińsko-Mazurskiego, powiatu lidzbarskiego.....	28
Mapa 5. Obszar ochrony uzdrawiskowej w granicach administracyjnych miasta	45
Mapa 6. Mapa strefy ochrony uzdrawiskowej „A”	46
Mapa 7. Koncepcja zagospodarowania strefy „A”	47
Mapa 8. Projekt zagospodarowania terenu Doliny Symsarny w obszarze A i B ochrony uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński „Ścieżka sensoryczna”	48
Mapa 9. Projekt zagospodarowania terenu Doliny Symsarny w obszarze A i B ochrony uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński „Zespół kinezyterapii”	49
Mapa 10. Koncepcja budowy infrastruktury uzdrawiskowej w strefie „A”	51
Mapa 11. Układ strefy ochrony uzdrawiskowej „B” wraz ze strefą „A”	53
Mapa 12. Układ strefy ochrony uzdrawiskowej A, B i C	54
Mapa 13. Układ sieci drogowych w Lidzbarku Warmińskim.....	61
Rysunek 1. Poczta z widokiem na lidzbarskie uzdrawisko – Luftkurort Heilsberg	29
Rysunek 2. Zamek Biskupów Warmińskich	33
Rysunek 3. Wysoka Brama - Lidzbark Warmiński	34
Rysunek 4. Oranżeria Krasickiego w Lidzbarku Warmińskim	34
Rysunek 5. Widok na amfiteatr z wieży widokowej Zamku w Lidzbarku Warmińskim.....	36
Rysunek 6. Termu Warmińskie	36
Rysunek 7. Sucha fosa w Lidzbarku Warmińskim	37
Rysunek 8. Bulwar w Lidzbarku Warmińskim	37
Rysunek 9. Kąpielisko miejskie nad Jeziorem Wielochowskim	38
Rysunek 10. Szlak Kopernikowski.....	39
Rysunek 11. Park Uzdrawiskowy Doliny Symsarny	50
Rysunek 12. Budowa infrastruktury uzdrawiskowej – Etap I.....	52
Rysunek 13. Projekt tężni na Obszarze Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński	52
Rysunek 14. OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze	73
Rysunek 15. Projekt „pawilonu zdrowia” na Obszarze Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński.....	90
Schemat 1. Cele strategiczne „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	79
Schemat 2. Struktura zarządzania „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	117
Schemat 3. Monitoring „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	119
Schemat 4. Proces aktualizacji „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	120
Tabela 1. Wykaz uzdrawisk wraz z kierunkami leczniczymi	10
Tabela 2. Wykaz miejscowości posiadających status obszaru ochrony uzdrawiskowej.....	14
Tabela 3. Działalność zakładów lecznictwa uzdrawiskowego w 2019 r.....	16
Tabela 4. Lista projektów strategicznych.....	27

Tabela 5. Potencjał turystyczny Lidzbarka Warmińskiego	40
Tabela 6. Analiza SWOT	63
Tabela 7. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” z SOR	70
Tabela 8. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” z KSRR 2030	72
Tabela 9. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” z „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”	73
Tabela 10. Cele strategiczne a OSI Miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze – perspektywa 2030	74
Tabela 11. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” ze „Strategią Rozwoju Turystyki Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025”	75
Tabela 12. Spójność „Plan rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński” ze „Strategią rozwoju społeczno-gospodarczego Lidzbarka Warmińskiego do roku 2030”	76
Tabela 13. Cele operacyjne celu strategicznego nr 1	81
Tabela 14. Cele operacyjne celu strategicznego nr 2	83
Tabela 15. Cele operacyjne celu strategicznego nr 3	86
Tabela 16. Lista projektów dodatkowych	93
Tabela 17. Wskaźniki realizacji „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	101
Tabela 18. Plan finansowy „Planu rozwoju Obszaru Ochrony Uzdrawiskowej Lidzbark Warmiński”	105